DE

GENETIVI ADIECTIVIS ACCOMODATI IN LINQUA LATINA USU.

DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOLOGICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

IN

UNIVERSITATE FRIDERICIANA HALENSI CUM VITEBERGENSI CONSOCIATA

AD

SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

ALFREDUS HAUSTEIN

MERSEBURGENSIS.

HALIS SAXONUM.

MDCCCLXXXII.

Pars prior universalis.

In latinae orationis monumentis multa inveniri, quae congruant cum graeca lingua, in omnibus disciplinae grammaticae partibus, non minus in declinandis singulis formis quam in coniungendis inter se vocabulis sententiarumque partibus, iam ab antiquis grammaticis animadversum est. Ac quoniam Romanorum literas e graecarum literarum cognitione et effloruisse et incrementa cepisse Romanorum Graecorumque scriptores non ignorabant, quae harum linguarum essent communia, ea propria esse graecae, mutuata ex ea translataque in latinam, affirmare haud dubitaverunt. [cf. Ovid. fast. IV, 63; Quintil. I 6, 31. — Charisius V p. 282 K. — Dionys. Halic. antiq. rom. I 90. —] Quae opinio cum perspicua videretur primoque obtutu omnibus arrideret, nullo contra dicente in scriptorum romanorum commentariis celerrime propagata est. Hoc pacto hellenismum in infinita genera Linacrum deduxisse quis est qui nesciat? Quid dicam de Rossio illo, qui longissime hac in re progressus in libro „Sprachen die Römer Sanskrit oder Griechisch? Halle 1858" sagacissime demonstrare studebat, latinam linguam nihil aliud esse nisi „entstelltes, nur mit einem anders gestalteten Alphabet geschriebenes Griechisch" (p. XXI) similiterque paulo supra „das Richtige ist, Rom als eine nach griechischen Mustern organisirte Stadt und die lateinische Sprache als eine griechische Pflanze zu erkennen." Etsi isti nimiae graecomaniae nemo vir doctus accessit, tamen permulti exorsi a prosa oratione Ciceronis temporibus vigente utpote norma atque unico optimae latinitatis fonte, quidquid videtur et a communi consuetudine sermonis latini abhorrere et graecae linguae simile esse, a Graecis repetere non dubitant, ceteros scriptores eatenus improbant, quatenus a Ciceroniano sermone declinent, probant, quatenus Ciceronis sint similes; itaque cum ratione non habita originis linguae cancri instar via inversa dicendi usum cum perscrutentur, quis est cui mirum videatur, quod stilo etiam priscorum temporum graecismos vindicant scenicorumque poetarum dictioni sine ulla religione anomalias inculcant, quae re vera potius linguae latinae sunt proprietates. (cf. Ritschelii opusc. II p. 635). Quid? Quod doctissimi viri peritique orientalium aliarumque linguarum eo processerunt, ut, quibus scriptorum romanorum locis illa interpretandi ratio neque sufficere neque satis idonea videretur, ibi in lingua latina ingeniose statuerent hebraismos et

punicismos originemque singulorum verborum et loquendi formularum ex scythica, celtica, slavica, aegyptiaca, phoenicia aliis linguis deducerent; exempli gratia nomino Francogallum Lefebure. (cf. eius notas ad Silii libr. I 25, 235; III 26, 338, 395, 682; IV 534, 786 etc.) [1])

Ante hos demum circiter quinquaginta annos ut multarum grammatices partium meliore fruamur cognitione rectamque viam historiae cum singularum linguarum tum maxime latinae intellegendae ingrediamur, contigit scriptis summi momenti duorum virorum, qui ipsi hac re memoriae suae certe aere perennius monumentum exegerunt. A Francisco Boppio enim ex comparatione linguarum indogermanicarum inter latinam graecamque linguam non eandem rationem intercedere atque inter filiam matremque, sed potius harum utramque iudicandam esse eiusdem stirpis matrisque indoeuropaeae atque palaeoindicas, palaeoslavicas, alias linguas est constitutum. (Mommsen R. G. I, 15; Curtius G. G. I, 16; Overbeck G. Pl. I, 29; Schuchardt Vocalismus etc. p. 28; L. Meyer Vergleichende Grammatik 1861 I, 20; Schleicher mus. Rhenan. 1859). Inde facile sequitur, ut ab initio permulta inveniantur plurimis grammaticae partibus, quae communia sint harum omnium linguarum; itaque si quis in lingua latina structuras aut formas eas, quae cum graecis sanscritisque congruunt, ex graeca lingua repetitas esse affirmaverit, tale iudicium crassa profecto erroris nebula obscuratum esse pro certo habemus. Atque syntacticarum legum comparationem primus in disciplinas philologicas introduxit L. Lange oratione in conventu philologorum 1852 habita „Über Ziel und Methode der syntaktischen Forschung“; diu tamen neglectae syntaxeos comparativae compluria specimina exhibuerunt Delbrueck et Windisch.

Sed non minus debemus Fr. Ritschelio, cum primus studiis Plautinis inscriptionumque antiquissimarum historicae grammaticae viam patefecerit exquirendo quae esset priscae latinitatis oratio. Quantum inde ad historiam linguae latinae rectius intellegendam profici possit multis atque praeclaris docuit exemplis; quod non solum valet de metricae ac prosodiacae, verum etiam de syntacticae rei legibus eruendis. Ipse quidem primus quae prius in priscae latinitatis reliquiis anomaliae vitiosique sermonis documenta videbantur, ea probavit omnibusque fere persuasit neque barbarismos esse iudicandos neque erroris scriptorum neque licentiae poeticae indicia, sed potius proprietatem ac simplicitatem vulgaris quotidianique dicendi generis. (cf. Ritschel. opusc. II p. IX.)

At hic forsitan quispiam dixerit haec antiquissima scriptorum latinorum fragmenta, quibus imprimis quaestio nostra nititur, pro suspiciosis modo testimoniis genuinae linguae latinae esse habenda. Nam postquam Graeci

---

1) Similiter Grotefend et Ramshorn latinae quidem parentem iudicaverunt linguam palæotheodiscam, in qua originem sitam esse omnium linguarum, quæcunque audiuntur in terris, voluminibus tredecim summo acumine diligentiaque elaboratis docuit rector et professor Tieffensee († 1810); vide de hac re Jæckel: Der germanische Ursprung der lateinischen Sprache und des römischen Volkes; Bresl. 1830. — Neue Jahrb. f. Philol. ed. Seebode et Jahn 1831 p. 431 sqq.

consanguineique Romani in diversas regiones digressi per compluria saecula proprietates naturae ac linguae sua uterque populus ratione excoluerunt, iterum anno CCLXXXI a. Chr bello a Romanis cum Tarentinis Pyrrhoque gesto, denuo ex anno CCLXIV cum Carthaginiensibus Siciliaeque incolis, deinde commercio quodam et usu coniuncti suos mores et instituta et linguas inter se cognoscunt [cf. Saalfeld: Italograeca, pars I: Vom ältesten Verkehr zwischen Hellas und Rom etc. Hannov. 1882.]; magis magisque verba gaeca se insinuare coeperunt in latinam linguam,[1]) cuius literarum formas a Graecis cymaeis siciliensibusque receptas esse constat; deinceps perpensitandum est, si nomina illustrium virorum, quorum fama illis literarum monumentis celebrata est, conferamus, illos poetas neque Romae natos neque ex Latio oriundos, sed potius barbaros vel semigraecos fuisse ut Livium Tarentinum, Naevium Campanum, Plautum Acciumque Umbros, Ennium itemque Pacuvium Calabros, Caecilium Insubrem, Terentium Afrum; denique hi, quos nominavi, nihil aliud fecerunt nisi et carmina epica et fabulas et saturas a Graecis compositas in linguam latinam converterunt aut imitati sunt: Livius Andronicus Homeri Odysseam, Ennius opera Epicharmi, Euhemeri, Archestrati, ceteri fabularum scriptores aut comoedias graecas praecipue Menandri, Philemonis, Diphili, Apollodori, aut tragoedias maxime Euripidis, raro Sophoclis et Aeschyli.

Quae cum obiter tantum respicimus, graecismorum ratio nonne valde perspicua videtur? At constat multo facilius voces seu integras seu paulum immutatas admitti singulas ex aliena lingua petitas [Ritschel. opusc. II 519; Kuebler: de infinitivo p. 3], difficilius autem prorsusque aliud esse verborum constructiones usurpare sermonisque patrii leges immutare et conformare ad alieni sermonis consuetudinem. Tamen vel in eos, qui sermoni vernaculo verba aliena et soloecismos inserebant, acerrima cavillatione invectum esse Lucilium quis est qui nesciat? Neque magis quisquam ignorat, magnum temporis spatium elapsum esse, priusquam nomina propria a Plauto, Ennio, Accio, Varrone dicta Tecumessa, Alcumena, Patricoles, Alcumaeo, Catamitus posterioribus formis a Romanis Tecmessa, Alcmena, Patroclus, Alcmaeon, Ganymedes reciperentur. Eodem modo argumenta ac metra fabularum foris mutuati sunt, sed servilem Graecorum imitationem omnino respuerunt omniaque, quae attinent ad dicendi genus syntacticasque leges, e vulgari sermone petiverunt. Porro hoc tenendum est, illa quidem Plauti aetate linguae graecae notitiam planiorem studiumque literarum graecarum subtilius in nobilium tantum domibus ac familiis divulgatum

---

[1]) Görke: Symbola ad vocabula graeca in linguam latinam recepta. Regim. 1858. Saalfeld: de gr. vocab. in l. l. translatis. Lps. 1874; idem: index graec. vocabulorum in l. l. translatorum Lps. 1874; Griechische Lehnwörter im Lateinischen; Ergänzungen und Nachträge zum Index. 1877. — Tuchhändler: de vocab. graec. in l. l. translatis. Berol 1876. — Ruge: Bemerkungen zu den griechischen Lehnwörtern im Latein. 1881. — Weise: Die griechischen Wörter in der latein. Sprache. Lpz. 1882.

fuisse; plebis autem turbam maioremque populi partem non solum huius rei cognitione omnino caruisse, sed potius omnes, qui versarentur graecis in studiis, despicatui habuisse satis superque constat. Neque vero literatis poetae scenici fabulas composuerunt, sed populi otiosas aures mulcere studuerunt. Postremo barbaro illi quidem genere nati Romanum ingenium penitus induerant atque integro sermone latino usi sunt ita ut partim ludi magistrorum vice functi linguam latinam pueros docerent. Suo igitur iure illorum sermone olim musas locuturas fuisse, si latine loqui voluissent, Varro dixit ap. Quintil. inst. X 1, 99 huiusque simile honorificum exstat testimonium apud Ciceronem de orat. III 11, 36 et 40; 12, 44.[1]) Unde dilucide apparet ex his literarum romanarum incunabulis, cum integritatem linguae latinae plenam sibi vindicent, uberrimum fructum percipi posse: sunt enim in his pleraeque verborum structurae quodammodo primariae adeoque perspicuae et dilucidae, ut qualis dicendi origo sit multo evidentius liqueat quam posteriore aetate, qua propria multarum constructionum vis evanuit.[2])

His quas attuli causis qui perfectam et omni ex parte absolutam syntaxin linguae latinae historicam, quam adhuc esse Ritschelius quidem opusc. II 496 „ein Buch mit 7 Siegeln" dicit, conscribere student, hanc viam debent sequi, ut primum constituant, quae lingua latina ut filia ex matre indogermanica tradita acceperit, deinde ut perscrutentur, quemadmodum proprietates sermonis latini ex priscis temporibus paulatim sint excultae. Neque enim de loquendi apud posteriores scriptores obvio usu diiudicare quantumque hi ab antiquiorum scriptorum genere dicendi discesserint, secernere possumus, nisi antea priorum temporum usus accurate perspectus sit. [cf. de hac methodo, quam germanice „historisch-genetisch" nominamus, Ziemer l. l. p. 41, 43.] Eadem ratio mihi symbolam ad linguae latinae historiam collaturo ineunda est, qui hac commentatione genetivum[3]) relationis ex adiectivis aptum tractandum mihi proposui. Sed antequam firmo linguarum indogermanicarum comparationis et priscae latinitatis fundamento nixus ad hoc accedo, illud quaerere operae mihi esse videtur pretium, quibus tam variis rationibus,

---

[1]) Jani ars poetica prolegg. p. 11. — Morhof: de patavinitate Liviana in editione Livii Drakenb. vol. VII cp. 12 p. 67. — Klussmann: Naevii fragmenta p 203 ff. — Lorenz: Plauti Mostellaria prooem. p. 42. — Ritschel. opusc. II 582: „Die von Plautus und seinen Genossen versifizirte Umgangssprache;" paulo infra: „denn versifizirte Umgangssprache u. nicht mehr ist es."

[2]) Ziemer: „Junggrammatische Streifzüge im Gebiete der Syntax." Colberg 1882. p. 35 et 62. — Schuchardt: Vocalismus des Vulgärlateins. p. VIII prooem; et I, 33. — Fraesdorff: de comparativi gradus usu Plautino. Halle 1881 p. 1. —

[3]) Cum saepenumero vel hac aetate discrepantia de vocis genetivi scriptura occurrat, huius loci esse censeo Lachmanni sententiam repetere, quae exstat in commentario ad Lucret. I 1 p. 3: „Genetivus casus per e sine exceptione scribitur in libris saeculi VI et proximorum; haec grammaticis evolvenda commendabimus, qui adhuc genitivo delectantur." Item Ritschelius in opusc. II p. 782 in erotematis philologicis: „Die wissenschaftliche Erkenntnis fordert im Latein genetivus."

quanto iure vel quanta probabilitatis specie hae genetivorum relationis structurae a viris doctissimis explicatae sint.

Has tam diversas interpretandi rationes brevissime comprehendimus quatuor vocibus: graecismo, ellipsi, licentia poetica, analogia, quarum priores tres saepius parum discernuntur interque se non satis iusta causa confunduntur ita ut ellipsis et licentia poetica idem esse dicantur atque graecismus.

Ac prima quidem doctrina, qua genetivos relationis in lingua latina graecismum interpretari solent, pariter ad omnes Romanorum scriptores pertinet atque aetate auctoritateque summa etiam recentissimis temporibus locum haud mediocrem obtinet in libris grammaticis linguae latinae a Kruegero, Zumptio, Madvigio, Kuehnero elaboratis neque minus occurrit in Holtzii, Draegeri, Kuehnastii monographiis syntacticis, ubi de genetivo graeco speciali paragrapho disputari solet. Atque cum linguae graecae notitia priscis temporibus magis magisque cresceret, mirari non possumus, quod iam vetustiores grammatici eas structuras, quas ab optimorum auctorum scribendi genere alienas esse videbant, ex graecae linguae consuetudine sumptas esse sine ulla dubitatione affirmaverunt neque inquisiverunt, quid ingenio naturaeque linguae latinae liceret. Ita Diomedes p. 312 K: „structura, inquit, dives sum huius rei" graeca figura profertur; apud illos enim genetivo casui iungitur." Idem fecerunt, qui scriptores romanos interpretati sunt, quibus omnibus ne Cicerone quidem excepto hellenismos vindicaverunt; ubi enim genetivus ab adiectivo videtur discrepare, praecipiunt isti esse graecismum aut antiptosim. [1]) Similiter ait Vechner I 2, 18: cum enim Latini adiectivis suum proprium casum h. e. ablativum iungere fere soleant aut etiam praepositionem cum suo casu, graecae imitationi tribuo, in quibus usitata illa constructio genetivo permutata est. Postea tamen paulatim turba graecismorum infinita magis magisque restringi coepta est, satisque habuerunt rariores huiusmodi structuras et a communi usu remotas graecismos iudicare, quae apud prosae orationis scriptores aetatis Ciceronianae exstare non solent. Dubitationes de hac tam populari omnibusque fere comprobata doctrina saepius sunt prolatae, ex quo linguarum inter se comparatio viget. Ita Koene in libro qui inscribitur: „Ueber die Sprache der römischen Epiker" Monasterii 1840 p. 15, Heynii adnotationem „more Graecorum" ad Vergilii ecl. 4, 24 „fallax herba veneni" improbans haec ait: „Man lässt auch in der Syntax die lateinische Sprache viel aus Griechenland borgen, was ihr altes, wohlbegründetes Eigentum ist." Uberius eadem de re loquitur Weidner in commentario ad Vergilii Aeneidem lib. I 178 conscripto pag. 119: „Erklärt scheint mir dieser Sprachgebrauch der relativischen Adiectiva

---

[1]) Ritschel. opusc. II p. 636: „Setzt uns nicht ein so springendes Belieben geradezu in die Zeiten zurück, da als massgebendes Prinzip der Sprachbildung nicht die ἀναλογία, sondern die ἀνομαλία galt?

noch nicht zu sein. Denn ich kann darin ebensowenig eine Nachahmung des Griechischen erkennen — wenigstens muss dieser Gebrauch dem lateinischen Ohr nicht allzu fremdartig geklungen haben — noch ist's mir möglich dem Vossius de arte grammat. VII 10 zuzustimmen, wenn er erklärt: adectiva multa et in his etiam verbalia iunguntur genetivo per ellipsin nominis substantivi causa vel gratia vel ratione, idque Graecorum more, quibus genetivus adiectivo additus regitur ab intellecto ἕνεκα vel χάριν. Richtiger wird es sein auszugehen von der Verbindung ähnlicher Verba c. genet. Wir müssen also diese Frage noch als ungelöst erklären." Nuperrime denique Ziemer quid his de pseudograecismis linguae latinae obtrusis sentiat, complexus est his verbis p. 99 c. l. l.: „Was Draeger § 212 unterm genet. graecus zusammenfasst, beruht durchaus nicht alles auf Gräcismen, sondern manches ist durch einfache Analogie zu erklären." [cf. Ziemer: Das psychologische Moment in der Bildung syntaktischer Sprachformen. Colberg 1879]. Sed haec hactenus; licet persuasum habeas in aliis partibus grammaticae dictionem poetarum latinorum aevi Augustei et insequentis aetatis pendere ex lingua graeca [Haupt: Qua arte Alexandrinos expresserint poetae latini. Berol. 1855], hoc quidem mihi facile concedes non sine aliqua causa — id quod illis doctissimorum virorum scrupulis iam satis dilucide apparet — rationem genetivi relativi graeca lingua adhibita intellegendi in dubium vocari. Jure igitur Godofr. Stallbaum in Ruddimanni institutionibus ab ipso editis II p. 115 vehementer optandum esse dicit, ut diligentius disquiratur, quas rationes Latini hoc in genere secuti sint; hoc enim pacto constitui potest, quatenus sit probanda doctrina graecismorum.

Ellipsium autem doctrinam iam vetustiores Romanorum grammatici proposuerunt: hoc modo Q. Asconium Pedianum in commentariis ad Ciceronis orationes conscriptis, Donatum in interpretandis Terentii comoediis, Servium in Vergilii carminibus explicandis passim ellipses notare quidque subaudiendum sit admonere videmus. Recentiores vero grammatici et commentatores veterum scriptorum hac voce similibusque breviloquentiae, aposiopesis nominibus perverse abusi sunt, cum his se difficiles vel dubios locos recte explicare opinarentur. Quorum omnium primum locum tenet ellipsiumque thesauros se aperire prae se fert Sanctius, ille professor in urbe Salamanca, qui in „Minerva seu de causis linguae latinae" primum 1587 edita saepeque typis expressa, hac de re disputat in libro IV a cap. 1 ad 7 pagg. 526—708.[5] Doctrinam supplendi valde esse necessariam ratus in quavis linguae latinae parte ellipses statuit, quod evidenter cognoscitur ex his ipsius verbis p. 544: „genetivus partitivus regitur ab subintellectis particulis „ex numero;" unde licebit exsibilare grammatistas, qui pueris inculcant, superlativa regere genetivum et comparativa;" item has structuras „lassus viarum, integer vitae, purus sceleris" intellegendas esse supplenda praepositione „causa" vel „gratia;" similiterque ait cap. 12 libr. IV pag. 732: praepositio ἐκ, quae genetivum regit, ita passim desideratur, ut

multi crediderint verba aliqua genetivum regere; quis est tam hebes, qui non videat illa Horatiana (lassus maris etc.) excedere grammaticos latinos canones? Sic illa trita: curarum plenus, securus amorum, vacuus laborum, dives agri, frugum laetus deest ἐκ, id est, de; nullum enim nomen adiectivum aut verbum graece aut latine regit genetivum." Cui Perizonius eatenus assentitur, ut genetivos ex adiectivis aptos per intercedentem ellipsin intellegendos esse dicat, nulla vero praepositione suppressa, sed potius supplendis verbis „in negotio" vel „de causa." Neque aliter Scioppius, Vossius, Ruperti alii in eo consentiunt genetivos hosce non ab adiectivis ipsis, sed aliunde regi seu omissis nominibus vel praepositionibus causa, ratione, nomine, gratia, ergo seu simplicius „in re." [1]) Sed iam Ursinus in libro qui inscribitur „institutiones plenissimae linguae latinae". 1701 pagg. 37, 53 etc. hanc expositionem ellipticam reiecit; neque magis admittere volebat ellipses Johnsonus pag. 14; neque multum ab hac opinione abhorret Ruddimannus concedendo pleraque verbalia in ns, ax, osus, idus, ius et quaedam alia vi sua genetivum directe regere. Ex illis temporibus haec tam mira doctrina ex libris grammaticis linguae latinae commentariisque scriptorum romanorum magis magisque recedere coepit et ut omnino ellipsium ingens thesaurus vel quasi exercitus ad minimam partem reductus est, ita, quod attinet ad relationis genetivum, eas hac aetate iam non agnosci vel statui constat." [2])

Cum doctrina ellipsium ad omnes Romanorum scriptores et solutae et vinctae orationis referretur, alii exstiterunt, qui in poetarum tantum carminibus statuerent licentias quasdam poeticas; ita enim significabant insolitas vel ab optimo loquendi genere abhorrentes structuras, quales saepius occurrunt in poematis latinis. Sane quidem negari non potest poetarum Romanorum, quibus sine dubio eadem fuit licentia dicendi quae poetis conceditur omnino omnibus, orationem metrorum ipsa necessitate aliquatenus vinctam a vulgari solutoque sermone recedere solere, neque verborum modo usus licentiam maiorem esse, sed eius etiam, quae sermoni pedestri convenit, verborum comprehendendorum consuetudinis passim leges migrare; minime vero hoc concedo dictionem carminum omnes grammaticae latinae canones prorsus excessisse atque illam licentiam omni lege destitutam fuisse. Quam ob rem maxime videndum est, quid per naturam sermonis poetis ipsis licuerit. Praeterea hoc quidem constat, hoc simplici nomine minime sanam explicationem ullam exhiberi, deinde hanc significationem nequaquam apte recteque spectare aut ad priscos poetas comicos aut ad eas constructiones, quae poetis communes fuerunt cum rerum gestarum scriptoribus.

---

[1]) Palairet: thesaurus ellipsium latinarum. Londini 1760. — F. C. Grimm: libellus de ellipsibus latinis. Francofurti 1743.

[2]) Ziemer l. l. p. 45; 47 ibid. „Nur der grübelnde Grammatiker empfindet, dass etwas ausgelassen ist."

Quarto loco commemorandi sunt ei, qui hos genetivos relationis vel potius rariores huiusmodi praecipueque apud posteriores scriptores obvias structuras interpretandas esse censent ratione analogiae. [cf. Merguet: Über den Einfluss der Analogie und Differenzierung auf die Gestaltung der Sprachformen. Königsberg 1876] Quae doctrina hac potissimum re commendatur, quia sic ad interpretandas sermonis latini proprietates alius linguae structuras adhibere non cogimur, sed similes usitatissimasque constructiones in eadem lingua latina invenimus atque demonstramus. Quam multum analogica constructionum ratio valeat ad linguae leges conformandas, iam ab antiquis Graecorum et Romanorum grammaticis perspectum est; sed cum prius modo ad formas declinandas multum posse analogiam concessissent, nuper sententiarum quoque analogiam in syntaxi eadem esse vi cognitum pronuntiatumque est. Cuius rei permulta exempla exstant cum in omnibus linguis tum in graeca.[1]) Hac de re monet Curtius stud. VI 262: „Die Macht der Analogie in der Sprache an deutlich erkennbaren Fällen nachzuweisen ist eine wichtige Aufgabe der Forschung.“ Fusius autem, quanto momento sit linguae latinae syntaxi analogica ratio, Ziemer docuit, qui ubique talia quae germanice nominat „syntaktische Formübertragungen vel Analogiebildungen vel Ideenanalogien“, demonstrare sibi proposuit; audiamus quae dicat p. 43: „Es fragt sich nur, nach welchem Muster hat sich die Associationsbildung vollzogen? In syntaktischen Verhältnissen associiren sich ganze Sätze mit dem in sie gelegten Gedankeninhalt gleiche Satzformen wie die verschiedenen Casus unter sich. Alle diese Associationen können ohne Bewusstsein erfolgen; lässt sich durch Zuhilfenahme der Betrachtung der psychischen Vorgänge, die der Neuerung zu Grunde liegen, Klarheit über eine syntaktische Form gewinnen oder die Abweichung verstehen, die Entgleisung richtig begreifen, so reden wir von psychologischer Erklärung.“ Atque quod ad genetivum relationis attinet, iam, quod supra attigimus, Weidner et Ziemer de analogiae vi cogitarunt; aptissimeque quae Ziemer p. 52 profert de insolitis verborum structuris, ea ad adiectiva relativa cum genetivo coniuncta referri possunt: „Was sind die meisten dieser Arten, namentlich wenn sie in einer gewissen Häufigkeit auftreten, weiter als syntaktische Formübertragungen oder Analogiebildungen, ein Werk der Ideenassociation, deren Einfluss in der Bildung von Strukturen auf dem Wege der Analogie nach bekannten oder vermuteten Mustern sich äussert? Durch psychologische Analyse, die den verborgenen Vorgang zu entschleiern sucht, gelangen wir zur rechten Erkenntnis dieser Entgleisungen.“ —

---

[1]) Ziemer p. 121: Die Assimilation. An — oder Ausgleichung ist überhaupt die wichtigste und durchgreifendste Erscheinung auf dem Gebiete aller Sprachen und aller Sprachgeschichte; sie ist der lebendigste und wirksamste Faktor der Sprachenentwickelung;“ cf. ibid. p. 55 sq. — Zehetmayr: „Analogisch — vergleichendes Wörterbuch über das Gesamtgebiet der indogermanischen Sprachen.“ Leipzig 1879. —

Ex his igitur rationibus, de quibus hactenus disputatum est, illae tres, quas priore loco commemoravi, cum multo ante Boppii Ritscheliique aetatem sint propositae, neque ad grammaticam comparativam neque ad priscam latinitatem respiciunt, ob eamque causam ad genetivum relationis interpretandum parum sufficiunt. Itaque nobis inquirendum est, nonne ex ipsius linguae latinae natura atque ingenio analogiae ratione adhibita omnes huius modi relationis genetivi intellegi possint; tum demum, si talia occurrunt, quae expediri nequeant ex analogia syntaxeos grammaticae, sane quidem non modo ius potestatemque habemus sed etiam cogimur confugere ad linguam aliam.

Atque ad id ipsum aggredientibus primo loco nobis investigandum est, quae sit vis primaria vel significatio principalis genetivi relationis. [1]) Adiectiva facile dividuntur in duo genera, quorum alterum continet ea, quae per se ipsa imperfectum aliquid significant atque supplementum poscunt vel saltem poscere solent; itaque cum semper ad nomen aliquod referantur, iure nominantur adiectiva relativa; exempli gratia affero „plenus, cupidus." Qua in re saepius adhibenda subtiliore et limatiore quadam cogitandi ratione graeca lingua nostrum latinumque sermonem magnopere superat. Alterum genus ea complectitur, quae absolute vel potius praegnanter usurpata nullis aut casuum aut aliis complementis egent, certe autem talia tolerare possunt, e. g. sanus, aeger, celer. Has relationes universae enuntiationis, quas vel oculis cernimus vel animo aut mente percipimus, vel hunc circulum, intra cuius ambitum quid aut est aut cogitatur (germanice: die Beziehung, Begrenzung, Ergänzung, Richtung, den Bereich), variis modis indicere vel describere potest (germanice per praepositiones: in Ansehung, an, wegen, nach etc.) lingua latina: 1. circuitu plurium verborum, ut: „quod attinet ad" vel „ratione habita rei;" 2. praepositionibus suis cum casibus, ut: a, ad, de, in, ob, propter, secundum etc.; 3. infinitivis, ut: largus donare; 4. enuntiatis interrogativis pendentibus; 5. enuntiatis relativis; 6. casibus, rarius dativis et accusativis, plerumque genetivis aut ablativis, qua de causa Krueger hos casus nominavit genetivum et ablativum relationis, sed Ebinger mavult genetivum determinationis, Ferd. Schultz ablativum limitationis. Jam cum scriptores promiscue cum eodem adiectivo plures simul casus alios alio loco coniungant, id quod inde a priscis temporibus usque ad recentissimos scriptores invenitur, genetivumque eis adiciant, quae alias ablativum post se habent, aliis locis cum praepositionibus ponuntur, videamus num in usurpandis his casibus significationis discrimen factum certaque norma statuenda sit. Bachius quidem in libro „die Lehre vom Gebrauch der Casus in der lateinischen Dichtersprache" p. 39 ait: „Viele dieser Adjectiva c. genet. werden in Prosa und Poesie auch c. ablat.

---

[1]) Ebinger: De casuum obliquorum in lingua latina usu. 1865 Inowraclaw. Progr. p. 10. — Ebinger: De genetivi usu. Regimonti 1862 p. 33.

in Verbindung gesetzt; bei der Anwendung dieser beiden Casus herrscht so viel Willkür, dass sich schwerlich eine sichre Grenze zwischen prosaischer und poetischer Ausdrucksweise ziehen lässt." Linguarum cognatarum consensu patet genetivi et ablativi provincias iam antiquitus disparatas et discretas fuisse, tamen aliquid inest in genetivo, quod eum casum aptum reddat ad ablativi munera recipienda. Quod cognoscitur ex lingua sanscrita, ubi, cum ablativus eundem prae se ferat aspectum atque genetivus, multis locis propter formarum aequabilitatem hodie discerni nequit, uter casus sit intellegendus; itemque in lingua graeca genetivum pro explorato habemus ablativum in potestatem suam redegisse; quare genetivi graeci potestas tantopere crevit, ut ad extremum non solum instrumentum actionis, sed etiam, qua de causa quid fieret, denotaret. Quae cum ita se habeant, neminem fugiet eadem ratione in lingua latina genetivum ablativi munere fungi posse, cum vinculo arcto sint coniuncti: nam in eo consentiunt, quod ad actionem aliquam referuntur et quietum rei statum significant [Mueller: „Vorlesungen über Sprachwissenschaft" I p. 105 sqq.]; itaque revera facile confuderunt Latini haud raro genetivum cum ablativo, cum hic perinde atque ille regens nomen determinet notionemque eius rei, intra quam aliquid cogitatur, aliquo modo compleat. Atque ita genetivum cum adiectivis relativis ut peritiae, copiae, cupidinis, participationis, inopiae, incuriae, inscitiae aliis coniunctum videmus ad id indicandum, intra cuius fines peritiam, copiam etc. cogitamus (vas plenum aquae); eadem ratione genetivus adiectivis adicitur, quae in prosa oratione scriptorum optimorum vix casum secum habent (aeger consilii, sanus mentis, flavus comarum); eodem pacto, rarius vero, in oratione et soluta et vincta adiectivis relativis ablativus accomodatur (vas plenum aqua), saepius adiectivis quae dicuntur absolutis (pernix manibus, aeger pedibus). Adiectiva autem absoluta scriptores optimae latinitatis cum genetivo vel ablativo qualitatis, utpote quae dictio simplicior sit, coniungi maluerunt, cum adiectivum attributive ad genetivum vel ablativum attraherent; itaque pro dictione grammatice recta iamque priscae linguae exemplis comprobata „vir sanus mentis vel mente" invenitur apud Ciceronem eiusque imitatores „vir sanae mentis vel sana mente"; item pro „animal repandum rostri" posteriores scriptores genetivum vel ablativum qualitatis praeferrent; pro Siliana structura „Celtae, genus mutabile mentis" classici scriptores dicerent „mutabilis mentis vel mutabili mente." Ceterum id quoque notandum est, quod ex genuina ac propria horum casuum natura sequitur, genetivum simpliciter speciem vel genus significare, ablativo vero indicari causam et instrumentum nomen adiectivum determinans. Quod discrimen etsi iam apud priscos scriptores saepe ita fluctuat, ut interdum non possis accuratius discernere, utrum relationi simplici an causae plus tribuendum sit, et quamquam determinationis causa adiectivorum relativorum promiscue uterque casus eodem sensu usurpatus est, tamen genetivo artiorem duorum nominum cohaerentiam et consociationem adumbrari existimo, minime

autem vel multo minus ablativo nomini apposito.[1]) Ita optime, ut ait Bötticher in lexico Taciteo p. 213, inopiae latini sermonis occurritur, quae laborat ob deficientem facultatem, quam maxime apud Graecos Germanosque summam atque admirabilem prorsus invenimus in componendis coniungendisque uno vocabulo duabus sententiis, ut sunt e graeco sermone *φιλότεκνος*, *μισοπόλεμος*, *ἀναξιρόρμιγξ*, *λειπόθυμος*, e germanico landesflüchtig, geistesabwesend, geistesarm, wonnetrunken, kriegslustig. Quo usu quantopere orationis brevitati consulatur, re ipsa patet et luculentissime ex Taciti scribendi genere cernitur. Inde sequitur, cum pauca optimis exemplis stabilita sint adiectiva, quibus, ut verbis utar Vossii de constr. c. 10, genetivum iungere in oratione soluta adolescenti incorruptae latinitatis studioso liceat, apud poetas eorumque imitatores numerum adiectivorum relationis multo maiorem esse genetivique usum latioribus finibus circumscriptum: nam illi scriptores adiectiva non raro absolute ponunt sine ulla nec rei nec personae significatione, cum, quibus rebus sensus absolvatur, facile ex ceteris orationis partibus sumatur, poetae autem elegantiae colorisque poetici gratia ad adiectivorum notiones definiendas et circumscribendas complementum addunt tam logicae perspicuitati quam symmetriae venustati atque oratorio vigori servientes. Ita scriptores prosaici saepe habent simpliciter „poculum plenum," poetae autem exquisite addunt „vini" vel „Bacchi" vel „Liberi iocosi;" illi satis habent dicere „herus dives," poetae vero exornandae orationis illustrandaeque studio ducti apponunt genetivum „opum" vel „agri" vel „pecoris;" quod maxime factum est in adhibitis adiectivis excellentiae, virtutis, laudis. Iam vero cum genetivo omnia significarentur, in quibus vis adiectivi posita esset, mirum non est, quod poetae laxiore quadam relatione vel causam,[2]) qua adiectivum determinatur, genetivo exprimunt, et adiectivis, qualemcunque animi affectionem significant, genetivum addunt ad exprimendam rem, qua animus afficitur aut voluntas impellitur aut in qua omnino eius attributi significatio cernitur; ita constructione „attonitus serpentis" minus causa specialis quam universalis determinatio indicatur. Etsi quidem potestas causalis emanat e germana genetivi provincia, id nobis indicio est, poetas genetivum ablativi habere potestatem sibi persuasisse. Neque minus genetivus prope abest a potestate ablativi instrumentalis, quod satis comprobatur adiectivis copiae; itaque suo iure Heilmannus in dissertatione de genetivi graeci maxime Homerici usu [Marburg 1873 p. 40 sqq.] instrumentalem quoque casum in genetivum transisse statuit. Quo factum est, ut homines Latini consuescerent magis magisque genetivo ea tradere munera, quae revera ablativi erant propria; qua re ad extremum

---

[1]) Curtius: explicationes ad grammaticam graecam p. 164. — Bach l. l. p. 38 § 12: Aus der innigen Verbindung beider Begriffe bildet sich ein einziger, welcher als eine Modification des ursprünglichen allgemeinen Adjectivbegriffs angesehen werden muss.

[2]) In lingua graeca satis amplus est genetivi causalis campus, qua de re vide Klinghardt: de genetivi usu Homerico et Hesiodeo. Halae 1879.

tam late patet genetivi ex adiectivis apti ratio, ut etiam cum comparativis genetivus determinationis coniungatur ad eam rem indicandam, intra quam gradationis notio sit cogitanda, cui rei ex usu principum latinitatis scriptorum ablativus casus inservire solet.

Si verum est, quod hactenus de genetivi determinationis vi disputavimus, eum in linguis indogermanicis latissime patere est consentaneum; attamen singulis inter se comparandis circulum huius genetivi limitationis in latina lingua multo restrictiorem fuisse constat quam in graeco sermone; quod facillime intelligitur, cum in graecae linguae genetivum transierint munera genetivi, ablativi, localis, instrumentalis genuini.

Atque quod ad dispositionem adiectivorum genetivo accomodatorum spectat, iam pridem saepiusque viri doctissimi monuerunt, ut in syntactica parte quaestionibus grammaticis accuratius perscrutarentur, qualis esset uniuscuiusque scriptoris dicendi usus, atque inquirerent, quam rationem cuiusque aetatis scriptores in construendis verbis sequerentur. Ita Vossius de constr. c. 10 acriter exclamat: „graviter plerique peccant grammatici, dum non discernunt, quae adiectiva oratores, quae item historici aut poetae gignendi casui adiungant.“ Similiter ait Sommer in annall. philol. 1831 p. 395: „ferner müsste der Sprachgebrauch nach Zeitaltern und Schriftstellern genau geschiedeu werden.“ Itemque Ritschelius hanc rationem enixe defendit a Bergkio (Zeitschrift für Altertumswissenschaft 1850 p. 329) in opusc. II p. 581 et 593; summo igitur iure haec studiorum via hac aetate a permultis inita est neque ad uniuscuiusque scripta interpretanda atque emendanda est parvi momenti. Quam tractandi rationem in disputationis meae altera parte ita sequar, ut secundum temporum ordinem adiectiva relativa persequar; singula vero scriptorum genera si discernere vellemus, necessario nobis singula adiectiva diversis locis repetenda essent, qua re perspicuitas valde diminueretur. Propterea et effugiendae repetitionis gratia et ut omnia facillime dignosci atque uno obtutu perspici possint, singula adiectiva semel modo afferam atque eo loco, ubi primum cum genetivo coniuncta in literarum reliquiis exstant, non solum omnia genetivi structurae exempla proponentur, sed etiam adicietur, quam varie eodem tempore vel prius vel postea ea adiectiva construantur: primo capite enarraturus sum, quae adiectiva apud priscos scriptores ante Ciceronis tempora florentes primum genetivum sibi asciscant; secundo capite, quae adiectiva primum apud aureae aetatis scriptores relative usurpata occurrant; tertio capite, quae adiectiva primum ab argentei. insequentisque aevi scriptoribus ex genetivo apta exhibeantur. Iam vero in singulis capitibus enumeranda adiectiva ita distribuam, ut ex parte comprobans partitionem ab omnibus fere grammaticis observatam primo loco colligam adiectiva, quae significant copiam vel abundantiam subiungamque contraria inopiae et vacuitatis; sequantur ea, quae notitiam, peritiam, scientiam, consuetudinem exprimunt atque contra ignorantiam, imperitiam, dubitationem; tertio recensebo adiectiva studii,

cupiditatis, curae, diligentiae, desiderii, voluntatis et quae in contrariam sententiam usurpantur adiectiva incuriae, fastidii, neglegentiae, abominationis; quarto loco ea adiungentur, quae significant participationem aut privationem; deinceps enarrabo adiectiva nocentiae, culpae, criminis contrarieque innocentiae; sexto loco ea congeram, quae declarant similitudinem et contrarium; ad extremum conferam, quae Holtzius p. 58 nominat adiectiva qualitatis κατ' ἐξοχήν, et animi et corporis, quibus describitur virtus quaedam vel laus, excellentia, confidentia aut his contrarium, quae adiectiva saepe proxime accedunt ad adiectiva notitiae vel copiae. Hic quoque vitandae repetitionis causa ea adiectiva, quae alias aliud significant, ut e. g. argutus = 1, noxius; 2, callidus, semel tantum afferam.

Iam vero adiectivorum genetivum sibi accomodantium, de quibus sermo est, in lingua latina turba est permagna. Atque imprimis hoc statuendum est, idque per se ipsum patet, hunc numerum temporis spatio paulatim crescere; quod saepius monitum est, ut a Weidnero l. l. p. 119; a Jordano l. l. p. 287, qui hoc esse „ein Zeichen der immer mehr um sich greifenden Glättung des ursprünglich scharfen und manigfachen Gepräges der Casus“ dicit. Ipse egomet contuli circiter CCCCXXXV talia adiectiva, quorum LXXIII primum in prisca latinitate inveniuntur, CLXXV primum apud aetatis aureae scriptores occurrunt, CLXXXIX primum aevo argenteo et insequenti exstant. Quaerentibus autem nobis, qua ratione hoc incrementum intellegi possit, observanda sunt tria: ac primum quidem priscae latinitatis monumenta quam pauca memoriae sint tradita, quis est qui ignoret? De quibus antiquitatis exiguis reliquiis Joannes Baptista Pius a. 1500 deplorans exclamat haec: ramenta et proiectitia secamenta, horum potius auctorum umbras, ne dicam cadavera! Nam si conferimus indicem fabularum in Ribbeckii fragmentis scenicorum poetarum, discimus nihil nisi titulos superesse CL comoediarum palliatarum, LXX togatarum, CX atellanarum, L mimorum! Quota igitur particula fabulis Plauti Terentiique conservatis ad nos integra pervenit? Itaque summo iure affirmamus, si scripta prisca literarumque latinarum monumenta ad unum omnia servata essent, summam et ceterarum qnaestionum grammaticarum et nostrae commentationis multis rebus mutari; quare ob hanc nimis mancam literarum cognitionem nemini mirum esse videbitur, quod compluria adiectiva relativa, cum primum in literis aevi aurei exstent, a me in capite secundo afferuntur, quae sine dubio iam antea eodem pacto usurpata esse persuasum habeo; e. g. condemnatus s. c. I; damnatus s. c. II; similiter alia adiectiva, quae primum cum genetivo consociata in scriptis aetatis aureae occurrunt, iam prioribus temporibus genetivum sibi ascivisse pro certo habeo, quod scriptis illis amissis demonstrari non posse haud mediocriter doleo. Praeterea illud quoque considerari volo, quod cum his tam paucis exiguisque priscarum literarum fragmentis non integriter traditis conferuntur capite secundo permulta amplissimaque literarum monumenta aurei quod fertur saeculi;

tertio vero capite adiectiva allata petita sunt ex scriptis latinis, quorum numerus et amplitudo multo maior est quam illorum amborum. Accedit illa quoque causa, quod, cum genetivo relationis semper venustum vel elegans aliquid significetur [1]) saepissimeque hac re symmetria partium in architectura enuntiati fiat, hic genetivus determinationis latissime patet apud poetas eorumque aemulos i. e. plurimis exemplis aevo aureo argenteoque stabilitur atque illustratur. Postremo ne id quidem neglegendum est, quod aevo argenteo Hadriani Antoninorumque imperatorum aetate scriptores praesertim auctore Frontone maxime lectitant volvuntque opera Plauti, Ennii, Catonis, Gracchi, Lucretii, alios scriptores magna ex parte excerpunt, suis libris scriptis commiscent inter se varias dictiones, imitantur stilum illorum scenicorum poetarum priscorum proprium, nimio studio indagant atque affectant antiquorum scriptorum insperata inopinataque verba, minus volgaribus et usitatis structuris quam remotis et requisitis utuntur. Neque igitur quemquam latere potest, permulta huius genetivi relationis testimonia ab his scriptoribus orationis pedestris exhiberi.

Recte igitur si disputata sunt, quae in commentatione disserui hactenus, egomet affirmare audeo omnia huius structurae exempla ex ingenio linguae latinae originem duxisse neque opus esse eo progredi, ut multifariam graecam linguam adhibeamus ad intellegendas constructiones latinae linguae proprias. Has enim structuras docebimns partim indogermanicas i. e. linguarum indogermanicarum ut sanscritae, graecae, latinae proprias atque communes, partim ex illarum genuinarum analogia profectas esse.

Atque primum quidem si quaerimus, qui genetivi relationis in lingua latina indogermanici significandi sint, id certa dignoscitur ratione praesertim ex comparatione linguae sanscritae imprimis vedicae; vedicorum enim carminum lingua aetate proxime ad illa tempora accedit, quibus Indorum, Graecorum, Latinorum, ceterarum gentium maiores in Asia una habitasse constant. Hac in re libenter confiteor totum pendere me ex copiosa accurataque dissertatione Sieckii: „de genetivi in lingua sanscrita imprimis vedica usu.“ Berol. 1869. Suo iure is quidem p. 4 ait: non solum formarum sanscritarum, verum etiam graecarum, latinarum, aliarum explicationem a vedica lingua optime proficisci virorum doctorum animadversionibus saepissime demonstratum est. In res syntacticas autem hoc multo magis cadere quis est quin intellegat? Speciatim vero de genetivo ex adiectivis apto agit in cap. IV p. 29—32; Pâṇinim adhibuit grammaticorum indicorum principem, qui inprimis libro II, 3 de casibus LXXIII sûtra vel praecepta docuit, quorum in genetivum cadunt regulae 26. sq. 30. 34. 38.—41. 50.—59. 61.—68. 71.—73. Jamprimo loco nominanda sunt adiectiva peritiae et inscitiae, quae in lingua vedica et sanscrita genetivus se-

[1]) Ita Heinsius in editione Claudiani hunc genetivum relationis saepius nominat elegantem vel venustum graecismum.

quitur: haec vocabula sunt návedas=gnarus, kovida, abhijna, anabhijna=conscius, peritus; kuçala, kalpa, nipuṇa i. e. versutus; addendae sunt voces ucita, atathocita, anucita, quae significant suetus, insuetus rei. Deinceps Pâninis decreto II 3, 72 docet adiectiva, quibus aequalitas exprimitur, sequi posse aut genetivum aut instrumentalem ad indicandum eum, cui quis est aequalis; exempla vedica ponit Siecke: anukârin (imitans, similis), anurûpa (similis, conveniens), prátyardhi (par, aequalis), sadṛ́ça (similis). Porro et genetivum et instrumentalem pendre posse videmus ex vocibus copiae: pûrṇa=plenus, itemque ex compositis abhipûrna et sampûrna; unde fieri elucet, ut cognatae voces aliarum linguarum graec. πλέως, πλήρης, μεστός, latin. plenus, theodisc. voll, goth. fulls, lit. pìlnas eundem genetivum adhibeant atque etiam instrumentalem = graec. dativ., latin. ablat. Ad extremum adiectiva quaedam, quibus animi affectio vel studium, quo capimur, negligentiaque significatur, cum genetivo poni solent: vedica priyá= „gratiosus beliebt bei", dayâvant „misericors", nishkrodha haud exacerbatus, parâṅmukha odio affectus, ánuvrata obediens, morigerus, anṛṇa liber debito, expers, apekshin rationem habens, studiosus, anapekshin rationem non habens, negligens, incuriosus. Unde clare elucet, in lingua quoque latina structuras adiectivorum peritiae et inscitiae, copiae, studii et negligentiae, aequalitatis eorumque, quae animi affectionem exprimunt, non ex graeca lingua sumptas esse; itaque quod Vechner ait „certe genetivus in hac constructione (plenus rei) hellenismum sapit, contra ablativus idiotismum plane latinum!" hoc perversum et absurdum dico.

Jam vero venimus ad ea adiectiva relativa, quae apud scriptores priscae literarum latinarum aetatis exstant. Huius loci cum non sit, illa omnia singulariter enumerare, id quod tabula adiecta altera est factum, hoc brevissime commonendum est, Romanos illis temporibus, quod supra multis verbis demonstravi, ex lingua graeca nihil nisi salvis legibus latinitatis syntacticis petivisse; ergo structuram huc spectantium, quae capite primo allaturus sum, adiectivorum minime graecanicam, immo potius linguae latinae propriam esse omnes mecum consentient. (Gellius V 20.) Atque fragmenta scriptorum, qui huc pertinent, ipse excussi; quam ad rem perlegi collectionem Ribbeckii, qui in concinnandis et emendandis frustulis poetarum scenicorum et tragicorum et comicorum egregiam operam collocavit; adhibui praeterea Duentzeri „fragmenta Livii Andronici", Berol. 1835; Klussmann: Naevii vita, carminum reliquiae, poesis ratio, Jenae 1843; Vahlen: Ennianae poesis reliquiae, Lps. 1854; Plauti vero fabulas abiectis sordibus, quas situ et incuria contraxerant, in pristinum nitorem restituerunt Ritschelius, Fleckeisenus, Goetzius, Loewius, Schoellius, Lorenzius, Brixius; itemque ad Terentii verba recte constituenda plurimum contulerunt Fleckeisenus, Spengelius, Meissner, Klotzius, Dziatzko; Lucilii saturas perlegi

in editione Lachmanni-Vahleni, Berol. 1876; veterum historicorum romanorum reliquias in edione Peteri, Lps. 1870; ceteras reliquias sermonis latini vetustioris praebuerunt mihi Bruns in libro, qui inscribitur: fontes iuris romani antiqui, Tubing. 1871 et Wordsworth: fragments and specimens of early latin, Oxford 1874; neque minus inspexi et Ritschelii priscae latinitatis monumenta epigraphica, Berol. 1862 et Mommseni inscriptiones antiquissimas, Berol. 1863, et Raph. Garrucii syllogen inscriptionum latinarum aevi romanae rei publicae usque ad Jul. Caesarem plenissimam voll. II, Tur. 1875—77.

Postremo mihi dicendum est de adiectivis eis, quae primum aetate aurea et argentea a scriptoribus exhibentur. Atque iterum proloquor illam doctrinam, qua Romani vel scriptores singuli [1]) eorum per abusum contra linguae latinae consuetudinem alienas i. è. vitiosas [2]) constructiones de industria e graeco in latinum mutuati esse consultoque ipsius linguae indoli et ingenio vim intulisse putantur, omni probabilitatis specie caret: haec enim sententia per se absurda est, deinde satis reicitur eo, quod tam saepe hae structurae inveniuntur et apud prosaicos scriptores et apud poetas; praeterea in lingua latina structurae huius modi complures occurrunt, quae in graeca prorsus desunt, quod iam animadvertitur a vetustis Romanorum grammaticis, ut a Charisio V p. 292 K. Illud quidem plane funditusque stolidum ac summae dementiae iudicandum est, quod Vechner graecismi demonstrandi causa in lingua latina structuram Horatianam confert cum dictione Plutarchi, Sallustianam, quin etiam Terentianam cum constructione apud Lucianum obvia, Vergilii stilum cum Oppiani, Lucretii cum Nonni scribendi genere! Quae cum ita sint, cogitari potest duplex interpretatio: una, quae mihi placet ac probatur, tota inde pendet, quod linguam latinam vi analogiae excultam esse pro certo habemus eadem ratione, qua graecae linguae leges paulatim conformatas esse inter omnes constat. Quae explicatio per se ipsa verisimillina mihi videtur, deinde omnibus huius modi structuris sufficit, cum vel ea, quae apud poetas inusitatius dicta esse videntur, facile ad leges latinae orationis revocari possint; postremo autem analogiae ratione adhibita manifesto apparet non subito receptum esse sed ita sese insinuasse in sermonem latinum hoc genus genetivi, ut nulla vi illata poetae consuetudinis vernaculae terminos ceterique scriptores paulatim et scite quidem proferrent genetivique provinciam haud modiocriter proferrent. Idem hoc sibi volunt verba apud Ziemerum l. l. p. 121: „Je länger eine Sprache lebt, desto reicher wird sie an solchen Bildungen durch Assimilation oder Analogie.“ Itemque quae Ritschelius opusc. II pag. 523 de formis utriusque linguae dicit, ea non minus recte mutatis mutandis de syntaxi dici possunt: „Wenn die in Rede stehende Construction

[1]) Schuchardt „Vocalismus“ etc. p. 52: „Menschliche Willkür verändert eine Sprache nie.“

[2]) Sinnius Capito ap. Gell. V 20: soloecismum definit vitium grammaticale, impar et inconveniens compositura partium orationis.

dem lateinischen Stamme von Alters her gleichsam im Blute lag, wenn das Bewusstsein oder doch das Gefühl ihrer Berechtigung zu allen Zeiten, zumal also in einer mit griechischer Bildung getränkten Zeit, durch die Geläufigkeit von Doppelconstructionen, wenn das römische Ohr an einen Wechsel wie plenus c. gen. et ablat. vollkommen gewöhnt war, neben einander kannte und hörte, so möchte ich fragen, ob sich die Römer wohl eher werden eine abnorme als eine in weitreichender Analogie begründete Construktion haben gefallen lassen." Docuimus igitur eas structuras, quae prius anomaliae habitae sunt, immo analogiae indicia esse, legis documenta servatae, non violatae. — Eis autem, qui nostrae sententiae non astipulantur neque linguam sua ac propria vi, sed alienis linguis mutatam progredi posse arbitrantur, commendanda vel proponenda est altera explicandi ratio, qua hanc genetivi relationis structuram ex analogia una cum imitatione orationis peregrinae ortam esse existimant. — Jam vero pauca mihi addenda sunt de scriptoribus, quos omnes hoc consilio perlegere tanti est operis, ut paulatim tantum res ad finem perduci possit; recteque Vossius iudicat, vastum ei mare ingrediendum esse, qui omnia coacervare vellet, neque assentior Johnsono respondenti tironem quemvis facili labore ac plus medio corpore aquis exstantem pertransire posse. Itaque ut tamquam certo firmoque in hac quaestione fundamento niteremur, satis habui maximam quidem partem scriptorum aetate Ciceronis Augustique confectorum aut ipse pervolvere, ut Caesarem, Lucretium, Cornelium, Catullum, Sallustium, Vergilium, Horatium, Ovidium, aut saltem respicere adhibitis lexicis specialibus ut in Ciceronis orationes Mergueti vocabulorum indicem et indicem Vitruvianum a Nohlio compositum. Minus autem me studii ac temporis consumpsisse confiteor in legendis argentei insequentisque aevi scriptoribus, quorum paucos poetas pervolutavi ut Silii, Statii, Claudiani carmina, aliorum ut Phaedri, Curtii, Quintiliani, Taciti, Justini, Eutropii, Suetonii inspexi lexica elaborata a Koch, Eichert, Bonnell, Boetticher, Crusius, Greef; quam ob rem si quis me non omnia quae ad rem propositam pertineant comprehendisse vituperet, facilem me confido excusationem habiturum esse, cum et sperem ea ex huc pertinentibus literis, quae ut maxime inusitata notanda sint, iam maximam partem excerpta variisque collectionibus congesta esse, et pro certo affirmem me his, quos infra nominaturus sum, libris collectaneis diligenter esse usum omniaque eo allata exempla cum scriptorum ipsorum locis accurate contulisse.

Restat, ut priusquam ad adiectiva ipsa enumeranda aggredior, quibus in scribendo adminiculis praeter supra laudatos libros usus sim, brevi exponam. Huiusmodi enim structurae exempla iam ab antiquis Romanorum grammaticis animadversa congestaque sunt: praecipuas grammaticae quaestiones percurrens magnam antiquorum fragmentorum segetem congerit pretiosasque priscorum temporum reliquias nobis subministrat stolidissimus ille Nonius Marcellus peripateticus Tubursicensis libro qui inscribitur „de compendiosa doctrina per literas;" ibi in libro

IX, qui est de numeris et casibus, tractat genetivum casum positum pro accusativo, pro ablativo, pro dativo, aptum ex adiectivis et verbis, illustratque exemplis ex Plauto, Terentio, Afranio, Turpilio, Lucilio, Pacuvio, Attio, Varrone aliis scriptoribus petitis. Quod opus licet ingenio admodum mediocri sit compositum, tamen, utpote quod sit scriptorum veterum naufragium, ut ait Lipsius, vel antiquitatis totius penum, ex Merceri verbo, haud parvi nobis est atque erit momenti. Similiter Charisius, Diomedes, alii genetivi idiomata congesserunt testimoniisque confirmaverunt, raro vero et velut in transcursu auctorum nomina adscripserunt; ex Vergilio autem, Sallustio, Terentio, Cicerone collecta elocutionum exempla exhibuit nobis Arusianus Messius. Ex recentiorum autem grammaticorum numero hi praecipue commemoratione sunt digni: Linacer „de emendata structura latini sermonis“ Lond. 1514 p. 178; Despauterius „rudimenta grammaticae syntaxis“ Antverp. 1551 p. 236 sqq.; Sanctius „Minerva seu de causis linguae latinae“ II 3, Salmanticae 1587; Vechner „hellenolexias sive parallelismi graecolatini“ Francof. 1610, I, 18 [et qui eius librum instauravit atque auxit Heusinger, Goth. 1733]; J. G. Vossius, de arte grammatica VII §§ 24—33, Amst. 1635; Bangius „observationes philologicae“ II p. 834—848 Havniae 1640; Johnsonus „noctes Nottinghamicae or objections against the syntax of common grammars“ 1718 p. 16—18; Ruddimann, „institutiones grammaticae latinae“ 1725, edit. Stallbaum Lps. 1823, II, 2, 14. Nuperrime eandem materiam tractarunt in grammaticis Draeger [1]) „Historische Syntax der latein. Sprache.“ Lpz. 1874; ed. 2, 1878; vol I § 206; et Kuehner „Ausführliche Grammatik der latein. Sprache“ II, § 85. — De singulorum scriptorum proprio dicendi usu disseruerunt hi: Jani „ars poetica latina Halae“ 1774 p. 111—119; Bach „Die Lehre vom Gebrauch der Casus in der lateinischen Dichtersprache“ Goth. 1848 p. 39—43; Stern „Grundriss für römische Dichter“ Arnsberg 1851 p. 98 sqq.; Holtze „syntaxis priscorum scriptorum latinorum usque ad Terentium“ Lps. 1860 § 73 b; „fragmentorum scenicorum poetarum romanorum syntaxis post Terentium“ 1882; „syntaxis Lucretianae lineamenta“ 1868; Schaaf: „de genetivi usu Plautino“ Halae 1881; Liebig „de genetivi usu Terentiano“ Oels 1853; Badstuebner „de Sallustii dicendi genere“ Berol. 1863; Kuehnast: „Die Hauptpunkte der Livianischen Syntax“ 2. Bearb. Berl. 1871; Kleine „de genetivi usu Liviano“ I Cleve 1865; Kreizner „de propria orationis Livianae indole“ Hadam. 1845; Hildebrand „specimen lexici Liviani“ Dortmund 1868; Seelisch „de casuum obliquorum apud Valerium Maximum usu“ Monast. 1872; Draeger „Über Syntax und Stil des Tacitus“ Lpz. 1874; Loch: „de genetivi apud priscos scriptores latinos usu;“ Rastenburg 1880, 4. Kuebler „de infinitivo apud Romanorum

---

1) De his grammaticis ait Ziemer l. l. p. 21: „Die neusten Forscher auf dem Gebiete der Syntax, Holtze, Kühner, Dräger kommen nicht dazu, den Ursachen der sprachlichen Neubildungen und Entgleisungen konsequent nachzugehen.“

poetas a nominibus apto" Berl. 1861. Omnes has observationes syntacticas accurate contuli et in usum meum converti; praeterquam quod plurimae graecomania laborant, nullam inveni, cuius summa mihi non amplificanda aut corrigenda esset. Ad extremum lubenti animo fateor in disputatione mea contexenda lexica Forcellinii, Klotzii, Georgis magno fuisse usui.

Permulti igitur messores in hoc tam immenso campo, quem ingressi sumus, falcem experti satis amplam farraginem congesserunt, largum tamen nobis horum messis spicilegium lucrumque reliquit; nonnulla enim inveni ab antecedentibus aut omissa aut perperam explicata, in quibus pertractandis ne inanem operam consumpserim vehementer opto et si mea opera proposito consilio satisfecerit gaudebo. His ita explicatis ut eorum quae disputavi summam amplectar, probasse mihi videor rationem genetivi relationis ex adiectivis apti non abhorrere nec recedere a consuetudine naturaque sermonis latini. Quam ob rem hanc disputationem haberi velim pro restitutione quadam exheredatorum in integrum, pro vindicatione proprietatis ac propugnatione dignitatis linguae latinae; nam, ut Ziemeri verbis p. III utar quasi ex animo meo scriptis, „sie sühnt ein Jahrhunderte lang begangnes oder geduldetes Unrecht; viele sogenannte Sprachfehler oder falsche Bildungen, Kinder, die bisher als aus der Art geschlagen und verwildert von der Mutter, der Sprache, durch die Willkür sprachlicher Gesetzgeber verstossen und geächtet waren, trotzdem sie aus demselben Mutterschosse der Sprache entsprossen, wie die bisher als echt und vollbürtig geltenden wohlerzognen, in den Geleisen der Grammatik sich bewegenden Sprachformen werden aus ihrer Verbannung wieder zurückgerufen, in die Arme der Mutter aufgenommen, in ihr unveräusserliches Recht eingesetzt mit dem ihnen gebührenden Anteil am Leben der Gesamtheit."

Haec habui quae in universum praemonerem; iam ad ipsa exempla singillatim exhibenda accedo. —

In fine autem dissertationis huius adiciam duos indices, quorum alter continebit adiectiva relativa ordine literarum disposita additis capite et paragrapho, altero enumerabuntur eadem digesta ordine temporum apposito huius disputationis paginae numero.

Pars altera specialis.

Cap. I.

Adiectiva apud priscos scriptores cum genetivo obvia.

§ I a: Adiectiva copiae.

copis Pacuv. 307: o multimodis varium et dubium et prosperûm copem diem! - Turpil. 61: te quidem omnium pater iam copem causarum facit.

cumulatus [1]) Plaut. Aul. V 1, 16: scelerum cumulatissime. - Caecil. com. 61: qui homo ineptudinis cumulatus cultum oblitu's? - Colum. XII 21: coadicitur ligula cumulata salis cocti.

largus [2]) Plaut. Asin. 533: ne ille ecastor hinc trudetur largus lacrumarum foras. - Verg. Aen. XI 338: largus opum et lingua melior. - Lucan. VII 225: habenae [alii: habenis vel habena]; IX 606: aquae. - Silius VII 601: comae; VIII 250: rapinae; XV 498: mercandi. - Stat. Theb. III 603: aequi impatiens largusque animae. - Capitol. Pius II 1: largus sui, alieni abstinens [Peter om. sui].

oneratus [3]) Pacuv. 291: postquam est oneratus frugum et floris Liberi.

onustus [4]) Plaut. Aul. 603 et 609: auri; [cf. Studemund in annal.

---

1. cum ablat. Cicer. de or. I 26, 118; II 4, 18; 8, 34; fin. II 19, 63; Att. XII 5, 1; Verr. III 85. - Verg. Aen. IV 436. - Liv. II 23; XXXII, 17. - Ovid. fast. IV 451. - Lucan III 626. - Silius I 418. - Stat. Theb. XII 524. - Tacit. h. III 37; IV 20; 39; Agr. 40. - Auson. prof. VII 15.

2. c. abl. Plaut. Asin. 290; 598. - Silius VII 696. - Plin. n. h. XXV 13, 102. - Tacit. h. II 59; III 58. -
c. infin. Horat. c. IV 12, 19; cf. Kuebler progr. gymnas. Berol. 1861; Barth: de infinitivi apud scaenicos poetas latinos usu. Berol. 1882.

3. c. abl. Terent. Heaut. 452. - Sall. Jug. 76, 6. - Hor. ep. I 18, 46. - Liv. VI 11; IX 17; XXXII 11; XXXIV 61. - Ovid. am. I 13, 15; a. a. I 215; met. III 109; VIII 781; X 101; XI 180; trist. II 143. - Senec. Octav. 5. - Quintil. IV 2, 27; 5, 26. - Plin. ep. IX 18. - Stat. silv. II 2, 2.

4. c. abl. Plaut. Aul. 403; 802; Bacch. 1069; Epid. III 2, 39; Pseud. 206; Rud. 909; Stich. 276. - Afran. 16. - Sisenn. hist. 3 p. 283, 40. - Cicer. Verr. I 46; IV 23; V 44; off. III 12; Att. III 16; divin. I 29, 60. - Caes. b. c. III 23; b. Afr. 65. - Nep. Alc. 5, 7. - Sall. Jug. 87, 1. - Verg. Aen. I 289. - Hor. epd. 8, 14; sat. II 2. 77. - Phaedr. IV 11, 3; VII 16, 7. - Curt. V 6, 6; 12, 17; VI 11, 3; VII 1, 23; IX 2, 10. - Tacit. ann. I 21; 63; II 15; 41; XII 13; 28. - Justin. XXIV 6, 1; XXV 1, 6. - Claud. IV cons. Honor. 653.

phil. 1876 p. 75.] - Caes. b. Afr. 63: triremen hostium proximam onustam remigum epibatarumque cepit. - Tacit. ann. XV 12: magna vis camelorum onusta frumenti.

oppletus[5]) Plaut. Truc. II 6, 42: multo ecastor magis oppletis opu'st tritici granariis.

plenus[6]) Plaut. Aul. acr. 1; IV 2, 15; 8, 9; V 1, 13; Amph. 777; Bacch. 153; Curc. 318; Epid. 152; Men. 581; Merc. 574; item cum Acidalio 881; Mil. 22; 90; 423; 512; 513; 783; 1034; Most. 204; 379; Pers. 392; 507; Poen. I 2, 44; 101; V 5, 34; Pseud. 380; Rud. 319; 548; 651; Trin. 751. - Ennius ann. 342. - Caecil. com. 7. - Terent. Adel. 412; 846; Eun. 105; 318; Hec. 823; 848. - Titin. 149. - Titius p. 351 Wordsw. - C. Gracch. p 354. W. - Lucil. sat. VII 243; XII 371; XXX 881. - Afran. 411. - Varro ap. Non. IX, 6. - Cicer. Flacc. 15; 57; 78; 87; Verr. I 53; 55; II 35; 110; III 31; 209; IV 118; V 27; 63; 94; 143; 152; 157; har. resp. 55; prov. cons. 19; Muren 19; 24; 26; 42; 49; Sest. 87; 100; 128; 130; Balb. 6; Piso 33; 97; Planc. 21; 45; Mil. 64; Ligar. 5; Phil. I 8; II 9; 16; 39; 44; 67; VII 25; VIII 10; Cael. 51; 63; 80; leg. agr. II 8; 68; Sext. Rosc. 28; Q. Rosc. 1; Sull. 28; 90; Font. 1; 30; Arch. 5; 14; Cluent. 12; imp. Pomp. 33; dom. 87; 130; sen. 13; Fr. B. VIII 15; XVI III 5; fin. I 66; Tusc. V 67; Brut. 104; r. p. VI 11; nat. deor. I 54; II 132; de or. I 37; Attic. VII 4, 1; legg. I 22. - Caes. b. g. VII 76; VIII 8; 9; 16; b. c. II 5; 37; 41; III 32; 69. - Lucret. III 936; 958; IV 616; 1155; VI 130. - Nep. Paus. 1; Alc. 1. - Catull. 13, 8; 36, 19; 44, 12. - Sall. Jug. 38, 10; 46, 5; 113, 2; or. Cott. 7. - Verg. ecl. 3, 60; Aen. I 460. - Hor. c. II 1, 6; 19, 6; III 8, 3; 25, 2; IV 14, 2 [cf. Kochii lexic. Horat.]; A. P. 106; 427; 476. - Livius II 38; 43; 45; III 25; 29; 43; 48; 60; 68; 69; IV 10; 32; V 11; 45; 52; VI 5; 12; 17; 18; 38; VII 7; 10; 30; 31; 40; VIII 30; 36; IX 16; 22; 30; X 29; 40; XXI 44; XXII 41; 50; XXIII 12; XXIV 41; XXV 33; XXVI 21; 46; XXVIII 14; XXIX 6; XXXII 7;

---

5. c. abl. Plaut. Aul. I 3, 6; IV 6, 9. - Ennius trag. 343. - Aquil. Boeot. 8. - Cicer. sen. 4, 10. - Santr. trag. 1. - Lucret. VI 747.

6. c. abl. Cicer. Verr. IV 126; Sest. 23; de or. I 132; Att. III 14. - Caes. b. c. I 74; b. H. 5. - Lucret. VI 269; 537; 1183. - Verg. Geor. II 4; IV 181; Aen. V 311; IX 456. - Liv. I 25; V 21; VII 28; XXVI 7; 42; XXXVIII 15; 58; XLI, 28; XLV 27. - Propert. II 10, 30; IV 10, 6. - Ovid. am. II 6, 13 et 29; 14, 23; met. VI 509; VIII 273; 358; IX 195; XIII 198; XV 176; trag. Med. 2. - Grat. cyn. 246. - Phaedr. I 28, 8; IV 5, 25; VI 15, 13; VII 8, 4; 18, 9. - Curt. IV 14, 25 spe (ita Eichert et Fossius; spiritûs Vogel). - Valer. Fl. I 230; 233; 376; 646; II 110; 441; 507. - Colum. VI 24, 4. - Lucan. III 627; IX 564. - Silius III 673; XV 129. - Plin. paneg. 49, 6; epist. I 10, 2; II 1, 7. - Quintil. I 8, 19; II 8, 3; IX 2, 19; 3, 1; 16; 4, 136. - Stat. silv. II 2, 129; Theb. II 126; 425; 682; 684; III 88; IV 508; 812; VIII 403; IX 131; X 624. - Juven. 5, 66. - Tacit. h. I 2; 6; II 22. - Justin XIV 4, 15 (alii „irae"). - Augustin. conf. VI 2.

XXXV 2; XXXVIII 21; XXXIX 27; XL 14; XLI 16; XLV 10. - Ovid. her. I 12; met. II 113; 484; 763; IV 111; V 184; IX 238; 694; X 29; 469; XI 734; XIV 10; XV 103. - Vitruv I 2,2; VIII 1,5. - Valer. Max. I 8 ext. 2; II 2, 4; III 7, 1 et 9; 7 ext. 1; V 6 ext. 5; VI 9 ext. 5; VII 2 ext. 11; 5, 4; 6 ext. 5; 8, 9; VIII 7 ext. 2 et 9; IX 3, 1. - Lucan. III 9. - Curtius III 6, 12; 13, 11; V 1, 7; IX 2, 25; 4, 25; 5, 12; X 1, 12; 7, 4. - Colum. IV 10, 1. - Valer. Fl. I 235. - Plin. n. h. VI 19, 22. - Silius V 80; XVI 511. - Quintil. IX 2, 10; 4, 108; X 1, 44; 96; XI 1, 34. - Juven. I 32. - Tacit. ann. III 50; VI 24; XV 60. - Justin. IX 8, 10; XI 8, 3. - Suet. Caes. 26; Tib 68 et 69; Cl. 16; Cal. 49; Vit. 16; Domit. 18. - Gell. praef. 19; XIV 2, 10; XX 1, 13. - Auson. ephem. orat. 29. - Claudian. Ruf. I 100; b. Gild. 25; fescen. XII 23; cons. Mall. 246. - Ammian. XXII 8, 32.

prodigus[7]) Plaut. Most. 875: peculi sui. - Inc. inc. trag 38: prodigus vitae furor. - Horat c. I 12, 38: animae magnae; 18, 16: arcani; ep. I 7, 42: multae herbae; A. P. 164: aeris. - Ovid. am. III 9, 64: sanguinis atque animae prodige Galle tuae. - Vellei. II 48, 3: suae alienaeque et fortunae et pudicitiae prodigus. - Silius I 225: animae; VI 144: quorum. - Stat. Theb. III 69: vitae; VI 767: nocendi; VIII 406: vitae. - Gell. XI 5, 4: iudicii sui. - Nazar. paneg. ad Constant. 23 extr.: sui. - Prudent. peristeph. II 17: proprii cruoris. - Claud. laud. Stil. II 461: urnae madidae; cons. Mall. 226: nocendi; in Rufin. II 183: lucis; in Eutrop. II 87: alieni auri; b. Get. 608: neglecti lucri; IV cons. Hon. 500: auri.

satur[8]) Ter. Adel. 765: intus sum omnium rerum satur. - Lucret. III 958: quam satur ac plenus discedere rerum. - Horat. ep. I 7, 35: nec somnum plebis laudo satur altilium. - Colum. VII 4, 3: quo saturior lactis agnus celeriter confirmetur.

uber[9]) Accius tr. 49: Locrorum late viridia et frugum ubera. - Horat. c. II 19, 10: vini fontem, lactis et uberes cantare rivos. - Albinov. I 225: uberibusque oculis lacrimarum flamina misit. - Silius IV 544: arat cui divitis uber campi Fulginia. - Justin XLIV 3, 4: regio cum aeris ac plumbi uberrima tum et minio.

§ I b: Adiectiva inopiae.

absolutus[1]) lex Icilia repet. § 55 (p. 184 Wordsw.): is ex hace lege eius rei apsolutus esto. - Cicer. Cluent. 116: maiestatis; Verr. I 72: improbitatis. - Nep. Milt. 7, 6: causa cognita capitis absolutus pe-

7. cf. Cicer. ep. ad Brut. I 15; Catil. IV 10. - Plin. n. h. IX 17, 31 - Stat. silv. II 1, 157.
8. cf. Plaut. Poen. pr. 8; III 6, 9. - Ovid. met. II 120. - Senec. Thyest. 956. - Pers. 6, 71.
9. cf. Cic. Piso 40. - Ovid. met. IV 89; trist. IV 10, 3. - Curt. VI 4, 21. - Sil. III 261. - Plin. paneg. 43.
1. cf. Cicer. Cael. 78; Cluent. 120. - Pallad. r. r. I 3; IV 12.

cunia multatus est. - Plin. n. h. XIV 89: eumque caedis a Romulo absolutum. - Tacit. ann. III 38: Caesar Antistium Veterem absolutum adulterii retraxit; XIII 30: absolutus Cestius Proculus repetundarum.

exilis[2]) Plaut. Stich. 526: omnium me exilem atque inanem fecit aegritudinum.

exspes[3]) Accius tr. 376: ille orbus exspes liberûm. - Tacit. ann. VI 24: mox ubi exspes vitae fuit.

inanis[4]) Plaut. Stich. 526: aegritudinum. - Cicer. de or. I 37: verborum; Mur. 6: 2 prudentiae. - Hor. c. III 11, 26: lymphae. - Ovid. her. III 60: sanguinis atque animi. - Senec. ep. 22, 13: omnium bonorum. - Pers. II 61: coelestium. - Silius II 309: deorum. - Stat. Theb. I 476: mentis.

indiges Pacuv. tr. 329: quem aetate exacta indigem liberûm lacerasti.

indigus[5]) Plaut. Pseud. arg. II 2: nummorum. - Lucret. I 48 et II 650: nostri. - Verg. Geor. II 428: opis nostrae. - Plin. n. h. IV 24: ullius praeconii; VIII 61: stipendiorum. - Lucan. IX 254: servitii. - Sil. I 615: opum; II 155: ensis. - Stat. silv. V 3, 252: aevi. - Tacit. h. III 22: rectoris; 48: externae opis; V 2: agrorum. - Pallad. Nov. 11: plantarum. - Claud. cons. Mall. 4: laudis. - Capell. I 9: veri [alii: indaga.] - Prudent. od. 9: sanctitatis.

inopiosus Plaut. Poen. I 1, 2: res tibi mandavi inopiosas consili.

liber[6]) Plaut. Amph. 105: harum rerum et multarum. - Verg. Aen. X 154: fati. - Hor. A. P. 212: laborum. — Ovid. her. I 80: revertendi. - Senec. Hippol. 492: spei metusque. - Valer. Max. VI 2, 3: libertatis [ita Heusinger et Draeger; sed Halmius „libertati."] - Silius II 441: campi; V 212: metuendi. - Stat. silv. IV 2, 24: campi. - Lucan. IV 384: curarum; VI 298: regum; VII 819: fortunae. - Plin. paneg. 36: discriminis. - Apul. flor. II 229: omnium. — Prudent. cathem. I 47: soporis. - Claud. cons. Mall. 211: animi; Stil. I 151: freni [ex Heinsii coniectura pro „frenis."] - Sulpic. Sever. hist. sacr. I 4.

---

2. cf. Lucan. III 203.
3. cf. Horat. a. p. 20. - Ovid. met. XIV 217.
4. cf. Cicer. Att. II 8, 1. - Sall. hist. III 30 D. - Valer. Fl. II 290. - Prudent. peristeph. II 604.
5. cf. Lucret. V 223. - Apul. met. 9.
6. cf. Accius tr. 327. - Cicer. Verr. IV 23; leg. agr. I 27; acad. I 123; off. I 67; Att. I 13, 2; 15, 16; fin. I 49; V 87. - Cæs. b. G. VII 56. - Nep. Milt. 3, 4. - Sall. Cat. 4, 2; hist. III 61, 15. - Verg. G. III 194; Aen. VII 369. - Hor. ep. I 7, 36. - Ovid. am. II 9, 20; pont. I 6, 32; trist. V 13, 4. - Liv. II 36; VII 34. - Vellei. II 14, 3. - Valer. Max. II 6, 6; IV 1, 1; 8, 5; V 3, 3; VI 2, 3; VII 3 ext. 7. - Valer. Fl. III 470. - Stat. silv. III 1, 23; Theb. V 81; VI 318; 506; 611. - Lucan. III 522 - Quintil. V 11, 37; X 3, 22; XI 2, 35; XII 1, 4; 11, 7. - Claudian. IV cons. Honor. 176; fescen. 14, 32; Stilich. II 190.

orbus[7]) Plaut. Rud. 349: auxilique opumque. - Lucret V 837: pedum. - Ovid. met. III 518: huius luminis; XIII 595: Memnonis mei; XIV 189: luminis. - Manil. IV 840: sui fratris. - Silius XIII 725: visûs. - Stat. Theb. IX 673: Hippomedontis adempti. - Paullin. IX. natal. V 489: crucis solitae.

vacuus[8]) Plaut. Bacch. 154: virium; Pseud 469: aurium. - Terent. Heaut. 90: laboris. - Senat. consult. de Asclep. 12: uti ii liberi posterique eorum in suis patriis vacui omnium numerum sint. - Sall. Jug. 90, 1: frugum. - Hor. sat. II 2, 119: operum. - Ovid. a. a. I 642: caedis; met. VI 541: criminis. - Senec. brev. vit. V 1: dignitatis. - Stat. Theb. V 644: animi. - Silius X 155: irae; XIV 446: taedae. - Tacit. a. XV 8, 3: rerum; h. II 71: honoris [ita coniungit Goebel „de poetico Taciteі stili colore" Berol. 1869 p. 25]. Apul. flor. III 234: animae. - Eumen. commodorum. - Mamert. grat. act. ad Jul. 14: annonae. - Claud. Eutr. II 423: rectoris.

§ II a: Adiectiva peritiae.

certus[1]) lex Acil. repet. 44: quo quis suae alterius sententiae certior

7. cf. Plaut. Capt. 818. — Ennius trag. 114. - Terent. Adel. 650. - Afran. com. 240. - Cicer. Flacc. 54; fam. IV 13. - Lucret. II 838. - Verg. Aen. XI 216; Cul. 252; Cir. 360. - Hor. c. IV 2, 44. - Liv. I 26; 54. - Ovid. am. II 2, 42; her. III 93; VI 156; XXI 142; trist. I 7, 35; III 2, 11; pont. I 2, 44; 3, 54; III 2, 52; IV 2, 5; met. I 72; 247; XIII 41; 195. - Phaedr. III 10, 45. - Vellei. I 5, 3. - Plin. h. n. VII 45; VIII 139; XI 150. — Colum. VII 4, 3. - Silius I 73; IV 537. - Stat. Theb. I 74; IV 177; X 7. - Justin. XXVI 1, 8. - Claud. Eutr. II 423 [Heinsius de genetivo cogitat.]

8. cf. Plaut. Cas. 29; III 4, 6; Merc. 983; Trin 11. - Accius tr. 262. - Terent. culpâ. - Pacuv. 280. - Cicer. fin. II 30; 46; IV 12; V 1; fam. IV 4, 2; 14, 3; XI 16, 1; Att. X 16, 2; divin. II 27; Tusc. III 9; offic. I 13; Marcell. 17; Tim. 4; Verr. I 34; IV 3; inv. II 24; har. resp. 11; Brut. 309. - Caes. b. G. II 12; VII 25; VIII 46; b. c. I 31; III 3. - Sall Cat. 14, 4; 51, 1; Jug. 52, 6; hist. I 101; III 54. - Verg. Aen IV 588; Cul. 373. - Hor. c. IV 15, 8; s II 3, 10. - Liv. V 41; XXIII 36; XXIV 18; XXXVI 23; 26; XXXVII 13; XXXVIII 15; XLII 63. - Ovid. am. I 2, 3; met. II 165; III 582; IV 148; VII 653; X 117; 437; fast II 103; IV 581; trist. V 3, 9. - Cels. VII 5, 2. - Colum. III 2, 21; 10, 5; 11, 3. - Valer Max. II 4, 6; 9, 1; III 2, 16 et 24; IV 1, 1; 3, 6; 4, 11; VI 3, 1; VII 2, 6; 7 ext 3; VIII 9, 2; 11, 2; IX 1 ext 5. - Lucan. III 642. - Stat. silv. IV 7, 30; Theb. I 593; II 76; VII 604; X 106; Ach. II 410. - Curt. VII 8, 23; VIII 13, 27. - Quintil XII 9, 8. - Plin. paneg. 56, 2. - Tacit. h. I 88; a. VI 16; XII 2; 34; 61; XVI 13. - Justin. II 12, 11. - Claud. Eutr. II 178; 512.

1. cf. Plaut. Pseud. 16; 1097; Curc. V 2, 32. - Terent. Phorm 674. - Cicer. Catil. II 26. - Caes. b. g. I 7; II 2; III 9; 19; IV 4; V 37; b. c. II 3. - Sall. Jug. 46, 1; 104, 1. - Verg. Aen. IV 564. - Liv. X 35. - Ovid met. IX 43; X 394; 428. - Albinov. I 291. - Lucan. III 556. - Valer. Fl. I 191; 366; 436; II 57; 457; IV 47; VIII 316. - Stat. Theb III 378. - Silius I 268; IV 448; XII 624; XV 490. - Tacit. a. IV 57. - Suet. Vesp. 25; Tib. 12; 14. - Justin. II 3, 9. - Claudian. fescen. 2.

siet. - Cicer. Att. IX 2 A 2: sui consilii. - Verg. Aen. IV 554: eundi. - Liv. XXIV 38, 4: periculi. - Ovid. met. VI 268: subitae ruinae; XI 415: consilii sui; 440: eundi; XIII 722: futurorum. - Senec. ep. 45: iudicii. - Curt. IX 10, 17: necessitatis tuae. - Lucan. VIII 120: loci. - Silius IV 197 et VI 27 et VIII 53: necis. - Stat. silv. V 3, 80: fati; Theb. V 545: malorum; VII 699: necis; X 670: tui. - Quintil. IV 3, 8: sententiae. - Plin. ep. VI 16, 12: fugae. - Tacit. a. I 27: exitii; IV 34: vitae relinquendae; XII 3: sui matrimonii; 32: destinationis; 66: sceleris; XIV 36: eventûs; h. I 70: sententiae; II 46: consilii; III 43: futuri; IV 3: spei; 14: desciscendi. - Suet. Tib. 61: damnationis. - Justin. II 13, 7: consilii. - Tertull. de poenit. 6: indubitatae veniae. - Auson. parent. XII 11: cruenti fati. - Claud. Ruf. II 346: imperii; cons. Mall. 114: telluris.

coctus Plaut. Poen. III 2, 9: hodie iuris coctiores non sunt. [Turneb. advers XV 7].

commodus Ennius ann. 251: scitûs, secunda loquens, commodus verbûm paucûm.

conscius [2]) Plaut. Rud. 1247: malefici [Ritschel. opusc. II p. 720; Langen: Beitr. z. Kritik u. Erkl. des Plautus. Lpz. 1880 p. 121]. - Terent. Phorm. 156: facinoris. - Cicer. Verr. III 76: libidinis; IV 139 et V 160: flagitiorum; Cluent. 59: maleficii; Deiot. 21: sceleris; Sest. 18: stuprorum; 99: peccatorum; Cael. 68: rerum; fam. V 5, 1: studiorum; off. III 73: culpae; Tusc. II 52: tyrannidis. - Caes. b. G. I 14: iniuriae; b. c. III 108: sui; b. Al. 55: caedis. - Nep. Dion. 9: facinoris. - Sall. Cat. 22, 2: facinoris; 25, 4: caedis; 34, 2: sceleris; 37, 1: coniurationis. - Verg. Aen. I 604: recti; II 141: veri; IV 519: fati; 608: curarum; VIII 393: formae; XI 812: facti. - Horat. sat. II 7, 60: peccati. - Liv. IX 26, 14: vitae; XLIV 10, 4: imperii. - Tib. I 9, 3: deorum. - Prop. I 15, 38: nequitiae. - Ovid. am. II 1, 7: flammae; 2, 27: commissi; 7, 11: peccati; her. XVII 265: mentis; fast. IV 311: recti; met. II 593: culpae; VIII 530 et IX 707: facti; X 367: sceleris; XIII 15: quorum. - Senec. Herc. Oet. 1207: laudis. - Valer. Max. III 3 ext. 5: tyrannicidii; VII 4, 5: consilii; IX 9, 3: dicti. - Curt. VI 10, 20: sceleris; VII 1, 21: sermonis; VIII 3, 9: facinoris. - Stat. silv. I 2, 59: culpae; II 3, 36: pellis; 5, 19: vulneris; III 5, 35: laboris; Theb. I 257: tori; 402: sanguinis; 466: facti; III 330: factorum; IV 646: laudis; VIII 206: fati; 550: pensi; IX 875: vulneris; XII 548: noxae; 630: Orythiae; 684: mandantis; Ach. I 562: culpae. -

2. cf. Plaut. Aul. 38; Cist. II 3, 46; Rud. 926; Truc. I 1, 40. - Terent. Adel. 348; Eun. 199; Heaut. 121; Hec. 392. - Cicer. Verr. IV 124; Coel. 52; Cluent. 56; Att. I 18; II 24. - Lucret. III 1016; VI 393. - Sall. Cat. 14, 3. - Verg. Aen. IV 167. - Hor. sat. I 2, 130; c. III 6, 29. - Tib. I 7, 48; 9, 41. - Ovid. her. XV 138; met. VI 588; VII 194. - Lucan. I 20. - Quintil. declam. 17. - Sil III 393; 399; V 23. - Valer. Fl. I 211. - Claud. III cons. Honor. 108.

Quintil. III 6, 64: iudicii; IV 2, 93: cuius; X 1, 126: generis; 3, 19: infirmitatis. - Silius IV 135 et VIII 531: fatorum; IX 180: sceleris. - Valer. Fl. I 5: vatis; 526: luctûs; II 280: ausi; III 262: facti; VIII 401: pacti. - Mart. IV 25, 2: rogi. - Tacit. ann. I 43: flagitiorum; III 30: interficiendi; XIII 18: sceleris; XIV 32: rebellionis; h. I 13: libidinum; 42: sceleris: II 37: scelerum; 90: flagitiorum. - Suet. Claud. 38: iracundiae; Ner. 3; 33; Tit. 9: necis; Tib. 14: secretorum; Cal. 24: insidiarum. - Justin. I 9, 19: coniurationis XI 2, 1: caedis; XV 3, 3: insidiarum. - Prudent. encheir. II 14, 1;: facti. - Claud. Phoen. 40: aevi; Eutr. II 503: factorum; rapt. Pros. II 7: fati; Seren. 95: arcani; idyll. I 40: aevi. - Auson. parent. V 17: fati.

gnarus [3]) Plaut. Asin. 551: tergi; Rud. 210: loci. - Cicer. Brut. 228: rei publicae. - Sall. hist. I 70 D.: numeri; III 69 D. loci. - Liv. X 20, 7: Oscae linguae. - Colum. praef. I 4: armorum; IV 25, 1: utendi. - Plin. n. h. IX 9: temporis. - Sil. IV 532: belli; VII 422: rerum; VIII 68: coeli. - Stat. sil. II 6, 68: dolorum; Theb. II 92: fati. - Tacit. a. XV 25: militum atque hostium; h. IV 29: periculorum; Agr. 6: temporum. - Claud. Eutr. II 330: loquendi.

memor [4]) Plaut. Merc. 996: benefici; Pseud. 481: promissi; Stich. 578: consili. - Terent. Andr. 281: sui. - Cicer. leg. agr. II 21: beneficii; Piso 62: materni generis; Phil. III 8: nominis; Catil. IV 19: vestri. - Caes. b. c. I 13: facti; II 6: praeceptorum; b. Afr. 54: licentiae. - Nep. Hann. 12: virtutum; Att. 10: officii. - Sall. Cat. 16, 4: rapinarum; 37, 6: victoriae; 58, 12 et 60, 3: virtutis; 60, 7: dignitatis; Jug. 38, 9: rerum; 49, 2 et 97, 5: virtutis; 58, 3: nominis; 104, 5: beneficii; hist. III 61, 14 D.: libertatis. - Verg. Geor. IV 156: hiemis; Aen. I 23: belli; 543: fandi; 719: matris; IV 336: mei; 403: hiemis; 539: facti; VI 664: sui; VIII 464: sermonum; IX 479: pericli; X 280: coniugis; XI 801: teli; XII 535: domini; Cul. 237: irae; 398: curae; 406: regis. - Horat. c. I 33, 1: Glycerae; 36, 7: pueritiae; III 11, 51: nostri; 14, 18: duelli; 27, 14. - Livius I 28: legum; 32: Romuli; II 47: praedae; III 36: libertatis; 69: maiestatis; VI 27; VII 7: decoris; 31: amicitiae; VIII 10: consulis; XXVI 8: Capuae; XXX 15: regum; XXXI 46: promissorum; XXXIII 12: moris. - Tibull. III 2, 25: nostri. - Ovid. met. II 378: ignis; IV 190: indicii; 642: sortis; VIII 259: casûs; IX 621: ausorum; XI 380: admissi; XIII 58: furoris; 380: mei; 453: sui; XIV 730. - Phaedr. VII 15, 7: cervicis. - Colum. XI 1, 6: ignorantiae. - Vellei II 40, 5: iniuriae. - Valer. Max. I 7 ext. 3: beneficii; II 7 ext. 2: blanditiarum; IV 7,

---

3. cf. Plaut. Most. 100 (Turneb. advers. XIX 12); Poen. prol. 47. - Arnob. III 103.
4. cf. Titul. metric. Lambaesitan. I. 10: memor hoc munere nostro natis, sospite matre; Ritschelius opusc. IV p. 311 hanc inscriptionem Antoninorum saeculo assignandam censet. - Stat. silv. II 4, 17.

3: amicitae; V 2, 1 et ext. 3: beneficii; lX 3, 1: damnationis. - Senec. Herc. fur. 298: mei; ep. 66: praeteriti. - Lucan. Vlll 284: generis. - Curt. lV 4, 15: cognationis; 6, 14: periculi; Vlll 1, 51: irae; 11, 15: promissi; lX 2, 7: fortunae. - Valer. Fl. l 46: divum; ll 422: terrae; lll 649; rectorum; lV 36: amoris; V 529: sortis. - Stat. sil. ll 7, 52: gentis; lV 5, 58: nostri; Theb. l 596: thalami; 716: hospitii; Vll 538: irae; lX 148: regis; 707: natorum; X 345: voti; Xl 318: decoris; Xll 127: mariti. - Tacit. h. lll 18: laboris ac volnerum; a. Xlll 21: ferociae. - Suet. Aug. 99: nostri; Galb. 4: sacrificii; Tit. 2: quorum; Vesp. 14: offensarum. - Justin. ll 8, 1: belli; V 1, 7: odii; XLll 3, 4: originis. - Hieronym. ep. 55. - Augustin. civit. XXl 27. - Claudian. b. Gild. 129: Vestae; in Eutr. l 186: domini; ll 126: imperii; ll 543: ferri.

peritus[5]) Ennius ann. 400: belli. - Cato de morib. 6: dicendi; 8: arandi [Ritschel. opusc. lV p. 303]. - Cicer. Pomp. 68: bellorum; off. lll 60: definiendi; Brut. 81: antiquitatis; 205: scriptorum; 145 et 212: iuris; Font. 15: rerum; 43: belli; Flacc. 84; Q. Rosc. 56; Planc. 62; Caecin. 14 et 68: iuris; Cluent. 107: iudiciorum; Balb. 30: moris; 45: bellici; Milo 70: publici iuris; Verr. ll 31: officii; Piso 54: rei militaris. - Caes. b. G. l 21; lll 21: rei; Vll 83 et b. Afr. 50: locorum; b. c. l 17 et 48: regionum; 85 et lll 61: rei militaris. - Nep. Them. 2; Epam. 3; Reg. 2: belli; Timoth. 1; Dat. 8: regionum. - Sall. hist. 104 D.: militiae. - Hor. sat. l 1, 9: iuris legumque. - Liv. l 34: prodigiorum; lll 33: legum; lV 27; XXVll 6; XXXVll 20: belli; Vlll 8: militiae; XXVll 48: pugnae; XXX 1: iuris pontificii. - Phaedr. l 25, 2: rerum; lV 5, 14: iuris. - Vitruv. l 1, 3: graphidos; lll 3: earum; Vl 9, 1: regionum; lX 7, 1: astrorum. - Valer. Max. l 5, 5: religionum; V 8, 3: sacrorum; Vlll 7, 1: iuris civilis; 10, 1: artis; 2. - Senec. clem. l 16: domandi; ep. 66: fugiendorum. - Curt. lll, 2, 10: belli; 12, 6: linguae; lV 10, 4: coeli; 13, 4: artium; V 3, 5: locorum; 4, 4; Vll 5, 6: regionis; lX 8, 30: amnis; 9, 1: regionis; 10, 3: rei. - Colum. praef. l 4: gubernandi; Xl 1, 6: corporis. - Juven. l 128. - Tacit. a. Xl 29: regiae; h. ll 8: citharae. - Plin. ep. l 22: iuris; ll 11: lacrimarum. - Suet. Jul. 26: armorum; 57 et Tit. 3: equitandi; Tib. 21: rei militaris. - Quintil. l 1, 8: praecipiendi; 3, 1: docendi; ll 4, 24: iuris; 8, 13: exercendi; 20, 8: honestorum ac turpium; Vll 10, 6: dividendi; X 1, 95: linguae; Xll 1, 1: dicendi; 3, 3 et 9: iuris; 5, 3: distinguendi; 10: loquendi; 11, 23: rerum.

---

5. cf. Lucil. ll 41. - Varro r. r l 2, 10. - Cicer. Cluent. 107; Lael. 6; Balb. 2; Font. 33. - Caes. b. c. lll 93; b. Afr. 31, 2. - Sall. hist. l ap. Prisc. Vl 704. - Verg. ecl. 10, 32. - Prop. ll 25, 82. - Vitr. l 1, 14; V 7, 7. - Vellei. ll 29, 3. - Phaedr. lll 3, 1. - Pers. ll 34. - Tac. Agr. 8, 1. - Suet. Claud. 42. - Quintil. Xl 1, 71. - Gell. lV 8, 2. - Justin. XXXl, 2, 3. - Spart. Hadr. 15, 10. - Paul. Dig. 33, 7, 19. - Aurel. Vict. ep. 19. - Eutr. Vlll 17. - Auson. epigr. 137.

rusticarum. - Gell. IV 2, 13; X 20, 2; XI 18, 1: iuris; XX 1, 20: rei. - Justin. XLIV 2, 7: declinandorum periculorum. - Aurel. Vict. epit. 16: literarum. - Eutrop. IX 22; rei mititaris. - Claud. Eutr. II 341: aurigandi. - Auson. epigr. 49: artis. - Veget. r. m. II 10: omnium.

primus[6]) Ter. Eun. 248: qui esse primos se omnium rerum volunt. - Tacit. a. VI 4, 1: et tunc luendae poenae primus fuit.

§ II b. Adiectiva ignorantiae.

ignarus[1]) Plaut. Poen. III 3, 43: oppidi. - Terent. Adel. 160: morum; Eun. 135: omnium; Heaut. 226: artis; Hec. 675: lacrumarum; 682: animi. - Cicer. Cael. 1: consuetudinis; Marcell. 22; Flacc. 16; Phil. II 37 et III 4; Sest. 15 et 47: rerum; 16: scelerum; 41: veritatis; 119: causarum; Phil. II 7: vitae; VIII 2: verborum; XIV 13: virtutis; Verr. III 119: incommodi; IV 77: religionis; Cluent. 13: sui tanti mali; 77: negotii; Mil. 72: sensûs; Rabir. 28: disciplinae; Caecin. 32: litium; Balb. 47: iuris; Sext. Rosc. 98: casûs; har. resp. 48: furoris; acad. post. I 46: par tis; nat. deor. II 54: rationis; de or. I 63: orationis; 207: quorum; 40: legum; or. 119: physicorum. - Lucret. II 165: materiai; IV 434: maris. - Sall. Cat. 17, 7 et Jug. 36, 3: consili; 12, 5: loci; 19, 7: populi; 28, 5 et 96, 1: belli; 49, 4: hostium; 80, 1: nominis; 85, 10: omnium; hist. IV 61 D.: sceleris; incert. 94: visundi; 104, 2: rerum. - Verg. Geor. I 41: viae; Aen. I 198: malorum; 332: hominum; 630: mali; II 106: scelerum; 384: loci; III 569: viae; IV 508: futuri; V 284: operum; 618: nocendi; VIII 187: deorum; 627: vatum; 730: rerum; IX 287: pericli; X 247: modi; 666: rerum; [cf. ad IV 65 Wagnerum]. - Horat. c. II 1, 34: belli; ep. II 1, 114: navis; 132: mariti; sat. I 1, 35: futuri. - Livius VII 7, 4: virium; VIII 7: facti; IX 8: fortunarum; XXIV 48: rerum. - Ovid. met. II 156: fatorum; VIII 241; II 496: parentis; XI 573: malorum; XV 815: futuri. - Vitruv. I 1, 3: medicinae; 13: rationis plasticae. - Colum. VI 2, 11: rationis. - Valer. Max. II 10, 4: fatorum; IV 8 ext. 1: verecundiae. - Phaedr. VII 28, 2: pericli; VIII 10, 3: rei. - Plin. n. h. XI 36: alterius. - Silius II 68: viri; XVI 78: cladis. - Stat. sil. II 2, 149: curarum; IV 6, 91: culpae; Theb. III 358: locorum; VI 163: mei; IX 207: fatorum; XII 206. - Lucan. III 35: scelerum; 317: sortis; IV 232: fatorum. - Valer. Fl. I 69: Cereris; II 1: scelerum; III 290: furoris. - Curt. IV 5, 19; 6, 7; IX 9, 2: omnium; IV 12, 11: moris; V 11, 7 et IX 1, 5: sermonis; VIII 1, 3: insidiarum; IX 9, 6: naturae; X 1, 29: periculi. - Quintil. I 4, 4: philosophiae; II 3, 7: docendi; 20, 8: iustitiae; V 14, 29: literarum; VIII 2, 13: signi-

---

6. cf. Cicer. Rosc. Am. 15. - Hor. A. P. 84. - Silius I 160.
1. cf. Stat. Theb. III 67: moveri. - Tacit. h. I 67: de caede. - Claud. Eutr. II 430: reverti.

ficationum; Xl 3, 1: rerum; 3, 180: rationis; Xll 2, 20: doctrinae; 3, 4: moris. - Tacit. h. l 11: magistratuum; 49: amicorum; 70: Othonis; 88: militiae; lll 56; lV 50: Pisonis; ann. ll 23: casuum; 42: doli; 46: fraudis; Xll 10: foederis. - Justin. l 8, 6: rei militaris; Vll 3, 7; lX 7, 1: caedis; Xl 8, 6: infirmitatis; XXlV 6, 8. - Suet. Dom. 14: sortis; Aug. 98: rei; Cl. 16: sermonis. - Claud. b. Gild. 439: habenae; nupt. Honor. 4: amandi; cons. Mall. 227: causae; Eutr. ll 567: Martis. - Veget. r. mil. l 3: deliciarum.

ignotus Naevius trag. p. 123: ignoti iteris sumus, tute scis. [Wordsw. notes p. 577: ignotus=ignarus, so used by Cicero, Phaedrus and Nepos]. - Callistr. Dig. 49, 14, 2: ignotus iteris sui.

immemor [2]) Plaut. Stich. 48: viri. - Terent. Andr. 44: benefici. - Accius tr. 364: benefici. - Cicer. Brut. 174: rerum; off. ll 63; Sest. 122: beneficii; fin. V 64: utilitatum; Att. lV 6, 3 et V 16, 1: mandati; Sull. 83; Planc. 102: meritorum; Phil. ll 27: beneficiorum; 54: rei; lll 20: dignitaiis; Vl 18 : patriae; Xl 8: humanitatis; 31: officii; Xll 2: decretorum. - Caes. b. Hisp. 42: commodorum. - Sall. Jug. 31, 28: malefici; hist. lll 67, 12 D.: patriae. - Verg. ecl. 8, 2: herbarum; Geor. lll 498: herbae; lV 440: artis; Aen. lV 194: regnorum; V 39: parentum; Vll 439: nostri; lX 256: meriti. - Horat. c. l 1, 26: coniugis; 15, 30: graminis; ll 18, 18: sepulcri. - Liv. ll 20: libertatis; 22: armorum; Vl 24: ferociae; lX 3: quietis; 31: difficultatum; XLl 4: praedae. - Ovid. met. Vll 761: ambagum; Vlll 535: decoris; 581: nostrì; X 171: sui; Xlll 445: mei. - Phaedr. Vll 16, 11: sortis. - Valer. Max. lll 2, 2: propositi; 7, 11: maiestatis; V 1 ext. 4: casuum; 3, 2: viri; lX 1, 4: Hannibalis; 3, 2: moderationis. - Senec. de ira l, 1: necessitudinum. - Curt. lll 5, 8 et lV 15, 24: sui; lll 11, 25: decoris; Vll 4, 38: meritorum; 9, 12: salutis; Vlll 11, 16: omnium; lX 5, 19: periculi; X 2, 12: disciplinae. - Lucan. lll 28: tui. - Valer. Fl. lll 27: irae; 375: famae; 654: sui. - Silius l 152; Vlll 664; X 13: aevi; XVII 67: dextrae. - Stat. Theb. II 107: armorum; V 501: alumni; VI 794: artis; lX 737: sui; X 402: ducis; 543: leti; Ach. I 311: aevi. - Quintil. Xl 2, 6: hesternorum. - Tacit. ann. XIV 36: praedae. - Justin. IX 3, 10: gloriae. - Claud. fescen. 34: patris.

imperitus [3]) Plaut. Stich. 104: morum. - Terent. Andr. 911: rerum. - Caecil. com. 260. - Cicer. Balb. 47: foederis; Verr. l 133; Sext. Rosc. 143; Caecin. 32: iuris; 70; Vatin. 8: laudis; de orat. III 44: dicendi; Her. IV 14: conviciorum. - Caes. b. G. I 44; V 27: rerum; IV 22: consuetudinis; 24: generis; Vl 39: usûs. - Nep. Epam. 7: belli. - Vitruv. I 1, 13: graphidos; VI 1, 6: disciplinae. -

2. cf. Plaut. Pseud. 1104: facere. - Valer. Fl. VI 339: mori.
3. cf. Plaut. Mil. 919. - Sall. Jug. 49, 2. - Quintil. l 4, 27; XII 3, 5. - Suet. Cal. 57.

Plin. n. h. XXIX 8: linguae. - Quintil. I 1, 11: dicendi; 10, 19: cuius; IX 3, 66: rerum.- Suet. Aug. 89: poematum.

imprudens[4]) Terent. Eun. 136: rerum. - Cicer. Sest. 16: scelerum; inv. II 95: legis. - Verg. Geor. II 372: laborum. - Livius XXXI 14: religionis; XXXIV 9: maris. - Colum. III 18: antiquitatis. - Quintil. I 1, 20: aetatum. - Silius VI 166: pestis.

incertus[5]) Plaut. Rud. 213: consili. - Ennius trag. 187: rerum. - Terent. Phorm. 578: consili; Hec. 121: animi. - Frgm. orationis saec. VII. a. u. c. habitae Neapoli inventum: - tusque animi incertus. - [cf. Ritschel. prisc. lat. mon. III c.]. - Caes. b. Afr. 7; 21; 28: locorum atque castrorum. - Verg. Aen. VIII 580: futuri. - Sall. frgm. III 75: animi; IV 72. - Liv. I 7: animi; IV 23: veri; 57: sententiae; XXIV 24 et 31: rerum. - Ovid. her. 21, 31: salutis; trist. III 3, 4: salutis. - Silius IV 112: fugae. - Stat. Theb. I 368: viae; III 444: animi; V 524: sui; XI 391: regum. - Valer. Fl. I 79: animi. - Senec. Oed. 312: viae; Troad. 898: voti. - Curt. VIII 10, 27: consilii. - Plin. ep. IX 13, 11: futurorum. - Tacit. dial. 13: futuri; h. III 55: animi; ann. II 75: ultionis; VI 46: animi.

iners[6]) Naevius p. 44 (Kl.): silvicolae hemones bellique inertes.

oblitus[7]) Plaut. Amph. 1024: mei; Trin. 1018: memoriae. - Terent. Eun. 306. - Laber. 62: nostri. - Cicer. fam. I 7, 7: dignitatis; XI 27 3: consilii; Att. IV 18, 1: consuetudinis; Piso 62: generis; Planc. 103: mei; Muren. 7: familiaritatis; Sest. 21; Sull. 45: severitatis; 46: amicitiae; 83: constantiae; Phil. I 30: rerum; 31: auspiciorum; II 10; 64: servitutis; VI 18: beneficii; Catil. IV 1: salutis; 19: sui. - Caes. b. c. III 57: instituti; b. Afr. 50: praeceptorum. - Lucret. VI 743: remigi. - Catull. 83, 3: nostri. - Sall. or. Phil. 19: scelerum; Cat. 51, 15: sceleris. - Verg. Geor. III 245: catulorum; Aen. III 629: sui; IV 221: famae; 267: regni; 528: laborum; V 175: decoris; 334: amorum; 703: fatorum; IX 225. - Hor. c. III 5, 11: ancilorum; s. I 10, 27: patriae; ep. I 11, 9: meorum. - Liv. IV 40: decoris; VIII 7: imperii; 35: contentionis; XXXII 21: societatis. - Ovid. met. VII 543: honorum; VIII 140: meritorum; XIII 276: regis; 550: animorum; 763: pecorum; pont. I 5, 49: moris; her. 17, 13: pudoris. - Colum. X 408: nocendi. - Senec. Herc. fur. 292: sui. - Manil. III 259: diei. - Valer. Max. IX 1, 4: Pyrri. - Phaedr. I 29, 7: cibi. - Curt. III 2, 11: libertatis; IV 7, 25: sortis. - Lucan. IX 692: flexûs. - Silius I 694: divûm; III 301: veneni; IV 424: sui; XII 69: factorum. - Stat. Ach. I 496: tripodum; Theb. II 615: oneris; 707: iuventae; VI 489: palmae; VII 547: tuorum; 569: sanguinis; IX 118: sexûs;

4. cf. Terent. Hec. 880; Heaut. 633; Phorm. 268.
5. cf. Valer. Fl. III 602. - Quintil. X 3, 20.
6. cf. Cicer. Fr. C. 22. - Colum. VI 27, 10; VIII 2, 12.
7. cf. Accius 12. - Verg. Geor. II 59. - Silius XIII 559. - Justin. XXX 1, 8.

440: parentum; XII 369: doloris; 599: laborum. - Valer. Fl. I 791: superûm; III 664: sui. - Quintil. IX 2, 86: exemplorum. - Tacit. h. I 88: bellorum; a. I 51; priorum; IV 52: Sosiae; XIV 63: sterilitatis. - Justin IV 2, 5: dignitatis; VIII 4, 5: cladium; XI 5, 9: coniugum; XVIII 4, 8: iuris. - Apul. flor. III 234: libri. - Flav. Caper p. 2239 P.: nostri. - Claud. rapt. Pros. II 4: parentis; Rufin. II praef. 19: sui; Eutr. II 314: fugae; 356: Phrygiae. - Sidon. ep. IV 12: professionis. - Auson. prof. II 3: memoriae.

§ III a: Adiectiva studii.

avidus [1]) Terent. Eun. 938: cibi. - Cicer. Pomp. 7: laudis; Marc; 25: cuius; fam. IX 14, 2: gloriae; Phil. III 2: victoriae; XIV 26. libertatis; sen. 39: voluptatis. - Caes. b. Hisp. 25: partium. - Lucret. IV 592: miraclorum. - Verg. Aen. IX 661: pugnae; XII 430. - Sall. Cat. 7, 6: laudis; Jug. 6, 3: imperii; 15, 4: potentiae; 19: 1: rerum; 35, 3: belli; 46, 3; 63, 2: gloriae; 94, 6; 111, 4- cuius; hist. II 39 D: gloriae; 41, 4: gratiae; IV 14: properandi, incert. 77: faciundi. - Hor. c. I 18, 11: libidinum; A. P. 172: futuri. [Bentley „pavidus"]. - Liv. I 8,6: rerum; VIII 30, 13: poenae; XXI 54, 6: certaminis; XXXIX 50, 7. - Ovid. met. I 161: caedis; X 56: videndi; trist. I 2, 75: parandi. - Valer. Max. IX 4, 1: praedae. - Curt. IV 7, 29: gloriae; 8, 3: vetustatis; 16, 23: certaminis; V 1, 19: cognoscendi; VII 2, 21: noscendi; 5, 23: supplicii; IX 1, 3: pecuniae. - Colum. VII 4, 2: cibi. - Lucan. VI 29: belli. - Plin. n. h. XII 12: novitatis. - Silius I 56: motûs; VII 69: leti; 643: pugnae. - Stat. silv. V 5, 56: doloris; Theb. I 71: poenae; VI 174: sanguinis; 249: visendi; VII 533: ferri. - Tacit. a. II 28: famae malae; III 33: potestatis; 42: operae navandae; 54: offensionum; IV 62: talium; VI 25: dominandi; 31: Armeniae; XIII 6: sermonum; 20: interficiendae matris; XVI 22: discordiarum; h. I 4: rumorum; 22: talium; 67: belli; II 1: fingendi; 12: proeliorum; 43: decoris; III 8: gloriae; III 41 et V 19: periculorum; IV 71: pugnae; 72: eruendae civitatis. - Gell. III 12: bibendi; X 5: aeris. - Justin. IX 8, 15: vini; XXVII 2, 7: regni; XXXVIII 6, 8: divitiarum. - Eutr. VII 19: pecuniae. - Prudent. Cl. enchir. 11: carnis. - Claud. IV cons. Honor. 242: nocendi; 279: nemorum.

cupidus [2]) Plaut. Curc. 98: vini; Poen 51: auri; Pseud. 183; 1131: damni [ita Fleckeis.; Lorenz. coniunctim, non divisim scribit.] - Terent. Hec. 91: redeundi; 283; 372: videndi. - Cato fr. ex orat. [p. 342 Wordsw]: orationis. - Inc. inc. fab. trag. 27: domuitionis. - Lucil.

---

1. cf. Terent. Eun. 131. - Cicer. Phil. V 22. - Verg. Aen. I 514; XII 290. - Liv. IV 54; V 20; VII 23; XXII 21. - Ovid. met. V 75; X 472. - Stat. Theb. III 390. - Plin. n. h. VII 189. - Lucan. VI 393. - Tacit. a. XIV 22; h. I 7; II 56. - Claud. Eutr. II 410.
2. cf. Cicer. off. I 154. - Tibull IV 1, 35. - Prop. I 19, 9. - Ovid. met. XIV 215. - Stat. Theb. VIII 729.

sat. 524: uberum; 549: itionis. - Cicer. Rosc. Am. 2; 55; Sull. 75; Verr. a. pr. 8; a. sec. I 19; II 12; 65; 117; 128; III 43; 123; 140; 224; IV 30; 46; Cluent. 28; 144; Flacc. 39; 75; senat. 21; dom. 60; Cael. 14; Sest. 41; 45; 104; prov. cons. 43; Pis. 5; 56; 63; Planc. 46; 55; 85; Muren. 90; Caecin. 47; Rabir. 33; Fr. B. XIV 2, 7; de or. I 47; 104; 162; II 16; sen. 47; fin. II 63; off. I 74; fam. X 18, 1; XIV 4, 1. - Caes b. G. I 2: bellandi; 18: rerum; V 6; VI 35: cuius. - Lucr. III 5: certandi; VI 1237: vitai. - Nep. Cim. 1: coniugii; Eum. 3: salutis; Reg. 2: rei; Cat. 3: literarum. - Catull. 61, 32: coniugis. - Sall. Cat. 28, 4: rerum; 48, 1; Jug. 66, 2; 70, 5: patrandi; 95, 3: voluptatum; 102, 3: pacis. - Hor. c. III 14, 26: rixae; sat. II 1, 44: pacis; 2, 98: mortis. - Liv. I 32: otii. - Hygin. fab. 194: viae. - Vitruv. II 1, 1: condemnationis; X 12, 5: subtilitatis. - Vellei. II 29, 3: potentiae; 79, 1: imperandi. - Valer. Max. II 8, 5: gloriae; I 8 ext. 6: exitii; III 3, ext. 3: ultionis; VI 8, 7: sanguinis; VII 3, 8: vitae; VIII 7 ext. 5: laudis; IX 4, 1: pecuniae. - Phaedr. I 27, 8: carnis; III 12, 4: pretii. - Curt. VIII 8, 17: auri. - Sil. IX 312: cruoris. - Quintil. III 3, 8: novitatis; IV 2, 42: liberorum; V 7, 16: laedendi; 13, 31: sententiarum; VI 2, 16: maledicendi; XII 7, 2: poenae; 9, 4: opinionis. - Tacit. h. I 80: motûs; a. XI 35: maturae necis [loc. corrupt.]. - Suet. Cl. 15: iudicandi. - Justin. VI 8, 7: gloriae; XVIII 4, 10: oblivionis. - Trebell. trig. tyr. 3, 7: novarum rerum. - Claud. Ruf. II 173: pugnandi.

studiosus [3]) Cato r. r. praef. 3: rei quaerendae (?). - Ennius ann. 224: dicti; 374: belli. - Cicer. Brut. 64: sui; or. 105: eius; de or. I 89: Platonis; 251: dicendi; fam. IV 3, 3: doctrinarum; XII 5, 2: rei publicae; Att. I 16, 8: illius victoriae; III 22, 4: mei; VII 4, 1: laudis; VIII 3, 3: restituendi; ad Q. fr. II 9, 2: nostri; acad. pr. II 125: nobilitatis; Tusc. V 9: sapientiae; off. I 156: discendi; Lael. 74: venandi; Sest. 41; Mur. 90: bonorum; Verr. II 117: existimationis; IV 33. - Caes. b. Afr. 54: pudoris. - Nep. Epam. 3: audiendi; Cat. 3: Catonis; Att. 1: literarum. - Hor. c. III 27, 29: florum; sat. II 5, 80: Veneris. - Ovid. a. a. III 423: placendi; met. VII 675: nemorum; XIV 321: equorum; 625: fetûs. - Vitruv. I 1, 2: virtutis. - Colum. praef. I 4: saltationis; IV 1, 1: agricolationis. - Valer. Max. IX 2, 4: Caesaris. - Quintil. I 6, 32: rei; 10, 12: musices; II 13, 1: dicendi; pr. 2: sapientiae; III 1, 2: eius; V 10, 122: eloquentiae; VIII 3, 30: rei; IX 2, 62: rerum; 4, 16: compositionis; X 1, 114: sermonis; XI 1, 79: honesti; XII 1, 19: sapientiae; 10, 3: sui. - Suet. Caes. 46: munditiarum; Tib. 11: partis; Ner. 32: iuris. - Justin. IX 8, 4: armorum. - Gell. XX 1, 8: sapientiae. - Aurel. Vict. epit. 1: aleae. - Ammian: legis. - Orell. inscr. lat. II 1203: iuris.

---

3 cf. Plaut. Mil. 802. - Varr. r. r, I 17, 7. - Cicer. fam. V 19, 1. - Hor. ep. I 3, 6. - Petron. fr. trag. 52, 1 Burm.

§ III b: Adiectiva negligentiae.

falsiloquus Plaut. Capt. 264: quarum rerum te falsilocum mihi esse volo.

incupidus* Afran. com. 361: maiores vestri incupidiores liberûm fuere.

mendax Plaut. Asin. 855: si huius rei me mendacem esse inveneris.

socors Terent. Adel. 695: ceterarum rerum. - Tacit. h. III 31, 2: futuri; a. XII 10: domi.

§ IV a: Adiectiva participationis.

affinis [1]) Terent. Heaut. 215: rerum. - Cicer. Sull. 17: suspicionis; inv. II 129: culpae; Verr. II 36: istius; 94: rei capitalis; Sext. Rosc. 18. - Caes. b. Afr. 32: eius. - Liv. XXXIX 14: noxae; XLIII 16: conductionis. - Valer. Max. IX 9, 1: Caesaris. - Tertull. idol. 10: idololatriae; patient. 7: cupiditatis; 11: pacis.

communis [2]) Terent. Ad. 793: liberûm; 804: amicorum; 953: omnium; 188: adolescentium. - Cicer. Sull. 79: bonorum; 82: senatûs; Pomp. 44: gentium; Mur. 55; Balb. 18; Cat. I 17; Flacc. 5; leg. agr. II 86; Planc. 31; Verr. I 38; IV 21; Mil. 21; 78; Sext. Rosc. 111: omnium; Flacc. 34: Asiae; 101; Cael. 29: iuventutis; Q. Rosc. 52: societatis; Balb. 27: liberorum; Cluent. 196: municipii; 17: hominum; Planc. 55: reorum; Sest. 38: civium; Phil. II 72: quorum; X 15: Brutorum; Verr. I 26: utriusque; II 17: horum; 91: Siculorum; 160: conventûs; III 154: accensorum; IV 17: sociorum; 114: gentium; 138: legationum; V 76: nationum; 94: dignitatis; 143: libertatis; V 170: civitatis; off. I 51: amicorum; legg. I 23: deorum; or. 54: artium; fin. V 25; 65: virtutum; fam. XIV 3, 1: utriusque; de or. I 137. - Caes. b. G. II 4, 4: Belgarum. - Sall. b. Jug. 64, 1: nobilitatis; 79, 4: populi; 81, 1: omnium; 85, 15. - Nep. Them. 3; Ar. 2; Paus. 2: Graeciae; Them. 7: gentium. - Catull. 68, 89: Asiae. - Quintil. V 10, 18; VII 1, 47: omnium; XII 3, 7: prudentium.

compos [3]) Formula iuris fetialium p. 276 a §7 Wordsw.: tum patriae

---

* Forcellini interpretatur h. v. = non cupidus; alii = valde cupidus, ut »in« sit intentiva.

1. cf. Plaut. Trin. 331; 422; 622; 626; 1163; Aul. III 4, 13; 5, 62; IV 2, 5; Cist. V 6; Stich. 408; Truc. IV 2, 58. (Langen: Beitr. z. Kr. des Pl. p. 271.) - Pacuv. tr. 23. - Terent. Ad. 947. - Accius tr. 502. - Cicer. inv. II 32; Sull. 70; Vatin. 29; Cat. IV 6; Cluent. 127; Scaur. 3; Tull. 14; Quir. 11. - Lucr. III 731. - Sall. Jug. 45. - Liv. XXVIII 17. - Sil. VI 627.

2. cf. Plaut. Rud. 975. - Varr. r. r. I 8, 5. - Cicer. off. I 53; sen. 67; Phil. I 5; VIII 24; XI 34; XIII 27; Sext. Rosc. 72; Piso 99; Verr. I 18; III 98; 206; Sest. 29; Vatin. 15; 30; Planc. 7; Rabir. 4; Sull. 9; Q. Rosc. 27; prov. cons. 2; Cluent. 8; 188; dom. 97. - Nep. Att. 3; Pel. 4; Thras. 1. - Liv. IV 20. - Ovid. met. V 523; XIII 30; 304; 397. - Senec. ep. XIX 68. - Lucan. I 85. - Quintil. I 4, 23; III 6, 1; IV 1, 16; V 7, 34; 13, 34; VI. 1, 11; XI 2, 35; 3, 71; XII 1, 45.

compotem me nunquam siris esse. - App. Claudius ap. Festum p. 317 ed. Müller: animi compotem. - Naevius tr. p. 94 Kl: eam nunc esse inventam probri compotem scis. - Plaut. Amph. 643; Capt. 41; 217; 622; Epid. 559; Pers. 256; Truc. IV 3, 61. - Ennius trag. 188: consili. - Terent. Ad. 310: animi. - Cicer. Tusc. V 40: virtutis; nat. deor. II 36: rationis; de or. I 210: rerum; univers. 8; Phil. II 97: mentis; Piso 48; acad. pr. II 145: cuius; Sest. 146: urbis. - Liv. I 32: patriae; VII 40: voti; VIII 18: sui; XXVII 5: mentium; XXIX 22: spei; XXX 1: laudis; XXIV 38: mentis; XLII 16; 28. - Horat. A. P. 76: voti. - Ovid. a. a. I 486: voti; met. VIII 35: mentis. - Phaedr. VIII 3, 12: sui. - Cels. V 26, 13. - Colum. I 1, 17: agricolationis. - Curt. III 5, 4; 6, 15; VI 3, 16; VII 6, 22; VIII 4, 15; 14, 33: mentis; IV 12, 17: sui; IX 9, 27. - Valer. Max. I 1 praef: mentis; 8, 2: rei; II 5, 1: voti; 8, 4: rei petitae; VIII 7 ext. 6: sapientiae; IX 11 ext. 4: furoris; I 1, 1: victoriarum. - Vellei. I 10: victoriae. - Senec. Hippol. 710: voti; ep. 95: malorum. - Silius VIII 72: regni; 231: pugnae; XI 366: ausi. - Quintil. XI 3, 27: mentis; XII 1, 7: sceleris. - Plin. ep. X 3, 6: gratulationis. - Tacit. ann. XV 70: mentis; XVI 28, 18: ambitionis pravae. - Suet. Octav. 28 et Cal. 13: voti; 58: votorum; Vesp. 5: mentis; Tit. 5: spei. - Cod. Theodos. III 16, 1: dotis; IV 8, 5: libertatis. - Digest. I 18, 3 § 1 et 2. - Nazar. paneg. 2; 36: bonorum.

nuntius[4]) Lucil. sat. 1153: tum laterali' dolor, certissimu' nuntiu' mortis. - Cicer. de or. II 36: vetustatis; Flacc. 102: exitii; Sext. Rosc. 96 et 98: sceleris; Vatin. 35: pacis; Verr. V 82: cladis; 108: calamitatis; Phil. XII 11; Mil. 62: necis. - Lucret. IV 702: rerum; 1026: coloris; VI 77: formae; 1178: mortis. - Verg. Aen. IV 237: nostri; 188: veri; VIII 550: rerum. - Liv. I 34: diei; V 50: cladis; IX 7: periculi. - Ovid. a. a. I 437: mentis; her. 15, 38: tui; 16, 10: mei; pont. IV 4, 15: rerum; met. V 549: luctus; VI 654; XI 349: cladis; 585: vocis; XIV 726: leti. - Tibull. III 4, 5: venturae sortis. - Stat. Theb. IX 862: leti. - Valer. Fl. I 794: sontum. - Tacit. malorum imminentium. - Plin. paneg. 9: fortunae. - Justin. I 8, 12: cladis; XII 5, 5: victoriae. - Aurel. Prudent. enchir. 3, 1: diluvii. - Claud. cons. Mall. 270: votorum.

particeps[5]) Plaut. Epid. 266: sapientiae; Mil. 1013: insidiarum; Pseud. 11: consili; Truc. IV 2, 34: obsoni. - Terent. Heaut. 428:

---

3. cf. Accius trag. 36. - Sall. h. VI p. 248 G. - Liv. III 70, 13; IV 40, 3. - Verg. Cul. 191. - Silius IV 808.

4. Omnibus exemplis, quae supra attuli, »nuntius rei« significat notitiam referre de aliqua re; »rei« igitur genet. obiect. est, non subiect.; aliter se habent exempla ut Cic. legg. I 1: nuntia fulva Jovis; Hor. c. I 20, 5: Mercurius nuntius Jovis et deorum; Liv. I 32: publicus nuntius populi Romani. - Tibull. III 1, 25: significet placidos nuntia fibra deos; accusativus »deos« pendet ex »significat,« non ex »nuntia.«

5. cf. Tacit. ann. XV 50: natalis princeps ad omne secretum Pisoni erat. - Suet. Cal. 56: in quadam coniuratione.

quoius. - Cicer. acad. pr. 21: rationis; Tim. 8; fin. V 23: omnium; or. 21: utriusque; legg. I 22: orationis; inv. II 30: religionis; fam. X 12, 2: voluptatis; Att. I 18, 1: consiliorum; IX 10: belli; r. p. I 43: libertatis; divin. I 34: artis; Catil. III 14; Cael. 15: coniurationis; Q. Rosc. 50; Verr. II 45: praedae; Sull. 34; prov. cons. 41: rerum; Balb. 63: commodi; Sull. 12: timoris; Dom. 135: sceleris; Arch. 24: laudis; Planc. 104: periculi; Font. 47: fortunarum; prov. cons. 44: incommodi; Phil. II 27: dominationis; XI 8: humanitatis; Verr. IV 139: hereditatis; V 132: calamitatis; Verr. I 39; 45; Catil. I 2; Sull. 12; Quir. 15; Phil. XIII 44: consilii. - Caes. b. c. III 60: consilii; 82: praemiorum. - Nep. Tim. 1: regni; Eum. 1, 5: consiliorum; 1, 6: rerum. - Lucret. III 462: leti. - Catull. 55, 22: amoris. - Syr. sent. 525: fortunae. - Sall. Cat. 17, 5: consilii; 21, 3; Jug. 14, 9: regni; 29, 3: negotii; 71, 3: consiliorum. - Liv. XXII 44: eventûs; VII 41: eorum. - Ovid. met. III 147: operum; pont. II 5, 41: studii; III 1, 164: tori. - Colum. XI 1, 12: rei. - Curt. V 13, 15; VIII 6, 24: eius; VI 7, 4; VII 1, 11; 5, 24: consilii; VI 6, 36; 8, 15; 9, 7: sceleris; VII 1, 3: periculorum; 2, 29: noxae. - Tacit. a. I 6: secretorum. - Juven. III 52: secreti. - Suet. Dom. 2 et Tit. 6: imperii; Vesp. 8 et Cal. 45: victoriae; Oth. 3: consiliorum; Aug. 25: victoriarum. - Justin. I 4, 6: arcanorum; VIII 3, 10: regni; XI 3, 8: victoriae. - Auson. prof. 11, 3: scholae; 15, 5: iocorum. - Claud. Ruf. II 383: sceptri. - Nazar. 14: caeli; Pacat. 18: maiestatis; incert. paneg. Baehr. IX, 16: scelerum.

potis[6]) Plaut. Cas. I 1, 24: eius; Truc. I 27: alteri. - Apul. met. XI 30: deus deum magnorum potior.

reus[7]) Plaut. Cist. I 3, 16: facti; frgm. Querol. 13: furti post et sepulcri violati. - Cicer. Flacc 7: avaritiae; Verr. II 94: rei capitalis. - Nep. Alcib. 8: delicti. - Sall. Cat. 18, 3: pecuniarum. - Verg. Aen. V 237: voti. - Liv. VI 24: fortunae; IX 8: belli; XXIV 22: culpae; XXV 30: partis; XXXVIII 51: pecuniae. - Ovid. her. XIV 120: laudis; XVI 324: criminis; rem. am. 388; met. XV 36: legum. - Vellei. II 45: actûs. - Curt. VI 7,31; 10, 5 et 30: criminis; VII 2, 6: capitis. - Quintil. V 10, 47: lenocinii; 12, 10; XI 1, 79: criminis; VII 2, 28: caedis; 2, 17: parricidii; 2, 29: furti; 4, 13: foederis; XII 1, 43: peculatûs; 10, 70: capitis. - Martial. X 70, 2: desidiae; 87, 11: pugnorum. - Stat. Theb. VI 198: voti; XI 271: belli. - Plin. ep. VII 33, 7: impietatis. - Tacit. ann. II 24: exitii; 66: facinoris; III 67: saevitiae. - Juven. IV 105. - Justin. criminis. - Suet. Dom. 8: criminum; ib. 11; Tib. 8 et 61; Ner: 5: maiestatis; Aug. 10: caedis; 19: tabularum; 33: parricidii; Dom. 17: pecuniarum; Cl. 15: peregrinitatis; 43: adulterii; Tib. 2: capitis; 52: criminis. - Apul. mag. 41: veneficii. -

6. cf. Jnc. inc. trag. 175 R: qui plus pollet potiorque est patre.
7. cf. Cicer Sest. 75; Vatin. 41; Att. II 24; 56; fam. VIII 8; Q. fratr. III 3, 2; Verr II 142. - Quintil. IV 2, 30; XI 1, 51. - Suet. Tib. 30.

Minuc. Fel. Oct. 35, 7: religionis. - Auson. prof. 2, 1: silentii. - Prudent. encheir. 7, 3: furti. - Dig. African. XVI 1, 17: pecuniae; Ulpian. XIX 2, 13: locationis; XXIV 3, 22: dotis; Julian. XLVI 3, 34: dandi; Modest. XLV 2, 1: stipulandi, promittendi. - Ammian. XIV 7: maiestatis pulsatae.

sacer[8]) Plaut. Rud. 473: Veneris. - Cicer. Verr. I 48: deorum; legg. II 45. - Catull. 7, 6: Batti. - Horat. c. II 12, 19: Dianae. - Ovid. met. VII 101: Mavortis; VIII 250: Minervae. - Plin. n. h. VIII 21: Liberi patris

§ IV b: Adiectiva privationis

exheres[1]) Plaut. Bacch. 849: vitae suae. - Cicer. de or. I 175: paternorum bonorum. - Paul. Dig. XXVIII 2, 19: fundi exheres esse iussus.

expers[2]) Plaut. Amph. 170: laboris; Asin. 505: imperii [cf. Hermes 1874 p. 113]; Pseud. 498: amoris. - Terent. Heaut. 652: partis. - Titin. com. 149: vitiûm. - Cicer. Balb. 6: obsessionis; 20: praemiorum; Mil. 72: sensûs; Sull. 11: temporum; 42: iudicii; Sest. 47: ingenii; Cluent. 61: consili; Pomp. 57: gloriae; leg. agr. II 25: dignitatis; Phil. II 7: humanitatis; XII 10: rei publicae; Verr. II 191: turpitûdinis; III 109: incommodorum; IV 48: iniuriae; Tusc. IV 50: rationis; off. I 50: orationis; am. 87: sui; r. p. I 3: negotii; 43: iuris; 47: imperii; or. 22: utriusque; de or. II 1: eruditionis; 81: veritatis; 72: literarum; fam. IV 14: periculorum; Att. VIII 8, 1. - Lucret. III 242: nominis; 279; 689: originis; 710: funeris; 810: plagarum; V 357; 996: opis; VI 1239. - Nep. praef. 2: literarum; Ag. 6: consilii; Att. 2: periculi; 18: suavitatis. - Sall. Catt. 33, 1: patriae [Dietsch „patria"]; h. I 48, 11: consilii. - Catull. 64, 338: terroris; 66, 91: unguinis. - Verg. Aen. IV 550: thalami; X 752: virtutis. - Horat. c. III 4, 65: consili; 11, 11: nuptiarum; 14, 11: virûm [ita Duentzer; Nauck „expertae"]; IV 14, 7: legis; sat. II 8, 15: maris; A. P. 341: frugis. - Liv. I 25: curae; II 6: sceleris; III 57: legum; IV 9: certaminis; VIII 16: gloriae; IX 9: iuris. - Ovid. met. I 479: viri; II 381: decoris; IV 262: cibi; 418: doloris; V 91: belli; IX 252: necis; XIII 727: aequoris; XV 202; roboris; pont. IV 8, 47: sepulcri. - Phaedr. I 11, 1: virtutis. - Colum. r. r. VII 2, 2: frumenti. - Vellei. II 29, 4: vitiorum. - Valer. Max. I 1, 15: maeroris; IV 1, 14: gloriae; 7 ext. 2: incommodorum; V 1, 1: humanitatis; VI 1 ext. 3: concubitûs; 8, 2: crudelitatis; 9 ext. 5; VII 1, 2: pavoris; VIII 9, 2:

---

8. cf. Lex Numae ap. Paul. Diac. p. 6, 2. - Plebiscit. ap. Liv. III 55, 7. - Vergil. - Horat. epd. 7, 20. - Ovid. fast. II 52; met. VII 623; X 109. - Tacit. ann. XV 53. - Plin. n. h. XVI 5; 33. - Justin. XLIII 2, 3. - Macrob sat. III 7.

1. Semel c. abl. coniungitur: Plaut. Most. 234: ut ego exheredem meis bonis me faciam.

2. c. abl Plaut. Amph. 713; Asin. 45; Pers. 509. - Turpil. com. 157. - Lucr. II 1092; VI 1179. (Munro p. 461). - Sall. Cat. 33, 1. (Badstuebner p. 25). - Catull. 66, 77. - Jus iurand. Aretinensium p. 242 Wordsw. p. C. 37.

eloquentiae; 13 ext. 3; IX 2 ext. 5: cladis. - Senec. Troad. 675: sui; Herc. fur. 165: somni. - Curt. III 13, 14: cladis; VI 3, 7: sensûs; 11, 30: sceleris; 11, 33: cuius; VIII 6, 10 et 20: consilii. - Silius: muneris. - Stat. sil. II 2, 71: turbarum; V 5, 60: imperii; Theb. I 26: fulminis; VII 298: thalami; X 62. - Pers. 6, 39: maris. - Plin. n. h. XXIX 8: linguae; paneg. 25: liberalitatis. - Tacit. Agr. 30: servitutis; 37: pugnae; h. I 89: curarum; II 45: mali; 91: iuris; III 52: belli; IV 2: praemiorum; 17: tributorum; a. I 25: severitatis; II 45: proeliorum; 52: bellornm; III 54: criminis; VI 8: consilii; 9: affinitatis; 29: periculi; XII 26: misericordiae; XIII 34: regni; XV 26: cladis; 52: coniurationis. - Justin. XXXI 4, 9: consilii. - Sueton. Aug. 8: belli; 38: castrorum; Vesp. 1: militiae; Dom. 10: culpae; Cl. 13: insidiarum; 33: marium; Tib. 15: munerum. - Apul. de deo Socr. 1 p. 117: proprii candoris. - Minuc. Fel. Oct. 5, 5: artium. - Aurel. Vict. Caes. 41: literarum. - Eutrop. X 3: civitatis; 10: artium. - Dictys Cret. II 4: cladis. - Claud. nupt Honor. 17: fraudis; Eutr. II 253: uberis - Pacat. paneg. 39: laborum.

impos Plaut. Bacch. 614: animi; Cas. 514; Men. 110; Trin. 131; Truc. 789. - Accius tr. 287: consili. - Senec. Agam. 117: sui; nat. quaest. VI 1, 3. - Suet. Aug. 19: mentis. - Fronto: verborum suorum. - Apul. de deo Socr. 3 p. 43: veritatis; metam. V 22 p. 360: animi. -Auson idyll. X 274: damni.

§ V: Adiectiva nocentiae.

argutus[1]) Plaut. Amph. 882: probri, stupri, dedecoris; Pseud. 746: malorum facinorum.

condemnatus[2]) Titin. com. 153: voti. - Turpil. com. 128: voti. - Lex latina tabulae Bantinae § 11: quanti. - Cicer. Cluent. 97 et 99: maiestatis; 98: ambitûs; Verr. II 100: rei capitalis; dom. 78 et Sest. 84: rerum capitalium; Flacc. 43: pecuniae publicae; Verr. II 22: iniuriarum. - Lex Julia municipalis § 110: furti, fiduciae, tutelae, iniuriarum deve dolo malo. - Sall. Cat. 36, 2: rerum capitalium. - Masur. Sabin. ap. Gell. XI 18, 13: furti. - Sueton. Caes. 9: ambitûs.

insimulatus[3]) Plaut. Amph. 887: probri; Mil. 392 et 396. - Cicer. Verr. V 15: magnae pecuniae. - Caes. b. g. VII 38: proditionis. - Suet. Vitell. 6: parricidii. - Justin. XXI 5, 11: affectatae tyrannidis.

iudicatus Leges XII tabul. III f. 1 ap. Wordsw p. 255; ap. Gell. XX 1, 45: aeris confessi [rebusque iure] iudicatis XXX dies iusti sunto. [Haec verborum coniunctio placet Schoellio et Wordsworthio; non assentitur Bruns p. 16, cum ait: confessum iudicari non posse in iure Romano; Wordsw. adn. p. 512, 8; p. 519: On the whole it

1. cf Cicer. Brut. 65: quis illo Catone in sententiis argutior?
2. cf. Plaut. Truc. II 6, 5: falsis de pugnis - Cicer. Phil. II 4: de vi; 56: de alea; Cluent. 116. - Sueton. Caes. 41: de ambitu.
3. cf Livius VI 16: fateri facinus insimulati falso crimine senatus.

is best to keep the text as it stands, making confessi acris a genitive of relation]; ibi l. 5: ad praetorem in comitium perducebantur quantaeque pecuniae iudicati essent praedicabatur. [Kuehnast p. 83: Diese Gen. pecuniae etc. sind der Gegenstand, um den es sich handelt, können aber von keinem Verständigen für e. Gen. der Strafe gehalten werden]. - Livius VI 14, 3 et XXIII 14, 3: pecuniae. - Gellius XX 1, 42: aeris ac debiti. - Dig. Gaius IV 21: ego tibi sestertium decem milium iudicato manus inicio.

manifestus[4]) Plaut. Amph. 1045: flagiti; Truc. I 2, 30: mendaci; Bacch. 696. [Hac ratione coniungunt Forcellini, Bach, Holtze, Draeger, Georges, Klotz, Ussing; sed Spengel et Schaaf genetivos „flagiti, mendaci" ex verbo „teneo" pendere verisimilius arbitrantur.] - Cicer. Fr. B. XIII 6, 2: periurii. - Sall. Cat. 52, 36: rerum capitalium; Jug. 35, 8: tanti sceleris. - Ovid. fast. V 313: doloris. - Tacit. ann. II 85: delicti; IV 53: offensionis aut metûs; XII 51: vitae; XIII 23: vanitatis; 26: criminum; XIV 29: ambitionis; XV 54: cogitationis; 60: coniurationis; 66: pavoris. - Senec. quaest. nat. IV 2, 8: novarum virium.

prehensus[5]) Leges XII tabul. VIII l. 13; p. 261 Wordsw.: servos item furti manifesti prensos verberibus adfici. - Apul. met. IX 21: non quidem coram noxae prehensus.

§ VI: Adiectiva similitudinis.

adsimilis[1]) Plaut. Merc. 957: huius facti. - Lucret. IV 310: lateris nostri. - Ovid. trist I 6, 27: sui. -

consimilis[2]) Plaut. Capt. 116: avis; 123: avis ferae. - Terent. Heaut. 382: formae; 393: vostrum. - Afran. com. 398: huius. - Lucret. V 711: pilai; 810: lactis. - Cicer. de or. I 149: causarum earum. - Caes. b. G. II 11: fugae (?). - Apul. met. X 32 p. 746: nuptam sui consimilem.

par[3]) [duplici ratione c. genet. construitur, primum pro dativo ad

4. cum infinit. Tacit. ann. II 57: dissentire; dial. 16: accingi. - Digest. XXIV 3, 22: inferre; XXX 1, 33: accipere; XXXIII 4, 3: relegasse.
5. cf. Plaut. Asin. 563: in furto. - Gell. XI 18, 8: manifesto furto. - [Plaut. Bacch. 950; doli ego deprensus sum. - Sall. Cat. 46, 2: civibus in maxumo scelere deprehensis.]
1. cf. Cicer. nat. deor. II 136. - Verg. Aen. VI 602. - Ovid. pont. II 2, 85. - Plin n. h. XXIV 8. - Suet. Ner. 1; Galb. 18; Vesp. 7.
2. cf. Accius tr. 405: melo. - Cic. Phil. II 28: rebus. - Caes. b. G. V 12: aedificiis gallicis; VI 27: capris. - Hygin. arcui.
3. cf. Plaut. Capt. 315; Curc. 506; Pseud. 933; Trin. 279. - L. Scipion. Barb. elogium. - Accius tr. 156; 356. - Cicer. Phil. I. 34; IV 15; Pomp. 41; 55; Planc 27; 60; Scaur. 49; Sest. 88; Font. 136; Cluent. 107; Brut. 123; divin. I 5; or. 123; Lael. 9; fam. VI, 6. - Caes. b G. I 40; IV 7; b. c. II 39. b Al. 8. - Lucr. II 694. - Nep. Att. 3; Them. 4; Alc. 6; Eum. 8; Hann. 10; Epam 5. - Sall. Cat. 14, 4; hist. inc. 4. - Catull. 51. - Verg. Aen. I 705; II 794; V 114; VI 702; ecl. 7, 5. - Hor. c. I 6, 19; 24, 8; IV 13, 24; sat. I 3, 121; II 8, 66. - Syr. sent. 340. - Liv. I 5 etc. - Ovid. met. IV 653; VII 514; 658 etc.; fast. VI 804. - Phaedr. I 21, 10; VI 30, 11. - Stat Theb. X 513. - Curt. III 3, 10; 7, 9; 9, 2 etc. - Sil. VI 617; XII 579. - Quintil. I 11, 8; II 8, 13 etc. - Justin. III 2, 4; VI 2, 14 etc. - Claud. nupt. Honor. 73.

significandum, cui personae vel rei aliquid par sit; deinde pro ablativo ad enuntiandum, qua re vel qua in re paritas efficiatur.] - Plaut. Rud. 49: sui. - Accius tr. 465: illius. - Cicer. nat. deor. II 61: deorum; Piso 8: cuius. - Caes. b. G. V 34, 2: pugnandi. [hanc optimorum codicum auctoritate confirmatam scripturam in textum receperunt Dinter et Duebner, improbaverunt Koch, Huch, Kraner.] - Phaedr. IV 15, 6: fortitudinis [Dressler: fortitudini.] - Lucan. X 382: huius. - Silius IV 370: aetatis mentisque. - Petron. 92: Asylti. - Juven. 8, 98: damnorum. - Quintil. VIII 6, 67: augendi atque minuendi. - Apul. dogm. Plat. 6 p. 193: sui par invenitur.

persimilis[4]) Plaut. Pers. 698: tui. - Titin. com. 34: homo formicae pol persimil est rusticus. - Cicer. Piso 38, 93: istius; or. part. 7, 25: literaturae.

similis[5]) Naevius com. 60: parasitorum; 61: mei. [cf. Ribbeck. comic. fragm. corollar. p. XVI]; item Naevii frustum Ribbeckius l. l. existimat inscriptionem parietariam hanc Pompeianam: mulier ferebat filium similem sui; ap. Wordsw. p. 247 nr. 1877. - Plaut. duodequadraginta exempla exhibet: Amph. 267; 284; 442; 601; 856; Asin. 68; 215; 241; 681; Aul. I 2, 33; Bacch. 19; 913; Capt. 582; Cist. I 1, 82; Men. 1088; 1089; 1090; Mil. 240; 291; 488; 519; 698; 699; Most. 13; 89; 91; 93; 119; 128; Pers. 14; Poen. III 2, 36; Pseud. 57; 403; Rud. 500; Trin. 284; Truc. I 2, 68; II 1, 16; 6, 24. [cf. Ritschel. opusc. II 570 - 574; 579 sqq.] - Pacuv. tr. 374: veri. - Terent. Andr. 225; Heaut. 801; 990; Hec. 140; 399: veri; Adel. 96: huius; 411: maiorum; Heaut. 551; 1020: tui; Eun. 468: nostri; 313: virginum; 334: monstri; Phorm. 501: sui; 954: monstri. - Inc. inc. fab. trag. 206: horum. - Afran. com. 29: Terenti. - Novius com. 62: pueri. - Laber. com.

---

4. cf. Horat. A. P. 6: credite, Pisones, isti tabulae fore librum persimilem.
5. cf. Ramshorn Gr. Lat. § 108. 3; Draeger § 197; Wesenberg emendat. Cic. Tusc. part. I Viburgi 1841 p. 27; Spengel Philol. XVII p. 565. - Ennius sat. 45: nobis. - Lucil. sat. 267: puero. - Cicer. Tusc. III 23; V 56; nat. deor. I 97; fin. IV 65; V 12; fam. IX 21, 1; XII 5; legg. I 10; sen. 81; acad. pr. II 118; Marc. 8; Cluent. 16; de or. III 17. - Caes. b. G. V 47; 53; VII 43; 77; b. c. III 13. - Lucr. II 543; 909; IV 102; 107; 748; 1211; 1222; V 435. - Catull. 61, 221. - Sallust. Cat. 14, 4; Jug. 97, 5; hist. III 7; IV 21. - Verg. ecl. I 20; 22; Geor. II 131; III 195; Aen. I 589; II 794; IV 254; 558; V 254; 317; 842 etc. - Horat. c I 23, 1; III 19, 26; ep. II 2, 120; sat. I 3, 123; 4, 137; II 5, 29; A. P, 254. - Liv. c dat. tredecies ap. personas: III 65, 9; IV 3, 16; 9, 8; V 57, 3; 28, 4; 36, 1; 41, 8 etc; semper ap. res: III 47, 3; I 23, 1; 48, 7; II 64, 2; III 40, 2 etc. [cf. Hildebr. 1865 p. 21-23]. - Ovid. pont. IV 10, 61; met. I 406; II 501; III 240 etc. - Vitruv. I 1, 9; II 7, 2; VII 5, 4. - Phaedr. I 31, 7; IV 16, 8; 20, 15; VI 4. - Curt. III 1, 4; 3, 16; 4, 9; 11, 9 etc. - Valer. Max. III 5, 1; V 7, 1; VIII 9 ext. 2. - Stat. sil. V 3, 287; Theb. V 435; VI 682. - Plin. n. h. VII 12. - Silius I 180; II 590; III 451 etc. - Quintil. I 5, 72; II 11, 2 etc. - Tacit. h. I 22, 1. - Suet. Aug. 51; Cl. 15; 37; Galb. 11. - Justin. I 6, 6; VIII 5, 8 etc. - Eutr. I 12; VII 8; 14; 18 etc. - Claud. in Eutr. I 346.

124: sepulcri. - Syri sentent. 128: tui. - Sexti sent 270: beluae. - Cicer. nat. deor. I 78: hominis; 90: deorum; II 130: frumenti; 149: plectri; 153; Tusc. I 81: cuius; V 11: veri; fin. III 51: horum; r. p. I 56: carminis; 67: privatorum; Brut. 52; 81; Tim. 7; de or. II 83; III 79; dom. 120; Vatin. 37; Lael. 50; 82; 94; fam. IX 14, 6; 16, 8; Rosc. Am. 20; 41; inv. I 3; 21; acad. pr. II 10; Ligar. 11; Verr. V 30; Phil. V 11; XIII 29. [cf. Madvig ad Cic. fin. V 5, 12 p. 632; Munro ad Lucret. p. 564.] - Caes. b. Hisp. 2; b. Gall. III 3: veri; VIII 1; frgm. ex libris epistolarum: mei et sui. - Lucret. II 1052: veri; IV 1203: matrum; 1210: avorum; V 827; VI 542; 1122: sui. - Nep. Dat. 9; Att. 10: sui; Phoc. 1: mei; Epam. 4: tui; Timol. 5: Laphystii. - Verg. Aen. V 594: delphinum. - Horat. sat. I 4, 69: Caeli Birrique; 70: Capri neque Sulci; 5, 57: feri; II 1, 3: meorum. - Liv. mei XXXVIII 51, 10; tui V 27, 3; XXII 39, 1; nostri XXVI 50, 7; vestri XXI 51, 3; eius III 9, 8; istorum VII 34, 14; Romuli I 20, 2; Appii III 41, 9; Icili III 65, 4; regum IV 3, 17; Africani XLV 38, 9; Prusiae ep. 58; fratris, patris I 47, 5; [fluctuantis VI 13, 3; noctis XXXIII 6, 12; Hildebrand. dativum praefert.]; veri VI 12, 4; XXI 38, 8 et 47, 5; XXVI 22, 15; 38, 9; XXVII 7, 6; XXXVI 12, 11; XXXVIII 55, 9; XLVI 1, 6 [Kuehnast p. 124; Woelfflin: Livian. Kritik p. 15]. - Ovid. met. XV 201: pueri. - Vitruv. II 8, 11: curvaturae; 9, 13: arboris; VIII 3, 5: earum; 3, 6: vitri purpurei; 3, 10: coaguli; X 22, 5: veri. - Colum. praef. I 7: prodigii; IV 20, 2: sui. - Phaedr. IV prol. 17; VII 21, 22: tui; IV 24, 9: horum. - Curt. V 8, 7: vestri; IX 8, 14: monstri. - Stat. silv. III 1, 47: tui. - Valer. Max. IX 14, 2: Menogenis. - Plin. n. h. XV 24: veri. - Quintil. I 4, 9; II 4, 1: cuius; III 8, 5; IX 3, 14; 24; 29; XI 3, 53; VI 2, 20; veri II 7, 19; 15, 32; IV 2, 34; V 13, 30; VI 2, 27; 36; XII 1, 45. - Tacit. Germ. 4: sui. - Plin. ep. VII 33: tui. - Suet. Tib. 67: sui; vulg. quoque Caes. 52. - Apul. met. II 25: tui; V 13: mei; 27: mortis; X 27: sui. - Treb. Poll. trig. tyr. XXI 2: cuius; XXX 23: mei. - Auson. epist. 24, 8: veri. - Claud. cons. Mall. 212: sui.

§ VII: Adiectiva qualitatis; a: animi.

aeger[1]) [= carens, egens]: Liv. Andron. tr. Ino: inops et aegra sanitatis herois [i. e. sanitate, sana mente carens, haud sana mentis]. - Sall. hist. IV 73 D: consilii. - Liv. I 58, 9: animi; II 36, 4; XXX 15, 9. - Curt. IV 3, 11: animi. - Silius III 72: timoris; VIII

1. cf. Plaut. Epid. I 2, 26. - Ennius trag. 288. - Cicer. nat. deor. II 12; Cat. I 31; r. p. II 38. - Caes. b. c. III 78. - Nep. Milt. 7. - Sall. Cat 59, 4; Jug. 29, 1. - Verg. Aen. I 208. - Liv. XXI 53; XXVI 8; XXX 11; XLII 28. - Cels. III 6. - Curt. V 13, 7; VII 7, 5. - Silius III 214; VI 77; VII 2; 726; IX 36; XII 691; XV 135; XVII 171. - Stat. Theb. I 126. - Quintil. VI 3, 77. - Tacit. hist. III 38 IV 81; ann. XII 51, XIV 47; XV 45; - Plin. ep. IX 22, 3. - Gell. XIX 10, 1.

108: animi; XIII 52: delicti; XV 135: pericli. - Stat. Theb. XI 141: consilii. - Valer. Max. V 7 ext. 1: cuius morbi. - Lucan. VII 240: morae. - Tacit. hist. III 58: animi. - Flor. III 17, 9: rerum motarum. - Apul. met. IV 33: corporis.

falsus [= vanus,] Terent. Eun. 274: animi. - Silius XIII 886: cupiti Ausoniae motûs. - Plin. n. h. XII 41: cognominis. - Apul. flor. I 224: animi.

integer[2]) [= incolumis, plenus] Ennius 403 tr.: aevi integri dei [„integri" est nom. plur., non genet. sing.; cf. Serv. ad Aen. IX 255]. - Verg. Aen. II 638: aevi; IX 255. - Horat. c. I 22, 1: vitae; sat. II 3, 65: mentis; 220: animi. - Ovid. met. IX 441: aevi. - Stat. Theb. I 414: annorum; VI 771: capitis citati; silv. II 6, 46: teneri aevi; V 2, 63. - Valer. Fl. II 374: urbis.

miser[3]) Plaut. Cist. IV 2, 3; Mil. 1068: animi. - Horat. sat. II 2, 66: cultûs [cf. Krueger ad h. l.]. - Stat. Theb. IV. 403: morum. - Plin. paneg. 58, 5: ambitionis.

sanus Plaut. Trin. 454: satin tu sanus mentis aut animi tui?

§ VII b: corporis.

exercitus Afran. 318 com.: quid me est animi exercitius? [cf. Madvig. advers. crit. II 9, 3 p. 653].

lassus[4]) Plaut. Cist. II 1, 8: ita me amor lassum animi ludificat. - Hor. c. II 6, 7: maris et viarum militiaeque. - Ovid. am. II 13, 2: vitae.

repandus Lucil. sat. 170: lascivire pecus nasi rostrique repandum.

Cap. II.

Quae adiectiva primum apud aureae aetatis scriptores cum genetivo usurpata videamus.

§ I a: Adiectiva copiae.

altus [i. e. plenus] Ovid. fast. II 166: in medio gelidae fons erat altus aquae. [ita Vechner p. 272; iam vero Heusinger adnotat: „fons aquae coniungantur; Vechner autem altus aquae sine ulla ratione conectit."]

---

2. cf. Caes. b. G. III 26. - Sall. hist. I 52; II 41, 5; II 95. - Liv. XXXVIII 14, 6. - Ovid. met. V 50; VI 411. - Albinov. III 5. - Propert. IV 5, 57. - Stat. Theb. VI 872; VIII 487. - Suet. Aug. 19. - Justin. XXVII 3, 2. - Aur. Vict. epit. 45, 8. - Frontin. strat. II 1, 2; 3, 16.
3. cf. Plaut. Trin. 397; Epid. IV 1, 1; Stich. I 1, 2; Truc. II 5, 2; 6, 39. - Lucret. III 109: ex animo.
4. cf. Plaut. Asin. 873; Truc. II 3, 6. - Lucret. VI 1246. - Caes. b. Alex. 30. - Sall. Jug. 53, 5. - Senec. Herc. Oet. 1599. - Propert. II 10, 28; 12, 46; 24, 26. - Silius XI 325. - Plin. n. h. XXXVII 1, 1. - Claud. III. cons. Honor. 176.

benignus Horat. sat. II 3, 3: vini somnique [cf. Stat. Theb. XII 620].
completus[1]) Cicer. Verr. V 147: mercatorum. - Promiscue apud Apul. met. III 2: magistratibus eorumque ministris et turbae miscellaneae cuncta completa; IX 3: ut aquae recentis completam pelvem offerent.
copiosus[2]) Cicer. fin. II 63: cuiusvis generis voluptatum intelligens et copiosus. - Caes. b. Alex. 10, 3: omnium rerum. - Nep. Eum. 8, 5: copiosa omniumque rerum abundans via. - Solin. coll. XI 11: ager Creticus silvestrium caprarum copiosus est.
daedalus Lucret. IV 549: verborum daedala lingua; V 234: tellus ipsa parit naturaque daedala rerum. [cf. II 505; Munro notes p. 318].
dives[3]) Verg. ecl. II 20: pecoris; Geor. II 136: silvae; 468: opum variarum; Aen. I 14: opum; 343: agri [auri R.]; II 22: opum; IX 26: equûm, pictai vestis et auri; X 563. [cf. Weidner ad Aen. I 14]. - Hor. c. IV 8, 5: artium; sat. I 2, 74: opis suae; ep. II 2, 31: multarum rerum. - Ovid. met. V 129: agri. - Silius I 393: agri, pecoris; V 260; III 151: auri; 397: aevi; VI 649: praedae; VIII 463: lactis; 524: opum, avorum; XII 28; XIV 237: umbrae; XV 705: ovium. - Stat. sil. I 4, 32: praedae; Theb. III 481: animi; IV 295: pecorum et ferarum; VII 265; XII 620: nemorum. - Apul. flor. I 220: odorum. - Auson. prof. 16, 15: opum; epigr. 126, 1. - Prudent. praef. Psychom: vernularum. - Claud. b. Gildon. 509: frugum; Eutr. II 272: equi.
fecundus[4]) Catull. 64, 282: tepidi Favoni. - Hor. c. III 6, 17: cul-

---

1. cf. Cicer. Tusc. I 28; V 100. - Caes. b. c. III 101. - Liv. XLV 35. - Tacit. ann. XIV 23. - Sueton. Aug. 30.
2. cf. Cicer. Verr. II 88; Caecin. 64; Cat. II 18; Attic. V 18, 2. - Vitruv. III 1; VI 4; VIII 1, 2. - Plin. n. h. XVII 166. - Quintil. I 1, 106. - Tacit. ann. III 66. - Gell. VII 1, 8; XVI 19, 7. - Ammian. XXII 8, 40.
3. Plaut. Amph. 168: „ipse dominus dives operis et laboris expers"; Gronovius, Holtzius aliique male „operis" pro genetivo habent eumque ex v. „dives" pendentem faciunt: „qui multum operis habet faciendi"; Ussingius autem in commentario p. 251 „operis" pro ablativo habet interpretando: dives operis = qui multas operas habet i. e. servos, adiungitque: „ablativus copiae ap. Pl. non offendit." Sed utraque sententia refutanda est; dives enim apud Plautum semper i. e. fere tricies absolute, ut etiam apud Ciceronem et Caesarem, ponitur; deinde v. 'operae' notione „Arbeiter" primum temporibus Plauti insequentibus exstare docet Langen „Beitrag zur Kritik" p. 9. - Catull. 114, 1. - Verg. Aen. IV 37; VII 537; X 201; Cul. 340; Cir. 433. - Horat. epd. 15, 19; sat. I 2, 13; II 3, 169; 5, 14; A. P. 421. - Liv. XLV 48. - Ovid. a. a. I 70; 444; her. XI 100; fast. V 731; met. II 77; VI 451; X 307; XV 12. - Valer. Max. cf. Seelisch p. 30. - Sil. I 292; XIII 684. - Lucan. III 216. - Stat. Theb. I 392; II 406; IV 743; V 53; 305. - Curt. III 11, 20; VIII 5, 3. - Valer. Fl. V 123; VI 203. - Justin. V 5, 2; VIII 1, 9; XLIV 1, 7; 3, 5. - Claud. laud. Seren. 54; nupt. Honor. 92. - Ammian. XIV 8.
4. cf. Plaut. Cist. I 1, 70. - Verg. Geor. II 446; Aen. VI 598. - Cicer. har. resp. 42. - Var. r. r. I 9, 5. - Ovid. met. III 31; VIII 222. - Lucan. IX 696; X 303. - Silius I 212; II 498; XII 1. - Valer. Fl. VI 470. - Stat. Theb. IX 340. - Quintil. X 3, 2. - Tacit. hist. I 51; II 92; IV 50; ann. XII 51; XIII 57. - Justin. XLIV 1, 4.

pae. - Ovid. met. X 220: metalli [ita multi Heinsio auctore; Bach et Merkel „metallis"]. - Colum. IX 4, 2: fruticis exigui et maxime thymi et origani. - Silius XIII 490: veri. - Stat. Theb. VIII 171: veri; X 192: operum. - Plin. n. h. XXXIII 21: metallorum. - Tacit. Agr. 12: frugum; Germ. 5: pecorum; hist. I 11: annonae; ann. IV 65: silvae; VI 27: civium bonorum; XIV 13: quorum deterrimorum.

felix[5]) Verg. Geor. I 277: operum. - Horat. sat. I 9, 12: cerebri. - Ovid. met. V 267: studii locique. [huic ab edit. Bipont. et a Bachio receptae lectioni Merkelius praefert ablativum]. - Silius I 395: nemorum; II 570: necis; IV 359: uteri; 398: leti; 731: famae. - Stat. sil. IV 4, 46: curarum. - Juven. XIV 119: animi. - Plin. n. h. XIV prooem: gratiae. - Apul. met. I 1: Hymettos et Isthmos et Taenaros glebae felices; cf. Hildebr. ad IV 2: rubi felices beatae spinae. - Claud. Eutr. II 272: pecorum.

ferax[6]) Horat. c. IV 4, 58: nigrae frondis; epd. 5, 22: venenorum; c. s. 19: prolis novae. - Livius IX 16, 19: virtutum. - Ovid. am. II 16, 7: Cereris, uvae [ita Heinsius; Merkel: uvis]; met. VII 470: nitidae olivae. - Colum. III 2,24: materiae frequentis et uvae; VI 36, 3: preciosissimorum seminum. - Senec. Herc. fur. 697: Cereris aut Bacchi; Helv. 9: laetarum arborum. - Curt. VIII 9, 15: lini. - Silius III 401: auri [alii: aurifera]; VIII 599: fusci villi. - Valer. Fl. VI 102: olorum. - Plin. n. h. XV 29: musti. - Plin. ep. II 17, 15: arborum; VIII 20, 2: miraculorum. - Tacit. ann. IV 72: ingentium beluarum. - Justin. IV 2, 3: tyrannorum; XLIV 1, 6: minii. - Claud. cons. Stilich. II 457: Bacchi frugumque.

fertilis[7]) Cicer. nat. deor. II 131: aliorum fructuum. - Caes. b. Alex. 3: omnium rerum. - Sallust. Jug. 17, 5: frugum. - Verg. Geor. II 191: hic fertilis uvae, hic laticis (campus). - Horat. c. s. 29: frugum pecorisque; s. II 4, 31: generosae testae. - Liv. V 34, 2: frugum hominumque. - Valer. Max. IV 3, 2: deliciarum; VIII 7, ext. 3: doctrinae. - Curt. V 4, 20: pabuli; IX 10, 18: omnium rerum. - Plin. n. h. V 19: vitri; VI 24: auri margaritarumque. - Ammian. XXIII 6: gignentium.

fessus[8]) Verg. Aen. I 178: rerum. - Silius II 234: rerum; IV 40:

---

5. cf. Cicer. Sest. 16; Lael. 60. - Verg. Aen. III 480; VI 784; VII 725; XI 159; Geor. I 284; Aen. XI 772. - Ovid. met. VI 681; VII 60; 799; IX 333; XI 266; XII 217; XIII 521. - Valer. Fl. V 384. - Silius XI 441; XIII 126. - Petron. 94. - Mart. IV 75, 1. - Treb. Poll. trig. tyr. 32, 2; 33, 5. - Claud. Eutr. II 171; Stil. I 29.
6. cf. Verg. Geor. II 222. - Plin. ep. IV 15, 8; pan. 43, 3. - Tac. Germ. 5. - Capitol. Ant. ph. 16. - Claud. Eutr. I 405.
7. cf. Verg. Geor. II 185; IV 128. - Senec. Helv. 9; Agam. 852. - Lucil. Aetn. 556. - Lucan. IX 630. - Plin. n. h. II 78; V 5 etc.
8. cf. Plaut. Amph. 1014; Epid. V 2, 54. - Ter. Eun. 1008; Ad. 713. - Pacuv. tr. 315. - Enn. ann. 154. - Varr. r. r. I 13, 1; II 1, 1. - Cicer. Planc. 26; divin. I 44; Att. XV 9; acad. post. I 1. - Lucr. II 1038. - Catull. 31, 9. - Sall. Jug. 53, 5; 68, 3 etc. - Verg. Aen. II 109; 596; V 715 etc. - Hor. c. II 7, 18; III 13, 11. - Liv. I 25; II 36 etc. - Ovid. met. VII 163; VIII 83 etc. - Phaedr. I 21. - Senec. Hippol. 247. - Sil. XII 83. - Stat. sil. I 1, 23; II 4,

gradûm. - Stat. Theb. III 395: belli viaeque. - Symmach. ep. I 14: virium.

gravidus[9]) Ovid. met. X 531: metalli [hanc in codd. Par. B et Genev. b obviam scripturam receperunt Heinsius aliique multi et probant Kuehner et Georges, sed improbant Bachius et Merkelius]. - Silius II 220: mellis apes gravidae properant.

liberalis Cicer. off. II 15: gratificandi. - Sall. Cat. 7, 6: pecuniae.

nimius[10]) Sall. hist. IV 71 D.: animi. - Livius III 26, 12: imperii; VI 11, 3: animi. - Senec. benef. 5, 6: animi. - Vellei. II 32: liberae rei publicae. - Silius V 232: pugnae, cruoris; VI 81: vitae. - Stat. silv. V 3, 253: aevi; 5, 56: doloris. - Tacit. hist. III 75: sermonis.

opimus[11]) Verg. Aen. II 782: Lydius arva inter opima virûm fluit. [Contra Ladewig et Koch haec structura, quam probat Henry in Philologo XI p. 624, praeferenda mihi videtur, praesertim cum Vergilius numerum adiectivorum relationis haud mediocriter amplificaverit; cf. Haeckermann in Philologo XXI p. 546].

opulentus[12]) Hor. c. I 17, 16: honorum. - Liv. XXXV 1, 11: praedae [Weissenb. ceteris locis permotus contra Drakenb. ad IX 36, 13 genetivum reprehendit restituitque „praeda" assentiente Draegero]. - Stat. Theb. VI 91: largae umbrae. - Tacit. h. II 6: pecuniae. [Heraeus h. l. num iusta causa ablativum mendaverit ambigi potest.]

profusus[13]) Sall. Cat. V 4: alieni appetens, sui profusus.

prosper[14]) Horat. c. IV 6, 39: noctilucam prosperam frugum Dianam.

rapidus[15]) Verg. ecl. 1, 65: et rapidum cretae veniemus ad Oxum.

refertus[16]) Varr. ap. Non. IX 13: hominum. - Cicer. Font. 1: negotiatorum; de or. II 154: Pythagoraeorum; Planc. 98: sceleratissi-

---

36 etc. - Lucan. III 494; 724. - Valer. Fl. I 474. - Tacit. h. III 2; V 16; ann. III 63. - Plin. n. h. V 17; VIII 1. - Justin. II 5, 2; III 7, 13 etc. - Jul. Flor. II 6, 6. - Spartian. Hadr. 22. - Trebell. Poll. Gall. 14. - Ammian. 26, 8. - Claudian. b. Get. 129; IV cons. Hon. 421.

9. cf. Plaut. Pseud. 193; Amph. 719. - Ennius tr. 97. - Cicer. div. I 20. - Lucr. VI 259. - Verg Geor. II 5; III 275 etc. - Hor. c. I 22, 3. - Ovid. fast. IV 633. - Sil. VI 156; VII 164; 445. - Lucan. V 735. - Stat. sil. I 6, 5. - Valer. Fl. II 161; V 22.

10. cf. Cicer. Brut. ep. 15. - Hor. c. II 12, 5. - Sall. hist. II 93 D. - Quintil. I 11, 3; IX 4, 35; etc. - Tacit. h. I 35; IV 23; 80; Agr. 7. - Plin. paneg. III 3.

11. cf. Cicer. Verr. I 132. - Liv. III 7, 3. - Tacit. h. I 2.

12. cf. Plaut Epid. 301. - Sall. Jug. 16, 5; 57, 1. - Verg. Aen. I 451; VIII 475. - Liv. I 30; II 24 etc. - Tac. ann. III 46.

13. cf. Quintil decl. IX 2: in vitia. - Senec. brev. vit. II 2: in eo.

14. cf. Silius X 202: ausis; XVI 597: bello.

15. Ita Ladewigius et Ribbeckius; „Cretae" Wagner et Hauptius; „cretae" probat etiam Kappes (Eos I p. 152ff); Schaper autem „certe" coniecit, qua de coniectura copiosissime disputat in progr. gymn. Posnan. 1872 p. 4 ff. - Hoc certe constat, adiectivum „rapidus", utpote quod sit cognatum adiectivis et copiae et cupiditatis, facillime analogiae ratione cum genetivo posse coniungi; vide infra cp. II § III a „rapax".

16. cf. Cicer. Pomp. 55; Tusc. V 20; 86; Phil. II 67; or. 140; Verr. IV 126; Quint. fr. I 1, 42; II 15, 1; Attic. VII 13, 1. - Caes. b. c. II 11. - Liv. 38,

morum; Rabir. Post. 20: praedonum; har. resp. 28: fanorum; Pomp. 31; Att. VIII 1, 3: locupletium; IX 1, 2: optimatium. - Plin. n. h. V 15: elephantorum. - Gell. I 8: multae variaeque historiae. - Justin. II 14, 6: regalis opulentiae.

repletus[17]) Liv. VI 25, 9: ubi repletas semitas puerorum et mulierum hac atque illuc euntium vidit. [Drakenb. adnotat: alibi quidem repletus cum casu secundo nondum vel ex Livio vel ex aliis scriptoribus prolatum memini; quum tamen idem casus passim verbis complere, explere, implere iungi soleat, analogia certe non adversatur, ut genetivus τῷ replere addatur. Id autem in Livio tanto tolerabilius, qnod verbis copiae potius genetivum quam ablativum apposuerit].

satiatus[18]) Ovid. met. VII 808: ferinae caedis. - Silius IV 437: sanguinis; XVI 603: et aevi et decoris.

semiplenus Phaedr. I 15: ad urnam cornix sitiens semiplenam aquae accessit.

§ I b: Adiectiva inopiae.

cassus[1]) Cicer. Arat. 369: cassum luminis ensem. - Stat. Theb. IX 629: augur cassa futuri. - Apul. de deo Socr. 1, p. 117: parte altera cassa fulgoris.

dissolvendus Tibull. I 8, 40: Bacchus et agricolae pectora tristitiae dissolvenda dedit. [cf. Heyne ad h. l].

effetus[2]) Sallust. Cat. 53,5: sicuti effeta parentum; de quo dubio loco vide Dietsch. commentat. cap. 2, p. 19. - Verg. Aen. VII 440 et 452: veri effeta senectus.

egenus[3]) Lucret. III 1009: lucis. - Verg. Aen. I 599: omnium. - Liv. IX 6, 4: omnium. - Stat. Theb. VII 277: regis. - Silius VI 304: de-

---

15. - Ovid. am. I 12, 8. - Quintil. V 11, 39. - Valer. Max. I 6, 2; 7 ext. 4; 8 ext. 15; IV 3, 6; 7, 7; V 2 ext. 4; 4, 1 etc. - Plin. n. h. V 10. - Tacit. dial. 34. - Suet. Caes. 54. - Justin. XI 14, 10; XXIV 7, 4; XXV 1, 9. - Ammian. XVI 12; XXXI 16. - Claud. cons. Honor. VI 134; b. Gild. 316.

17. cf. C. Gracch. ap. Gell. XV 12. - Caes. b. g. VII 56. - Sall. hist. inc. 26 D. - Lucr. II 805; 1067; V 41. - Liv. II 36, 3; XXV 26, 8. - Ovid. met. IX 87. - Phaedr. IV 10 2; 14, 17. - Senec. Agam. 1006. - Curt. IV 3, 25; V 1, 10; IX 4, 18; 10, 25; X 1, 31. - Lucan. III 241. - Petron. trag. 30 B. - Plin. n. h. XII 10, 21. - Suet. Aug. 39. - Capitol. Macr. 3. - Claud. fesc. 16; Eutr. I 177; II 228.

18. cf. Cicer. Quint. fr. I 3. - Sall. hist. I 41, 5 D. - Horat. c. I 2, 37. - Liv. II 65; VIII 20. - Ovid. met. III 140. - Tibull. II 1, 51. - Vitruv. II 6, 4. - Senec. Agam. 519; Oed. 632. - Colum. II 10, 23. - Petron. sat. 123; 135. - Stat. silv. I 2, 153. - Lucan. VII 803. - Silius X 99. - Tacit. Agr. 39; hist. III 66; ann. I 75. - Justin. XII 6, 5. - Claud. Ruf. II 206; Eutr. II 6.

1. cf. Plaut. Aul. 184. - Vet. poeta ap. Cicer. divin. II 64. - Lucr. III 560; IV 126; 366; V 717; 755. - Verg. Aen. II 85; XI 104. - Ovid. rem. am. 446. - Stat. Theb. II 15 - Apul. de deo Socr. p. 46.

2. cf. Verg. Aen. VIII 508. - Stat. Theb. VI 470; 873. - Plin. n. h. VI 24. - Apul. flor. p 366, 29.

3. cf. Tacit. ann. XII 46: commeatu; XV 12: commeatibus.

corisque et frontis; VIII 12: cunctarum rerum. - Valer. Fl. V 24: genitoris. - Tacit. ann. I 53: omnis spei; IV 30: aquae; XII 20: frugum; XV 3: aquarum. - Auson. parent. I 9: telluris.

inops[4]) Cicer. de or. II 40: humanitatis; Lael. 53: amicorum; Tusc. II 35: verborum. - Sall. hist. I 41,11 D.: agitandi. - Verg. Aen. IV 300: animi. - Horat. ep. II 2, 50: paterni et laris et fundi; A. P. 322: rerum. - Liv. III 7, 7: auxilii humani; XXVI 18, 6; XXXII 35, 3; XXXIII 7, 9; XXXIV 38, 7; XLIV 2, 12: consilii. - Ovid. met II 200 et VI 37: mentis; IX 746: consilii; XIV 424: somnique cibique; pont. II 2, 96: pacis; fast. IV 457: mentis; a. am I 465; her. XV 139. - Vitruv. VI 1, 2: amicorum. - Vellei.: copiarum. - Valer. Max. II 8, 5: laudis; IV 4, 2: pecuniae; 4, 11: dotum; 8, 1: fidei; V 1, 10: rogi. - Stat. Theb. I 373: rationis; 393: sexs melioris; IV 604: comitum; X 356: tumuli; 820: mentis, vocis; XI 152: animi; XII 444: aequi; 508: regnorum. - Silius I 292: sedis; IV 708: astûs; V 631: mentis; IX 334: cupiti Martis; XII 66: animi. - Lucan III 675: teli. - Curt. VIII 11, 3; 13, 17; IX 3, 18: consilii; IX 3, 11: omnium; 10, 6: aquarum; X 1, 11: equorum. - Juven. 7, 60: aeris. - Tacit. dial. 12: oratorum et carminum; hist. II 6: virorum; 16: auxilii; III 22, 1: consilii; ann. IV 23: fortunae; VI 34: sociorum; XIII 55: sedis; XIV 10: mentis. - Plin. n. h. VI 33: aquarum; XVI 2: remedii. - Suet. Caes. 35: rerum omnium; Ner. 34: consilii. - Justin. 38, 7. 5: sedis; 39, 2, 5: pecuniae. - Apul apol. I 318: omnium peccatorum; de deo Socr. 287: religionis. - Claud. Eutr. II 429: rationis; Ruf II 40: pecudum; 452: exiguae telluris.

nudus[5]) Sall. Jug. 79, 6: loca aequalia et nuda gignentium. - Ovid. met. XII 512: parvoque in tempore nudus arboris Othrys erat. - Silius IV 607: famae [Dausqueius vulgatam „famae mundam" defendit]; XIV 343: opum. - Quintil. III 1, 2: praeceptorum; IV 1, 25: quaestionum. - Apul. met. V p. 159: corporis sui; flor. II 229: omnium

parcus[6]) Horat. sat. II 2, 62: veteris aceti; 5, 79: donandi. - Lucan. IX 590: somni. - Silius III 577: cruoris; X 32: fugae. - Tacit. hist. I 49: pecuniae; III 75: sanguinis. - Plin. ep. X 25: honorum; paneg. 21, 2: beneficiorum tuorum. - Suet. Caes. 53: vini; Tib. 46: pecuniae; Aug. 77: vini. - Justin. VI 8, 6: pecuniae; XI 13, 2: cuius somni. - Apul. met. VII 117: hordei. Treb. Poll.: vini. - Claudian. IV cons. Honor. 112: poenae.

---

4. cf. Cicer. frgm. Scaur. 45; Brut. 247 et 263. - Propert. II 8, 27. - Stat. Theb. XII 344.
5. cf. Accius tr. 427. - Cicer. Att. VII 13, 1; dom. 58; Quir. III 7; VII 16. - Verg. ecl. I 48; Aen. I 320; VIII 425. - Horat. c. I 14, 4; sat. II 3, 184 - Ovid. met. VII 183; fast. II 710. - Phaedr. VII 20, 11. - Sil. I 219; IV 315; V 449 etc. - Stat. Theb. V 440. - Tacit. ann. XIV 59. - Ammian. 31, 16. - Auson. epigr. 71, 2.
6. cf. Plaut. Rud. 919. - Cicer. Balb. 50. - Silius I 680; VIII 464. - Plin. ep. I 22; IX 19; paneg. 3, 3; 51; 83, 7. - Suet. Cl. 12; A. 38. - Justin. XLI 3, 9.

pauper[7]) Horat. c. I 35, 5: ruris; III 30, 11: aquae; sat. I 1, 78: horum bonorum; II 3, 142: argenti positi intus et auri. - Silius III 303: chalybis; VIII 545: sulci cerealis; X 94: penatum. - Mart. IX 3, 1: amicitiae. - Apul. flor. I 220: frugum.

truncus[8]) Verg. Geor. IV 310: trunca pedum primo (animalia). - Silius VI 9: atque artus trunci capitum passim iacebant; X 311: ceu truncus capitis saevis exercitus armis sternitur.

vanus[9]) Verg. Aen. X 630: aut ego veri vana feror. - Silius XII 261: nec forsan voti vanus foret; XVII 138: invadunt vanumque fugae. - Apul. de deo Socr. 287 (43, 1): turba imperitorum vana sanctitudinis.

viduatus[10]) Lucret. V 837: orba pedum partim, manuum viduata vicissim [Munro ad h. l. in commentario p. 607 adnotat: „The genet. after viduata is strange and apparently after the analogy of adiectives like in meaning „expers" etc; though II 843 he has „secreta teporis"; it is possible that the *βραχίονες εὔνιδες ὤμων* of Empedocles 233 [cf. Hom. Odyss. IX 524], whom he here imitates, may have suggested the genetive."] - Silius XII 370: serpentum tellus pura ac viduata veneni [Quae lectio quamquam nihil ab huius poetae dicendi genere recedit atque analogiae ratione optime defenditur, tamen ab nonnullis editoribus improbata et ablativus „venenis" emendatus est.]

viduus[11]) Ovid. am. III 10, 18: nec viduum pectus amoris habet. - Silius II 247: at viduus teli rapit incita membra. - Avien. Perieg. 939: caespes herbae viduus

§ II a: Adiectiva peritiae.

assuetus[1]) Verg. Aen. VII 746: gens assueta multo venatu nemorum [hic verborum conexus, quo genet. „nemorum" ex adiectivo „assueta" pendeat, mihi verisimilior atque multo minus audacior videtur quam

---

7. cf. Horat. sat. I 6, 71. -Senec. ep. 25.
8. cf. Ovid, met. I 428; XV 376; fast. V 122. - Silius VI 50. - Martial. II 83, 3.
9. cf Livius IV 41, 1; VII 7, 8; XXXV 47.
10. cf Verg. Geor. IV 518. - Colum de arb. I 4; de r. r. praef. 10, 4. - Senec. Med. 581. - Sil. III 601. - Martial. XI 22, 8. - Apul. met. IV p. 154, 38; mund. p. 68, 22.
11. cf. Plaut. Stich. I 1, 2. - Cicer. Tusc. II 25. - Verg. Cul. 371. - Hor. c. I 10, 12. - Colum. II 2, 25; 15, 7; III 11, 5; IX 4, 1. - Stat. Theb. X 13. - Apul. met. II p. 120, 38. - Auson. parent. 16, 4.
1. cf. Cicer. de or. III 58; Planc. 22. - Sall. hist. III 62. - Verg. Aen. VII 33; 490; VIII 806; IX 511; Geor. III 418. - Hor. sat. II 2, 11. - Liv. V 48, 3; 54, 3; VIII 37, 2; X 17; 19; XXI 16, 5; XXII 18; XXIV 5, 9. - Ovid. met. XIII 554. - Vellei. II 117. - Senec. controv. I 2 p. 85; Troad. 152. - Curtius III 9, 4; V 12, 9; VI 3, 8; 5, 11; 7, 31; VIII 2, 16; X 5, 8; III 10, 9; IV 6, 3. - Lucan V 371; VIII 452. - Silius II 68; 94; IV 686. - Quintil. VII 4, 22; XI 3, 26. - Plin. n. h. IX 30; XXIII 1. - Flor. I 1, 7; IV 2, 43. - Suet. Domit. 15. - Fronto pr. hist. frgm. 2 p. 341. - Justin. XXXI 1, 8. - Claudian. Eutr. I 428.

illorum opinio, qui „nemorum" genetivum utpote locativum cum ablativo „venatu" i. e. „Die Jagd in den Wäldern" coniungendum esse arbitrantur.] - Livius XXXVIII 17, 5: Romanis Gallici tumultûs assuetis etiam vanitates notae sunt.

cognitus Sall. Jug. 84, 2: plerosque militiae, paucos fama cognitos accire. [Promiscue igitur ut saepius in uno eodemque enuntiato cum genetivo et cum ablativo hoc adiectivum coniungitur; qua de re cf. Beneckii adnotat. ad Justin. XLIV 3, 4].

consultus[2]) Cicer. Planc. 62; Mur. 27; 28; Flacc. 80; Phil. X 10; Caecin. 65. 67. 68. 69. 79; de orat. I 45: iuris; Phil. IX 5, 10: iuris magis quam iustitiae. - Nep. Cat. 3, 1: iuris. - Horat. c. I 34, 2: insanientis sapientiae; A. P. 369: iuris. - Liv. I 18: omnis divini atque humani iuris; X 22: eloquentiae. - Vitr. I, 1, 3: iuris. - Colum. XI 1, 12: universae disciplinae. - Quintil. V 14, 34; XI 2, 41; XII 3, 8: iuris. - Inscript. ap. Grut. 662, 5; ap. Orell. II 4374 et 4390: iuris. [Scribitur et coniunctim „iurisconsultus" et divisim „iuris - consultus" et ordine inverso „consultus iuris"].

disertus Catull. 12, 8: est enim leporum disertus puer ac facetiarum.

divinus Horat. c. III 27, 10: imbrium divina avis imminentum; A. P. 218: utiliumque sagax rerum et divina futuri.

docilis[3]) Horat. c. IV 6, 43: modornm; s. II 2, 52: pravi. - Silius III 233: fallendi; XVI 360: freni. - Claudian. Eutr. II 341: saltandi.

doctus[4]) Verg. Aen. X 225: fandi. - Hor. c. III 8, 5: sermonis. [Nauck „sermones" in textum recepit; cf. Bentlei notas ad h. l.]. - Silius III 293: virgae; VI 356: pelagi. - Stat. Theb. I 398: futuri. - Gell. XIII 12, 1: legum atque morum iurisque civilis. - Apul. flor. 15 p. 55: psallendi musicaeque omnis. - Aurel. Vict. epit. XI 5: sagittarum. Claud. Eutr. II 381: artis lanificae. - Auson. parent. IV 17: fandi.

egregius[5]) Sall. hist. I 106: militiae. - Verg. Aen. XI 417: animi. - Silius V 77: linguae. - Stat. Theb. III 99: fati mentisque. - Claud. b. Gild: 239: morum.

---

2. cf. Cicer. Mur. 26; Phil. II 96. - Gell. IV 2, 2; XI 18, 16: iure. - Aurel. Vict.: iuris scientiâ.
3. cf. Plaut. Bacch. 164. - Varro r. r. I 17, 3. - Cicer. Tusc. II 15; fam. VII 20, 3. - Horat. ep. I 2, 64. - Silius IV 8; XIII 120. - Plin. h. n. X 59. - Juven. 14, 40. - Suet. Cal. 54. - Claud. IV cons. Honor. 306.
4. cf. Terent. Hec. 203. - Cicer. Brut. 169; Cael. 54; Mil. 10. - Sall. Cat. 25, 2. - Horat. c. I 29, 9; III 6, 38; 9, 10; 24, 56; IV 13, 7; sat. I 10, 19. - Ovid. met. V 55; fast. II 300. - Tibull. I 7, 20 et 28; 9, 37; IV 1, 207. - Propert IV 5, 5; 6, 24. - Stat. Theb. II 273; 692; VII 707. - Mart. X 76, 6. - Valer. Fl. VI 132. - Silius XVI 568. - Gell. XIX 9, 7. - Suet. de cl. gramm. 7, 1. - Auson. prof. 21, 25; parent. 13, 6. - Claud. Ruf. I 105; Eutr. II prol. 68.
5. cf. Terent. Phorm. 100. - Cicer. de or. I 215; Brut. 84. - Sall Jug. 82, 2; hist. V 6 D. - Verg. Aen. I 444; VI 769; 862; VII 257; X 435. - Livius V 47, 4; VII 6, 3. - Ovid. met. V 49. - Pers. 6, 6. - Stat. Theb. II 152; silv. IV 4, 8. - Tacit. ann. 14, 1; Agr. 16.

eruditus[6]) Hygin. astron. II 6: omnium artium - Hieronym. chron. p. 26: legis.
exactus Ovid. fast. III 383: morum fabraene exactior.
expertus[7]) Verg. Aen. X 172: belli. - Livius XXIV 22, 2: servitudinis indignitatisque. [Quam codicum scripturam genuinam esse negat Weissenb. permotus mira genetivi „servitudinis“ forma insolitaque genetivi structura; cf. Drakenb. ad h. l.] - Silius VIII 614: sagittae. - Tacit. h. IV 76: belli; a. XII 2: fecunditatis.
pergnarus Sall. hist. IV 1 D.: locorum. - Apul. mag. p. 290, 34: colendi.
praesagus Vergil. Aen. X 843: praesaga mali mens. - Ovid. met. II 124: praesaga luctûs suspiria; XI 457: pectora praesaga futuri. - Lucan. VII 186: praesaga malorum mens. - Silius VIII 658: belli. - Stat. silv. I 2, 72: formae. - Valer. Fl. I 694: mensque mali praesaga. - Claudian. rapt. Pros. I 190: futuri mali praesaga mens.
praescius Verg. Aen. VI 66: venturi. - Ovid. met. VI 157; 231: imbris; IX 418, XIII 162: leti. - Senec. Agam. 319: fatorum. - Valer. Fl. V 53 coeli; 529: sortis. - Silius V 61: luctûs; VIII 27: Cannarum. - Tacit. a. VI 21: periculorum; XI 29: criminis. - Tertull. adv. Marc. II 5: futuri. - Claud. Ruf. I 145: aevi futuri; II praef. 7: fati.
providus[8]) Cicer. divin. II 117: rerum futurarum; n. deor. II 58: utilitatum opportunitatumque omnium. - Verg. Cul. 132: doli male provida Phyllis [ita Ribbeck]. - Livius XXIII 36, 1: futuri. - Tibull. II 5, 12: fati. - Ovid. met. XII 18: veri. - Senec. ep. 66: futuri. - Sabin. ep. I 93: laeti [cf. mus. rhenan. I p. 437 sq.] - Stat. Theb. III 450: veri. - Tacit. ann. IV 38: rerum vestrarum; VI 46: futurorum. - Treb. Poll. trig. tyr. 21, 1: futurorum. - Aethic. carm. VI 72: pecudum.
prudens[9]) Cicer. Quint. 11: ceterarum rerum. - Nep. Con. 1, 2: rei militaris. - Sall. hist. I 91 D.: omnium; IV 61, 16: meis militibus belli prudentibus. - Horat. c. IV 9, 35: rerum. - Livius XXXIV 28, 12: locorum. - Ovid. her. 5, 150: artis. - Inscr. ap. Marin. Iscriz. Alb. p. 143 n. 149: iuris prudens scriba. - Colum. II 2, 15: non solum agricolationis, sed universae naturae; IV 2, 1; rerum rusticarum; VII 3, 16: veterinariae medicinae. - Tacit. Agr. 19: animorum; ann. III 69 moderandi; hist. II 25: doli. - Juven. III 86: adulandi. - Gell. XIV 2, 11: earum rerum. - Ammian. XVII 1: locorum; XXX 1: doli. - Claud. Eutrop. II 347: movendi iuris. -

---

6. cf. Cicer. Brut 107; 283; nat. deor. III 23; de or. I 180; Q. fratr. I 1, 7 22; acad. post I 4 et 10; Cat. 15; Balb. 47; Scaur. 24; Planc. 22; Arch 15. - Nep. Att. 12, 4. - Livius XLII 52. - Vitr. IV 1. - Colum. XI 3, 65. Quintil. I 10, 35. - Tacit. Agr. 8. - Gell. II 21, 3. - Spartian. Sever. 1 4. - Treb. trig. tyr. 18, 4. - Capitol. Max. iun. 3.
7. cf. Cicer. fam. I 9, 3. - Verg. Cir. 2. - Horat. c. III 14, 10. - Livius II 42, 8. - Tacit. Agr. 41, 3.
8. cf. Claudian. IV cons. Honor. 79: hic quaerere tuta providus.
9. cf. Ennii lectionem ap. Gell. XII 4: „multarum veterum legum prudens“ Hertzius iam pridem emendavit scribendo: „multorum veterum leges prudenter.“ - Cicer. Lael. 6; Verr. III 17; Brut. 117; 239; Font. 33. - Horat. epd. 17-47. - Pseudo-Sallust. orat. ad Caes. 2, 1: de futuro. - Justin. IX 8, 13

Digest. Pomp. I 2, 2; Papin. I 1, 7; XL 7, 6; Ulpian. XXXVIII 15, 2; Justin. instit. tit. I 2: iuris.

sagax[10]) Horat. A. P. 218: utilium rerum. - Colum. praef. I 22: rerum naturae. - Silius III 344: fibrarum et pennae divinarumque flammarum. - Justin. XXXVI 2, 8: prodigiorum.

scitus[11]) Ovid. met. IX 108: vadorum; fast. V 54: curvae lyrae. - Quintil. IX 3, 10: pugnandi.

sollers[12]) Sall. Jug. 96, 1: omnium. - Horat. A. P. 407: lyrae. - Livius X 22: iuris. - Silius VII 126: cunctandi. - Praeterea adnotat Johnson „sollers operum"; quo loco id reperiatur, nescio.

spectatus[13]) Cicer. de orat. I 124: ceterarum homines artium spectati et probati. - Ammian. XVI 12: sui spectatior.

vafer[14]) Ovid. her. 20, 32: consultoque fui iuris amore vafer.

§ II b: Adiectiva inscitiae.

confusus[1]) Livius I 7, 6 et VI 34, 8: animi.

degener[2]) Ovid. met. XI 315: patriae artis; pont. III 5, 7: patrii oris. - Silius VII 292: belligeri ritûs; X 69: altae virtutis; XII 288: gestorum. - Stat. Theb. IX 619: sanguinis. - Plin. n. h. V 8, 44: humani ritûs [alii: cultûs].

dubius[3]) Caes. b. Alex. 56: animi. - Sall. hist. III 81 D.: consili. - Verg. Geor. III 289: animi. - Livius XXXIII 25, 5: sententiae. - Ovid. trist. III 3, 25: vitae; fast. VI 572: mentis; met. XV 438: salutis. - Lucan. IV 156: fugaeque pugnaeque; VII 611: fati. - Senec. benef. VI 28: portûs ac praesidii; nat. qu. IV praef. 32: viae. - Curtius IV 13, 3: animi; VII 5, 26. - Silius I 52: vadi; VI 570: responsi. - Stat. Theb. VIII 588: fati. - Justin. II 13, 1: consilii. - Apul. apol. I 338: sententiae; V 87: salutis.

improvidus[4]) Livius XXVI 39, 7: futuri certaminis. - Plin. n. h. XXXVI 3, 3: huius mali. - Tacit. hist. I 88: futuri; III 56: consilii. - Juvenal. III 273: subiti casûs.

incautus[5]) Horat. sat. I 1, 35: futuri. - Ovid. met. VIII 378: eundi. - Stat. Theb. VI 766: sui.

---

10. cf. Cicer. Cat. I 19; fam. X 23, 4. - Ovid. met. V 146. - Tacit. hist. IV 11. - Gell. XI 18, 16. - Justin. I 9, 14. - Nazar. pan. 11: ad praesentiendum.
11. cf. Silius XV 597; XVII 293: accendere.
12. cf. Cicer. rep. II 37; Brut. 236. - Horat. c. IV 8, 8. - Ovid. am. II 7, 17. - Silius I 79; VIII 260; 597. - Plin. n. h. XXXV 40. - Tacit. ann. I 50. - Gell. XI 18, 16. - Ammian. XVI 11. - Lactant. II 8, 3.
13. cf. Silius I 440: quo non spectatior alter voce movere fora.
14. cf. Cicer. r. p. III 26: non sunt in disputando vafri, non veteratores.

1. cf. Livius VI 6, 7: ipse Camillus confusus animo gratias egit
2. cf. Silius IV 517. - Curt. VII 23, 29. - Tacit. ann. I 40, 3; IV 61, 1. - Ambros. de Jacob. II 11, 45.
3. cf. Cicer. Verr. IV 91. - Caes. b. G. VIII 54. - Verg. Aen. I 218.
4. cf. Silius IV 286: servasse improvida campi distantis spatium.
5. cf. Livius V 44; IX 12; XL 5. - Curt. IV 1, 32. - Justin. XLI 2, 7.

indoctus[6]) Horat. A. P. 380: pilae discive trochive. - Gell. Vll 3, 8: rerum literarumque veterum.

infrequens[7]) Cicer. Her. lV 37: rei militaris. - Gell. Xlll 24, 4: vocum latinarum.

inscius[8]) Cicer. Brut. 292: omnium rerum. - Caes. b. Afr. 50: insidiarum; 62: cuius adventûs. - Verg. Geor. lll 189: aevi; Aen. Vlll 627: venturi aevi; Xll 648: istius culpae [Haupt et Ribbeck „nescia"]. - Horat. c. lV 4, 6: laborum. - Livius lII 48, 2: eius dimicationis. - Ovid. met. XV 11: veteris aevi; her. 8, 33: acti. - Senec. ep. 22: vitae; Oedip. 545: lucis et Phoebi. - Valer. Fl. lV 367: somni; V 3: aevi. - Stat. sil. l 6, 53: ferri; lll 1, 32: fraudum malarum; Theb. lV 368: magni ausi; 792: nemorisque malorum. - Silius l 41: venientum cladum; 215: freni. - Quintil. ll 12, 2: armorum; 21, 14: eius rei. - Juven. 11, 66: herbae. - Tacit. hist. l 11: legum. - Digest. Tryphon. XVl 3, 31: deponentis.

insolens[9]) Cicer. Attic. ll 21, 3: infamiae; de or. l 207: quorum. - Caes. b. c. ll 36, 1: belli. - Sall. Cat. 3, 4: malarum artium; hist. lV 48 D.: accipiundi. - Vellei. ll 110, 2: longae pacis [ita conectit Ruddim.; alii aliter]. - Tacit. hist. l 87: bellorum; ll 88: contumeliae; lll 53: obsequii; ann. Vl 34: contumeliarum; XV 67: audiendi. - Gell. XIX 12, 7: ruris colendi. - Auson. gratiar. act. 11 extr.: fastorum suorum. - Apul. mag. 275, 23: contumeliae.

insolitus[10]) Sall. Jug. 39, 1: rerum bellicarum; hist. ll 81 D.: servitii. - Livius X 28, 9: eius tumultûs.

insuetus[11]) Cicer. Att. ll 21: contumeliae; Her. lV 6: rerum maiorum. - Caes. b. g. V 6, 3: navigandi; Vll 30: laboris; b. c. l 44: huius generis pugnae; lll 49: operum. - Nep. Dion. 7, 3: male audiendi. - Sall. hist. l 115 D.: libertatis. - Livius Vl 34, 6: moris eius; XXl 35, 3: adeundi [Kuehnast h. l. „insuetus" absolute accipi et genet. „adeundi" ex voce „metus" suspendi mavult; de huius vocis constructione ap. Livium vide disputationem ap. Antonium studia p. 179]. - Silius lll 358: galeae [Ruperti h. c. pro genet. habet.].

nescius[12]) Inscr. antiq. titul. sepulcr. Aurelior. p. 235 f. 5 Wordsw. [Mommsen. 1011]: casta, pudens, volgei nescia, feida viro. - Catull. 68, 17: nostri. - Verg. Aen. l 299: fati; X 501: sortis futurae;

6. cf. Horat. c. II 6, 2: ferre. - Gell. IX 10, 5: pleraque alia.
7. cf. Livius X 20, 8. - Colum. IX 4, 13. [flectere.
8. cf. Varro ap. Non. II 760: facere. - Valer. Fl III 40. - Stat. Theb. III 388:
9. cf. Cicer. Rosc. Am. 23; Sext. 119; de or III 84. - Caes. b. g. VIII 13; b. Al. 8. - Sall Jug. 100, 1. - Aurel. Vict. 12, 8. - Sulpic. Sever. hist. II 4.
10. cf. Caes. b. c. III 85, 2: insolitum ad laborem Pompei exercitum.
11. cf. Caes. b. c. I 78, 2. - Livius IV 31, 4; X 35, 2; XXIII 18, 10; XXVIII 18, 6; XXXl 18, 3; 35, 6; XLI 20, 11. - Tibull. I 4, 48. - Stat. Theb. V 91.
12. cf. Turpil. com. 65: quae. - Verg. Geor. II 467; IV 470; Aen. X 502; XII 527. - Horat. c. I 6, 6; IV 6, 18; sat. II 3, 109. - Propert. I 16, 20; IV (V) 1, 76. - Ovid. her. 12, 49; 16, 140; pont. II 9, 45. - Persius 5, 101. - Silius II 653; lll 548; IV 82; 713; X 215; 491. - Juven. XI 100; Xlll 239. - Claudian. nupt. Honor. 229; IV cons. Honor. 529.

XII 227: rerum; 648: istius culpae [Wagner „inscia"]; Cul. 145: veteris fati. - Horat. c. I 5, 11: aurae fallacis; III 2, 17: repulsae sordidae. - Ovid. a. am. I 64: voti tui; trist. III 3, 26: nostri; met. I 614: veri; VII 380: servati; IX 336: fatorum; X 481: voti. - Phaedr. VI 12, 4: artis. - Senec. Agam. 354: aratri. - Stat. sil. IV 5, 38: dolosae Africae; V 2, 69: falcis; Theb. IX 684: armorum. - Valer. Fl. I 515: rerum; VI 490: futuri mali. - Quintil. I 3, 12: simulandi. - Tacit. a. II 46: rerum; III 1: tolerandi; 67: orandi; IV 20: culpae alienae. - Plin. ep. VIII 23: impendentis mali. - Gell. X 24, 2: linguae latinae. - Claud. Ruf. I 19: nostri; cons. Mall. prol. 12: regni.

rudis [13]) Cicer. Verr. II 17: provinciae; 87: harum rerum; off. I: graecarum literarum; Tusc. I 57: omnium rerum; Balb. 47: exemplorum; Flacc. 16. - Nep. Pelop. 1: literarum. - Sall. Jug. 96, 1: belli. - Verg. Cir. 242: nostri. - Horat. c. III 2, 9: agminum; ep. II 2, 47: civilis belli. - Livius I 7, 8: artium. - Ovid. fast. IV 336: operum coniugiique; met. VII 215: somni. - Valer. Fl. I 771: aevi. - Curtius IV 2, 17: pertractandi; V 11, 4: graecae linguae; VI 11, 1: pacis artium et civilis habitus; VIII 10, 32: talium operum; IX 8, 14: militarium operum. - Stat. sil. II 3, 37: nandi; Theb. II 391: fandi; III 24: undarum; IV 247: annorum; XII 206: locorum. - Silius IV 713: pelagi. - Tacit. ann. I 3: bonarum artium; I 29: dicendi; XII 51: facinorum. - Flor.: bellorum. - Suet. Tit. 3: musicae. - Gell. XIII 17, 4: literarum. - Minuc. Fel. Oct. 5, 5: studiorum. - Auson. prof. 9, 11: vocum aut loquendi; 21, 4: fandi.

sollicitus [14]) Livius XXIV 31, 5: rerum suarum; VII 30, 22: animi. - Senec. ad Marc. 19, 5: futuri. - Fulgent. mythol. II 1: servandi. - Claudian. Eutr. II 339: scenae [cf. Burmann ad. h. l.].

suspensus [15]) Livius VIII 13, 17: animi. - Apul. met. XI 214: animi.

vagus Catull. 63, 4: stimulatus ibi furienti rabie vagus animi.

§ III a: Adiectiva studii.

aemulus [1]) Cicer. Mur. 61: cuius inventorum; Cael. 34: domesticae laudis; Philipp. II 28: mearum laudium; inv. I 101: eiusdem auda-

---

13. cf. Cicer. de or. I 32; 40; 218; fin. I 5; r. p. I 13; Marcell. I 22. - Livius X 22, 6; XXI 25, 6; XXIV 48, 5; XXVIII 25, 8; XXXV 26, 3; XLV 32, 10. - Propert. II 25, 82. - Ovid. her. 11, 48; pont. III 7, 18; trist. II 424; III 3, 58. - Vellei. II 73, 1. - Curtius VI 6, 9; VIII 2, 24; 7, 8. - Stat. Theb. VI 437; XII 613. - Silius VI 90; VIII 262. - Justin. I 1, 5.

14. cf. Cicer. Att. XI 6; fam. XVI 7. - Sall. Jug. 55, 2. - Livius XXI 34, 5; XXVIII 43, 9. - Tibull. IV 10, 5. - Quintil. VII 1, 53; VIII 3, 13; X 7, 24; XI 1, 73. - Silius VII 442. - Tacit. hist. IV 58. - Gellius XIX 1, 10. - Justin. I 10, 6; III 5, 10; XXXII 4, 5; XLII 4, 15. - Lamprid. Heliog. 14.

15. cf. Justin. XXXI 6, 10: in consulibus creandis suspensa civitas erat.

1. cf. Plaut. Rud. 240. - Sall. hist. III 7 D. - Verg. Aen. X 371. - Silius V 439. - Martial. IV 42, 10; XIII 118. - Plin. n. h. IX 29; XV 18. - Tacit. ann. XII 54; XIII 3, 5. - Justin. XXII 3, 4. - Apul. met. I 4; V 27.

ciae. - Horat. ep. I 19, 15: Timagenis; A. P. 203: tubae. - Livius XXI 41, 7: itinerum. - Ovid. met. I 476: innuptae Phoebes. - Vellei. II 1, 1: imperii. - Curt. V 7, 2: regni. - Silius IV 4: laboris Herculei; XIV 681: ingenii. - Quintil. X 1, 123: Platonis; XI 3, 8: Ciceronis. - Plin. n. h. II 36: Solis ac Lunae; XV 76: unius pomi. - Tacit. a. XI 5: audaciae eius; XII 10: virium; XV 13: imperii; XVI 22 :Brutorum. - Apul. mag. 37: Euripidi [Hildebr. hanc formam pro genetivo habet]. - Justin. V 2, 5: gloriae; IX 7, 3: regni; XI 7, 3; VIII 4, 9; XXI 1, 3: imperii; 6, 3: Carthaginis; XXXI 1, 7: eius; XLII 3, 6: virtutis. - Suet. Aug. 13: Catonis; Ner. 6: Britannici; 53: omnium. - Claud. Ruf. II 54: magnae Romae.

avarus Horat. A. P. 323: nullius; ep. II 1, 179: laudis. - Tacit. hist. I 49: pecuniae publicae. - Claud. b. Get. 606: caedis.

bibulus Horat. ep. I 14, 34: liquidi Falerni; 18, 91: Falerni [alii genetivum „Falerni" ex adiectivo „bibuli" pendere iubent ut Krueger; alii, ut Koch, nomen „bibuli" hoc loco passive intellegendum esse i. e. „trinkbar" censent.].

capax [2]) Livius IX 16, 13: cibi vinique; XXXIX 9, 1: talium malorum. - Ovid. met. I 76: mentis altae; a. am. I 136: populi. - Valer. Max. I 1, 10: quorum sacrorum; III 7 ext. 7: generosi spiritûs. - Vellei. II 127, 3: laboris ac fidei. - Curtius IV 7, 29: gloriae; 8, 2: magnae sedis; VI 5, 29: magnorum operum; VIII 13, 11: bonae spei. - Silius VI 616: laudum cladumque. - Valer. Fl. I 111: clavae. - Stat. Theb. IV 419: aevi; 520: telluris opertae silvaeque. - Senec. Herc. fur. 775: populorum; Oedip. 367: animae; Troad. 482: invidiae; Octav. 153: scelerum. - Plin. n. h. II 12: rerum naturae; VI 99: onerariarum navium; XII 11: convivarum ac ministerii. - Tacit. h. I 49: imperii; II 1: quantaecumque fortunae; 77: imperii; IV 42: honorum; ann. I 11: tantae molis; XIII 47: nullius ausi; XIV 3: fortuitorum. - Juven. XV 144: divinorum. - Plin. ep. I 12, 7: omnis secreti; II 13 extr.: amicitiae. - Digest. IX 2, 5: incuriae; X 2, 35: cuius dotis; XIV 1, 1: fluvii; XIX 2, 88: consilii; XLIII 4, 1: doli; L 17, 111: furandi et incuriae faciendi. - Cod. Justin. VI 59, 8: cuiuscumque portionis. - Nazar. paneg. 8: maistatis.

edax Ovid. met. XV 234: rerum. - Colum. VI 2, 14: boves multi cibi edaces [Schneider vocem „edaces" uncis inclusit.].

fidus [3]) [i. e. studiosus] Verg. Aen. XII 659: regina tui fidissima.

ieiunus [4]) Cicer. or. 106: huius multiplicis et fusae orationis. - Horat. sat. II 2, 38: rari [ita Heindorf pro „raro" malebat cum schol. Acr.]. - Justin. XXXVIII 6, 8: imperii divitiarumque. - Tertull. de pudic. 1: pacis.

---

2. cf. Ovid. met. VIII 243. - Stat. silv. III 1, 82. - Plin. n. h. XXXVII 18. - Plin. ep. II 17, 4.
3. cf. Caes. b. Alex. 57; Afr. 79. - Verg. Aen. II 23; III 112; XI 821. - Ovid. met. VII 192. - Titul. sepulcr. Aurel. p. 325 W. I. 6: feida viro.
4. cf. Lucret. II 844: suco. - Plin. n. h. XXVIII 19: cibo. - Apul. met. XI p. 382.

immodicus[5]) Sall. hist. I 114 D.: animi. - Colum. VII 6, 3: libidinis. - Vellei. II 11, 1: gloriae. - Silius XII 268: fugae. - Stat. Theb. I 41: irae. - Tacit. hist. I 53, 1: animi; ann. XV 23, 4: laetitiae. - Apul. apol. 77 p. 559: spei. - Nazar. paneg. Constant. 24: animi.

inexplebilis Livius XXVIII 17, 2: virtutis veraeque laudis. - Senec. consol. ad. Helv. 15, 1: quorum colloquiorum. - Plin. n. h. XI 88: potûs. - Flor. III 21, 6: honorum. - Justin. XXXVIII 6, 8: sanguinis atque imperii. - Ammian. XV 2: nocendi.

insatiabilis[6]) Livius IX 14, 4: sicut belli, ita supplicii. - Valer. Max. VIII 14 n. 2 extr.: laudis. - Senec. controv. I p. 140: gloriae. - Senec. ad. Helv. IX 1 (VIII 6): spectaculi; ad Polyb. 29 extr.: rerum omnium. - Juven. 14, 125: acquirendi. - Justin. I 8, 13: cui. usque sanguinis. - Aurel. Vict. Caess. 17, 7: sanguinis cuncti.

invidus[7]) Cicer. Flacc. 2: laudis; Planc. 57: omnium. - Nep. Timoth. 3, 5: potentiae. - Stat. Theb. 281: tantae artis. - Sulpic. Sever. dial. III 17, 5: gloriarum.

operosus[8]) [i. e. studiosus] Ovid. fast. I 101; III 177: disce Latinorum vates operose dierum.

otiosus[9]) Cicer. Q. fratr. III 8, 3: supplicationum. - Plin. praef. h. n. § 6: humili vulgo scripta sunt, agricolarum, opificum turbae, denique studiorum otiosis.

percupidus Cicer. fam. I 7, 2: cognovi Hortensium percupidum tui.

perstudiosus Cicer. Tusc. V 63: musicorum; Cat. 3: quarum literarum.

praeceps[10]) Verg. Aen. IX 685: animi. - Gruter inscr. 695, 9: fatorum. - Stat. silv. I 4, 51: subiti pericli. - Claudian. IV cons. Honor. 243: sui.

promptus[11]) Sall. hist. II 13 D: belli. - Livius XXV 16, 12: veniae dandae. - Tacit. hist. II 23, 4: animi. - Gell. X 22, 1: veritatis exhibendae. - Justin: parcendi. - Suet. Aug. 48: affinitatis cuiusque.

rapax Cicer. Lael. 50: similium sui. - Senec. ep. 95 med.: virtutis. - Plin. n. h. 25, 2: omnium utilitatum et virtutum; 37, 12: ignium.

---

5. cf. Livius XXII 12, 12; XXXI 45, 1; XXXVIII 23. - Vellei. II 33, 3. - Lucan. VI 796. - Valer. Fl. V 597. - Quintil. IX 3, 74. - Tacit. hist. I 69; III 53. - Suet. Domit. 12; Galb. 9.
6. cf. Livius IV 13, 4: humanus animus insatiabilis eo quod fortuna spondet.
7. cf. Ovid. met. IX 486: nox coeptis invida nostris. - Sulpic. Sever. vit. Mart. 27. 3.
8. cf. Propert. IV 8, 52: comas. - Ovid. am. II 10, 5: cultibus.
9. cf. Terent. Phorm. 340: ab animo.
10. cf. Cicer. Phil. V 37; har. resp. 51. - Sall. Jug. 6, 3. - Liv. 23, 7; 26, 38. - Tacit. a. XVI 21. - Suet. Cal. 9. - Claud. IV cons. Honor. 78.
11. cf. Cicer. leg. agr. II 30; Mil. 20; off. I 24; Q. fratr. II 13; Brut. 154. - Caes. b. G. III 19. - Nep. Them. 1. - Sall. Cat. 43, 3; Jug. 7, 1; 44, 1. - Liv. II 33; 45; 56; V 3; XXXI 34. - Ovid. met. I 126; XIII 10; fast. IV 310. - Lucan. V 320; VII 105; 245; IX 937. - Quintil. I 1, 1. - Stat. Theb. VII 209. - Tacit. ann. I 2; 48; 57; III 78; IV 46; XI 32; XII 4; XIV 40; 58; XV 25; 45; 61; 67; Agr. 35; hist. II 86; IV 76. - Justin. XXIII 1, 3. - Suet. Tit. 3. - Flor. IV 12, 10. - Spart. Ael. Ver. 5. - Ammian. XXI 12.

servantissimus [12]) Verg. Aen. II 427: qui fuit in Teucris et servantissimus aequi.

supplex [13]) Cicer. Cael. 79: vestrae misericordiae. - Nep. Paus. 4: dei; Ages. 4: deorum. - Senec. Troad. 316: nostri patris; Agam. 343: tui nominis. - Quintil. declam. IX 1: domûs inimicae.

tenax [14]) Verg. Aen. IV 188: ficti pravique. - Syri sentent. append. 84: iniuriarum. - Horat. c. III 3, 1: propositi. - Ovid. met. VII 657: quaesiti; X 405: propositi. - Manil. IV 165: animi. - Colum. I 7, 2: sui iuris. - Vellei. II 29, 3: amicitiarum; 84, 3: exempli sui. - Valer. Max. II 6, 1: patriae; VI 3, 5: propositi. - Silius XIII 126: aevi vitaeque. - Curtius VI 2, 3: disciplinae suae. - Senec. ep. 7: recti; 66: iudicii. - Quintil. I 1, 5: eorum; IV 2, 73: patrimonii; XI 1, 90: propositi. - Juven. VIII 25: iustitiae. - Plin. n. h. XXII 39: capilli; XXVII 15: vestium. - Persius 5, 48: veri. - Plin. ep. 10, 7: benefaciendi; 17: disciplinae. - Sueton. Caes. 67: eorum armorum; Tib. 46: pecuniae publicae. - Vulcat. Avid. 3, 8: disciplinae militaris. - Spartian. Get. 5, 1: veterum scriptorum.

§ III b: Adiectiva negligentiae.

abstemius Horat. ep. I 12, 7: positorum. - Plin. n. h. XXII 115: vini. - Auson. prof. 4, 20: vini cibique.

aspernatus Livius XXIX 34, 5: nec aliarum gentium aspernatus, maxime tamen Numidas conducit.

fastidiosus [1]) Cicer. Brut. 247: literarum latinarum. - Horat. c. III 1, 37: terrae. - Auson. prof. 5, 25: obviae spei.

fugax Ovid. trist. III 2, 9: rerum; IV 10, 38: sollicitae ambitionis. - Senec. benef. IV 32: gloriae.

impatiens [2]) Verg. Aen. XI 639: volneris. - Livius V 37, 4: cuius irae. [de hac lectione cf. Kuehnast „Syntax" p. 77; Weissenb. cum Drakenb. praefert „impotens"]. - Ovid. met. I 479: viri; IV 260: nympharum; VI 322: viae; VII 211: oneris; XIII 3: irae; a. am. II 60: caloris; trist. III 2, 10: laboris; V 2, 4: laborum; fast. VI 288: viri. - Colum. IV 3, 4: iniuriae; VII 11, 3: famis. - Vellei. II 23, 1: quietis. - Mela: frigoris. - Curtius III 2, 17: veritatis; IX 4, 11: gubernaculi. - Silius I 227: aevi; VIII 4: morae. - Lucan. I 93: omnis consortis; III 452: haesuri Martis; VII 866: hominum; IX 857: Cereris. - Valer. Fl. I 296: somni; 778: loci; III 613: morae. - Statius sil. V 5, 27: tacendi; Theb. III 603: aequi;

---

12. cf. Cicer. Tusc. I 28: eosdem cursus constantissime servantes.
13. cf. Plaut. Pseud. 1319; Cist. 34; Stich. 290. - Terent. Phorm. 887. - Cicer. Tusc. I 71; III 77. - Ovid. her. 12, 185; met. XIV 374.
14. cf. Phaedr. VII 25, 9: in dando. - Spartian. Car. 5: in largitate.
1. cf. Cicer. Brut. 207: in causis recipiendis; Her. IV 52.
2. cf. Silius II 98: cohibere; IV 605: perdere; VI 230: teneri; 254: dare; XI 98: cohibere. - Claud. rapt. Pros. I 35: nescire; Ruf. II 253: remeare.

IX 872: vulneris; X 165: dei. - Senec.: quietis; contumeliarum ferendarum. - Quintil. XI 1, 16: superioris. - Plin. n. h. XI 27: frigorum; XIV 27: variantis caeli; XVI 79: humoris; XVIII 31: frigorum; XXI 57: vetustatis; XXIII 32: lactis. - Tacit. G. 5: frugiferarum arborum; h. II 40: spei; 99: solis, pulveris, tempestatum; ann. II 64: societatis; IV 3: aemuli; 72: obsequii; VI 25: aequi; XII 30: obsidionis; 52: casûs prioris. - Juven. VI 238 et 327: morae; VII 58: acerbi. - Plin. paneg.: dominationis. - Suet. Tib. 59: remediorum; Cal. 24: moeroris; 51: morae; Oth. 9: sollicitudinis; Ner. 20: secreti; Domitian. 3: discidii; 19: laboris; Grammat. 3: cuius morbi. - Solin.: frigoris. - Apul. met. IV p. 151: tanti doloris; p. 156: indignationis. - Eutrop. VIII 20: libidinis. - Claudian. Ruf. I 32: sui. - Ammian.: morarum. - Macrob.: facetiarum.

ingratus Verg. Aen. X 666: salutis. - Plin. n. h. XII 41: Arabia falsa et ingrata cognominis.

securus[3]) Verg. Aen. I 350: amorum; VII 304: pelagi atque mei; X 326. - Horat. ep. II 2, 17: poenae. - Ovid. met. VI 137: futuri; VII 435: suis; XII 199: repulsae; trist. I 1, 49: famae. - Vellei. II 109, 4: incrementi sui. - Senec. vit. beat. 26, 3: futuri; nat. quaest. VI 1, 2: huius mali; Agam. 637: metûs; Herc. Oet. 1693: sui; Thyest. 720. - Lucan. VIII 784: veniae. - Curt. V 10, 15: periculi; IX 9, 8; casûs eius. - Silius X 299: caedis; XV 673: fati; XVI 344: equorum; 682: pericli; XVII 611: mei; 628: sceptri. - Valer. Fl. III 329: tantique metûs; 479: tantae molis. - Stat. silv. I 4, 60: tanti alumni; Ach. I 232: pelagi; 311: turbae; Theb. II 103: germani; IV 793: vitae; V 123: scelerum; VIII 268: tanti maris; IX 335: vadi; XII 780: extremi sepulcri. - Quintil. VIII 3, 51: parvae observationis. - Tacit. h. I 86: casuum; III 41: decoris; Agr. 43: odii; ann. III 28: potentiae. - Plin. paneg. 18: offensae gratiaeque. - Gell. V 2, 4: domini superstitis. - Apul. flor. III 234: auditorii; met. IV 23, p. 289: salutis et pudicitiae. - Treb. Poll. Gallien. duo III 6: rerum. - Nazar. paneg. 18: sui. - Claud. Eutrop. II 52: damni; b. Gild. 64: futuri; 147: tanti tyranni; IV cons. Honor. 394: fati; nupt. Honor. 229: tori.

serus[4]) Horat. sat. I 10, 21: studiorum. [cf. Turneb. advers. XIV 19]. - Silius II 206: fati [alii legunt: caecus.]; III 255: belli. - Auson. prof. 14, 6: unus homo tumuli serus et ante datus.

§ IV a: Adiectiva participationis.

consanguineus[1]) Caes. b. G. I 11: Aeduorum. - Verg. Aen. VI 278: leti. - Colum.: sapientiae (?).

---

3. cf. Cicer. Att. II 52; fam. X 24, 8. - Livius praef. 11; XI 22, 3; XXIV 19, 4; XXXVI 41, 1. - Curt. VIII 8, 26. - Petr. sat. 18. - Tacit. a. XVI 2. - Plin. n. h. XXVIII 9. - Justin. III 1, 3. - Nazar. paneg. 11 et 15.
4. cf. Propert. III 5, 35: cur serus versare boves et plaustra bootes?
1. cf. Plautus h. v. substantivi instar usurpat: Poen. V 2, 77.

consors[2]) Cicer. Brut. 2: laboris; Flacc. 35: mendicitatis; Mil. 102: temporum. - Verg. Aen. X 906: nati. - Livius XLI 27, 2: censoris. - Ovid. met. I 319: tori; VI 94: Jovis; X 246: thalami; her. III 47: generisque necisque; pont. III 2, 47: Phoebi; 82: urbis; fast. I 675: operis; III 492: culpae; 873: gemini pericli. - Vellei. II 74: vitiorum. - Valer. Max. I 8, 5: pavoris; VI 9, 15: divinitatis; VII 3 ext. 2: operis. - Curt. X 7, 2: sacrorum caerimoniarumque. - Silius II 486: iustitiae; III 63: thalami. - Stat. Theb. IX 82: laborum; XII 427: supremi cineris. - Senec. ep. 7, 9: studiorum. - Quintil. decl.: vitae. - Tacit. a. I 3: tribuniciae potestatis. - Plin. ep. VIII 14: consilii publici; paneg. 60: periculorum. - Suet. Oth. 8; Tit. 9: imperii; Tib. 1: Romuli. - Cod. Justin. III 40: eiusdem litis. - Claud. nupt. Honor. 276: tanti imperii. - Pacat. paneg. 33: piaculi.

praenuntius Cicer. nat. deor. II 14: calamitatum magnarum; Mur. 44: repulsae; Arat. 300: clari solis. - Lucret. V 735: veris. - Verg. Aen. XI 139: tanti luctûs. - Ovid. fast. II 767: lucis; 853: veris; VI 207: belli; met. III 191: cladis futurae; XV 3: veri; trist. III 5, 55: solis. - Senec. ira 3, 10: omnium istarum procellarum. - Plin. n. h. II 27: ingentium malorum; II 86: futuri eventûs alicuius. - Tacit. a. XIV 2: flagitii. - Justin. XXIII 4, 3: huius futurae maiestatis.

praepotens Cicer. divin. II 42: rerum omnium praepotentem Jovem.

propinquus[3]) Cicer. Mur. 73: huius. - Nep. Hann. 5: urbis [Halm: urbi]. - Sall. hist. IV 10: Jtaliae [hanc emendationem pro ablat. „Italia", quem Arusianus testatur, Dietsch proposuit ratus Arusianum falsa scriptura deceptum fuisse.] - Livius VI 25, 7: itineris [hanc optimorum codicum auctoritate fideque confirmatam scripturam improbant Drakenb. et Weissenb. et in textum „itineri" receperunt; quibus assentitur Madvig; Kuehnast autem genetivum conservari vult p. 127, ubi haec ait: „Eine bestimmte ratio für die Anwendung des Gen. oder Dat. bei diesen Wörtern ist noch nicht gefunden und wird sich wohl auch nicht finden lassen]. - Ovid. met. IV 296: Lyciae (?).

propior[4]) Cicer. Cluent. 30: huiusce causae. - Lucret. IV 336: caliginis.

proprius[5]) Cicer. Planc. 7: laudis; 81: hominis; Cat. 11: senectutis; Tusc. II 44: viri; V 39: virtutis; Sest. 8: nonnullorum; Pomp.

---

2. cf. Cicer. Verr. III 135. - Lucret. III 769. - Ovid. her. 13, 61. - Lucan. IV 178. - Valer. Fl. III 489.
3. cf. Sall. Jug. 18, 11; 19, 4. - Horat. c. III 29, 10.
4. cf. Plaut. Trin. 1154. - Terent. Phorm. 808. - Cicer. Sest. 40; Quint. 97; Verr. IV 112; Att. XIV 19, 1. - Caes. b. G. VIII 9, 4; Alex. 19. - Sall. Cat. 11, 1; Jug. 49, 1; hist. I 48, 10; II 41, 1. - Verg. Geor. III 58. - Horat. c. III 15, 4; s. I 4, 42; II 6, 40; ep. I 10, 28. - Livius II 41; III 35; IV 17; VIII 11; XXVII 17. - Ovid. her. 20, 158; fast. IV 801; pont. I 2, 130. - Stat. Theb. XII 223. - Tacit. h. II 8; V 16; a. XIII 34; G. 45. - Ammian. XXII 2.
5. cf. Terent. Andr. 716. - Accius tr. 423. - Varro ap. Non. IV 346. - Cicer. Pomp. 16; fin. V 65. - Horat. sat. II 2, 134. - Plin. n. h. VII 26; XX 25.

32: populi; leg. agr. II 9: generis; II 19; Catil. I 12: imperii; II 22: Catilinae; dom. 33: civitatis; Cael. 54: oratoris; 72: quaestionis; Scaur. 16: rei; Mur. 61: ipsius; Flacc. 57: Graecorum; Cluent. 2: iudicii; 97: quaestionis; 103; 114: peccati; Marcell. 6: imperatorum; 11: Caesaris; Milo 7; Sext. Rosc. 122: Rosciorum; Verr. II 160: Syracusanorum; Balb. 5: officii; 6: Cornelii; 20 et 27: populorum; 30: religionis; Q. Rosc. 27: Fannii; Phil. 1 5: Dolabellae; II 70: partium; III 29: generis; IV 13: seminis; VI 19: populi; XIV 30: senatûs; fin. V 35: hominis; off. I 4; acad. post. I 20: mentis et ingenii; fam. VII 30: cuius. - Caes. b. G. VI 23: virtutis. - Nep. Thras. 1: Thrasybuli; Pelop. 4: Pelopidae; Lys. 1: illius. - Quintil. I 10, 27: musices; II 1 10: rhetorum; 5, 5: professionis; III 7, 1: nominis; 7, 6: laudis; 8, 55: iudicialium; 9, 3: partitionis; IV 6, 2: narrationis; V 10, 58: rei eiusdem; 10, 115: causae; 10, 118: materiae; 11, 42: causae; VI 1, 46: epilogi; 2, 11: officii; 2, 15: simulationis; 3, 22: materiae; 3, 46: respondentium; VII 3, 27: liberi; VIII pr. 13: eloquentissimi; 3, 72: loci; XII 2, 5: oratoris; 3, 7; 9, 1; pr. 16: philosophiae. - Plin. n. h. XXXVI 24: Romani nominis. - Claudian. cons. Mall. 106: rerum.

§ IV b: Adiectiva privationis.

captus[1]) Livius VI 36, 8: animi. [cf. Weissenb. ad h. l.] - Tacit. h. III 73, 2: animi [cf. Heraei notas ad h. l.]

exsors[2]) Verg. Aen. VI 428: dulcis vitae. - Horat. A. P. 305: secandi. - Livius XXII 44, 7: omnis culpae; XXIII 10, 3: Punicae amicitiae et foederis. - Plin. n. h. V 8: matrimoniorum. - Tacit. a. VI 10, 1: periculi.

exsul[3]) Publ. Syr. 9: hiemis. - Horat. c. II 16, 19: patriae. - Ovid. met. VI 189: mundi; IX 409: mentisque domûsque. - Curt. V 12, 2: terrarum orbis. - Martial. X 5, 3: pontis et clivi. - Senec. controv. 22: civium. - Tacit. a. XVI 14, 5: eiusdem loci. - Quint. declam. 60 p. 487: domûs suae, larium suorum. - Flor. III 22, 2: feralis illius tabulae. - Claud. Ruf. II 395: altorum nemorum; IV cons. Honor. 464: Isthmiaci litoris. - Pacat. paneg. 23: orbis.

frustratus[4]) Gratius cyneg. 318: decoris paterni. - Silius IV 578: soli. - Gellius V 10, 16: captionis versutae et excogitatae frustratus fuit.

---

1. cf. Cicer. Rab. perd. 21; Tusc. V 115; div. II 9; acad. pr. II 53; offic. I 94; Cat. III 21; Piso 47; Verr. IV 101. - Lucret. IV 1015. - Verg. Geor. I 183. - Livius II 36, 8; IX 29, 11; XXI 58, 5; XLIII 7, 5. - Ovid. fast. VI 204. - Senec. Herc. fur. 107. - Valer. Max. I 1, 17 - Quintil. VIII 3, 4. - Plin. h. n. XXXIII 83. - Suet. Aug. 53; Vit. 6.
2. cf. Sidon. ep. VIII 12 f: hospitem meum conflictui huic facies exsortem.
3. cf. Sall. Jug. 14, 17: domo. - Ovid. fast. IV 79. - Claud. IV cons. Honor. 495: patriâ.
4. cf. Ammian. XXII 6: spe praesumpta frustrati.

immunis[5]) Cicer. Verr. V 58: omnium rerum. - Senat. consult. de Asclep. § 12 a. 78· a. Chr.: ut ii liberi posterique eorum in suis patriis tributorum immunes sint. - Verg. Aen. XII 559: tanti belli. - Livius VII 7, 5: operum militarium; XXXVIII 44, 4: eorum portoriorum. - Ovid. met. III 11: curvi aratri; IV 5: operum suorum; VIII 690: huius mali; IX 253: necis; XIII 293: aequoris; her. 14, 8: caedis; trist. IV 2, 62: tanti boni; fast. IV 575: liquidi ponti. - Vellei. II 7, 2: delictorum paternorum. - Stat. silv. II 1, 122: fati; Theb. V 123: scelerum. - Valer. Fl. I 77: senectae. - Tacit. I 36: ceterorum nisi propulsandi hostis; 77: verberum. - Nazar. paneg. 23: vulnerum.

impotens[6]) Livius V 37, 4: cuius; IX 14, 5: rerum suarum; XXVII 50, 10: eius; XXIX 9, 9: irae; XXX 42, 17: laetitiae; XXXV 11, 10: regendi. - Valer. Max. IV 6, 2: doloris. - Senec. Agam. 126: consili; de ira I 1: sui. - Curt. IV 7, 14: sui; VIII 1, 49: animi. - Tacit. h. IV 44: amoris.

mortuus Corn. Gallus el. 1: formae. [hunc locum a D. Shawio prolatum citat Ruddim. p. 77].

privus Sall. hist. I 100 D.: militiae. [cf. Arusian. p. 256: privus illius.] - Apul. de deo Socr. 3, p. 43, 1: verae rationis ac sapientiae.

purgatus[7]) Horat. sat. II 3, 27: miror morbi purgatum te illius.

purus[8]) Horat. c. I 22, 1: sceleris. - Silius XII 370: serpentum. - Stat. Theb. XI 450: nefandi sanguinis. - Apul. Asclep. 11 p. 296: naturae superioris partis i. e. divinae puros sanctosque restituat.

secretus Lucret. II 843: teporis ac frigoris calidique vaporis.

solutus[9]) Horat. c. III 17, 16: operum. - Jul. Paulus J. 2 D. de evict. et dupl. stip.: eum hominem, quo de agitur, noxae esse solutum.

§ V a: Adiectiva nocentiae.

compertus[1]) Livius VII 4, 4: nullius probri; XXII 57, 2: stupri; XXXII 1, 8: sacrilegii. - Tacit. ann. I 3, 6 et IV 11, 3: nullius flagitii. - Justin. XI 11, 5: stupri. - Apul. X de asin. aur. p. 242 Elm.: noxae.

---

5. cf. Livius I 43, 8. - Vellei. II 14, 3; 35, 2; 120, 1. - Senec. ep. 85; Hippol. 1055; Thyest. 48. - Stat. Theb. V 643; VI 151. - Plin. n. h. XXXII 4, 14. - Suet. Claud. 25. - Prudent. enchir. II 17, 4: cunctis flagris.
6. cf. Horat. c. I 37, 10: quidlibet impotens sperare. - Justin. XXVI 3, 4.
7. cf. Epist. praetor. ad Tiburtes I. 13 (a. C. 100; p. 204 Wordsw.): de eieis rebus. - Sall. hist. II 89 D. - Persius 2, 57. - Silius VIII 565.
8. cf. Varro l. l. V 4. - Cicer. Verr. IV 116; har. resp. 11; sen. 22. - Hor. s. II 3, 213. - Liv. I 44, 4; XLV 37, 8. - Ovid. met. III 709.
9. cf. Cicer. leg. agr. I. 27; r. p. VI 26. - Hor. s. I 6, 129; II 6, 68; epd. 2, 4; 5, 71. - Fragm. Florentin. saec. VIII [Bruns p. 118]: religione.
1. cf. Suet. Aug. 67, 4; Tib. 35, 2. - Sulpic. Sever. h. s. I 38, 1.

convictus[2]) Cicer. Sull. 44: summae neglegentiae; Quir. 1: eius devotionis; Verr. V 139: maleficii; rhet.: maleficiorum multorum. - Sall. Cat. 51, 23: tanti facinoris. - Tacit. a. IV 31: probrosi carminis; 71: adulterii. - Suet. Tib. 1: latrocinii, caedis; Caes. 43: repetundarum. - Eutrop.: coniurationis.

damnatus[3]) [cf. Kuehnast L. S. p. 83: „Ein Gen. der Strafe ist ein den Schüler irre führender Fehler, den unsre Grammatiker, nicht die alten Schriftsteller machen."] Cicer. Cato 42: rei capitalis; Brut. 180: ambitûs; dom. 13: iniuriarum; Cluent. 32; 114; Verr. a. pr. 39: peculatûs; 72: caedis; II 28; III 29: octupli; 90; V 11: sceleris; 13: facinorum; 14: coniurationis; 108; Flacc. 43: furti; Phil. I 21 et 23: maiestatis. - Caes. b. c. III 1: ambitûs; 110: capitis. - Nep. Them. 8: proditionis; 10; Alc. 4: capitis; Tim. 5: voti. - Verg. Aen. VI 430: mortis. - Hor. c. II 14, 19: longi laboris. - Livius V 25, 4: voti; 32, 8: quanti; VII 28, 4; epitom. 8: incesti; X 37, 16: eiusdem voti; XXXIX 9, 4: voti; XXXVIII 56, 8: pecuniae captae. - Vitruv. VII 1, 9: parricidii. - Quintil. VII 8, 3: incesti; IX 2, 81: tyrannidis affectatae. - Tacit. a. I 21: rerum capitalium; II 55: falsi; XII 54: flagitiorum; 66: veneficii; XIV 46: repetundarum; h. II 86: falsi. - Plin. ep. II 12: sordium. - Suet. Cal. 2: capitis. - Gell. XVI 8, 7: caedis. - Edict. perpet. praetor. ap. Ulp. 6; Dig. III 2. 1: furti, tutelae, mandati, depositi.

interrogatus (i. e. reus). Sall. Cat. 18, 2: designati consules legibus ambitûs interrogati poenas dederunt.

obnoxius[4]) Livius VIII 28, 9: pecuniae creditae bona debitoris, non corpus obnoxium esset [cf. Kuehnast p. 82]. Praeterea ex Livio affert Despauterius p. 238: obnoxius timoris. - Jul. Paul. sent. II 17, 1: auctoritatis manebit obnoxius. - Cod. Justin. XIII 44, 11: obnoxii criminum.

2. cf. Plaut. Truc. II 6, 5. - Cicer. Quinct. 49; Flacc. 98; Verr. a. pr. 10; Sull. 83; Verr. I 1; V 41; inv. II 10. - Sall. Cat. 14, 13. - Livius XXVI 12, 17. - Senec. Oedip. 916. - Tac. ann. XV 44. - Plin. n. h. XVIII 3. - Suet. Claud. 14; Ner. 31; Tit. 9. - Lactant. de ira 17, 6.

3. cf. Sisenna hist. IV e 100 (Peter p. 291). - Cicer. Cluent. 19; 116; Verr. a. pr. 38; 39; Phil. I 23; XIII 27; Herenn. I 20; Sest. 66; Verr. IV 100; Tusc. I 50. - Caes. b. c. III 21. - Lucr. VI 1229. - Sall. Cat. 51, 40. - Hor. c. III 3, 23. - Liv. VII 16, 9; X 1, 3. - Valer. Max. IV 6, 1; VI 1, 11; 5 ext. 3. - Stat. Theb. VI 55. - Juvenal. I 47. - Tac. a. IV 13; VI 38; XIII 15; 33; h. I 59; IV 45. - Plin. ep. II 11, 8; X 40; 41; 66. - Suet. Tib. 11; 61; Oth. 2; Ner. 3; 10. - Apul. met. III 6; VII 3; X 34. - Ulpian. Dig. III 10, 2.

4. cf. Plaut. Asin. 284; Poen. V 4, 18; Truc. IV 3, 61. - Terent. Hec. 302. - Sall. Cat. 14, 6; 20, 7; 23, 3; 48, 5; 52, 21. - Verg. Geor. I 396; II 439. - Hor. sat. II 7, 7. - Tib. II 4, 9; III 4, 15. - Prop. I 2, 21. - Liv. IV 44; VII 30. - Ovid. a. a. I 395; II 2, 17; Pont. I 8, 73. - Phaedr II 7, 14. - Senec. clem. I 13; ira II 23. - Quintil. II 17, 29; III 9, 7; XI 3, 29. - Plin. n. h. XVII 37. - Tacit. h. V 13; a. III 58.; XV 38. - Suet. Caes. 45; Aug. 43; Tib. 54; 63; Claud. 8; Dom. 12. - Flor. IV 4. - Ammian. XXIII 5; 6; XXVII 4.

suspectus[5]) Livius XXIV 9, 10: cupiditatis [ita Weissenb.; alii minus recte: „cupiditate"]. - Curtius VI 8, 3: non sceleris, sed contumaciae; VIII 6, 1: contumaciae [Hedicke et Vogel „contumacia" exhibent]. - Tacit. a. III 29: nimiae spei; 60: capitalium criminum; XIII 9: aemulationis. - Justin. V 9, 12: proditionis.

§ V b: Adiectiva innocentiae.

innoxius Livius IV 44, 11: criminis [ita Weissenb., Kuehner, Georges; Kuehnast autem praefert „crimine"]. - Curtius VIII 8, 21: initi consilii. - Lucil. Aetn. 354: fax innoxia rapti.

insons[6]) Livius XXII 49, 7: culpae; XXXIV 32, 8: publici consilii; XLI 24, 11: omnis iniuriae. - Ovid. met. XIII 149: fraterni sanguinis. - Stat. Theb. VIII 575: magni sanguinis.

§ VI a: Adiectiva similitudinis.

aequalis[1]) Cicer. or. 215: eius; har. resp. 37: huius urbis; legg. I 3, 8: suae aetatis; II 4, 9: illius tuentis dei; Milo 85: sacrorum. - Nep. Ar. 1, 1: Themistocli [Koch hanc formam pro genetivo habet]; Att. 10, 2: sui; 12, 3. - Liv. XXIV 5, 9: Hieronymi. - Vellei. I 16, 3: eius aetatis non magis quam operis. - Silius III 404: aevi.

indissimilis [i. e. „non dissimilis" Forcell.] Varro l. l. VIII 29: formae vocum indissimiles [cf. Hieronym. in Didym. de spir. scto 36].

§ VI b: Adiectiva dissimilitudinis.

absonus[2]) Livius I 15, 6: quorum nihil absonum fidei divinae originis divinitatisque fuit. [Drakenb. et Kreitzner itemque Seelisch p. 7 „fidei" pro genet. habent; Weissenb. vero et Kuehnast p. 75 et 125 pro dativo; Ruddim. p. 76 inter numerum adiectivorum cum genet. constructorum refert addens „nisi fidei hic dativum cum Despauterio p 242 statuas."]

adversus[3]) Sall. Jug. 43, 1: acri viro et quamquam advorso populi partium, fama tamen aequabili.

---

5. cf. Lex Acil. repet. § 11. - Sall. Jug. 71, 5. - Vellei. II 35, 3. - Valér. Max. VII 3, 7. - Quintil. VI 3, 96. - Tacit. h. I 13. - Suet. Vitell. 14, 7; clar. gram. 16, 1. - Spart. Hadr. 5. - Ammian. XVI 12. - Pallad. I 16.
6. cf. Livius IV 15, 1: crimine. [cf. Ovid. met. XI 268: sanguine sontem].
1. cf. Cicer. Phil. XI 33; Brut. 73; or. 123; 188; legg. II 25. - Sall. ad Caes. II 60. - Liv. XXVIII 28, 11: XXX 28, 5. - Ovid. met. I 750. - Curt. VIII 13, 21. - Plin. h. n. XIX 9; XXXV 125. - Lactant. de ira dei 7. - Eutrop. VIII 4.
2. cf. Cicer. de or. I 115. - Horat. a. p. 112. - Livius VII 2, 5.
3. cf. Quae structura iam ipsi Arusiano haud usitata est visa; Kritz ad h. l „adversus" vi substantivi usurpatum esse recte monet neque aliam huius constructionis rationem esse atque in vocibus adversarius, contrarius, inimicus similibusque, quamquam concedi debeat, Sallustium magis rectam analogiam quam tritum usum vulgaremque dicendi consuetudinem secutum esse.

alienus[4]) Cicer. univers. 7: eius copulationis; acad. post. I 42: firmae et constantis assensionis; fin. I 11: eius dignitatis. - Lucret. III 819: salutis; VI 69: pacis; 1063: aliarum rerum. - Sall. Cat. 40, 5: consili. - Liv. I 20, 3: conditoris [cf. Kuehnast p. 76 adn. 57]. - Ovid. fast. I 395: ioci [Peter et Merkel ablativum praeferunt.] - Colum. r. r. III 21, 3: rusticae vitae.

alius[5]) Horat. s. II 3, 208: species alias veri scelerisque tumultu permixtas [hanc lectionem Fritschio, Holdero aliis probatam improbat Krueger praefertque „veris", quam scripturam Madvigius quoque advers. crit. II p. 60 tueri ac stabilire studet]. - Liv. XLIV 10, 10: desperatione alia salutis irritavit; XLV 16, 2: statum alium eius regni formando composuissent.

contrarius[6]) Cicer. Tusc. IV 34: huius virtutis contraria est vitiositas; inv. II 165: quae omnia contraria rerum bonarum; fin. IV 67: vitia, quae sunt virtutum contraria; ibidem: quarum artium summa crescere potest, earum etiam contrariorum summa poterit augeri. - Quintil. V 10, 49: quorum.

dispar[7]) Cicer. Cat. 78: neque habet in se quicquam admistum sui dispar; univers. 7: dispares trium reliquorum. - Silius V 296: sortis; VIII 570: animorum.

dissimilis[8]) Cicer. Quint. 38: tui; Verr. II 48: sui; III 185; IV 16; dom. 83: vestri; 120: istius; Cael. 38; 50; leg. agr. III 5: legis; Cluent. 46: municipum; Phil. II 59; 92; 107; IX 6; X 3; XIII 27; Fr. B. VI 18: illorum; Brut. 282: Crassi et multorum Crassorum; 320; de or. II 51: ceterorum; III 26; fam. X 6, 3. - Caes. b. Alex. 25: superiorum; b. Afric. 88: reliquorum ducum. - Nep. Chabr. 3, 4: horum; Phoc. 1, 4: mei. - Horat. s. I 4, 112: Scetani. - Livius III 64, 8: decemvirorum; XXVIII 5, 11: caetrae (? cf. Hildebrand). - Ovid. met. XI 273: sui. - Curt. IV 14, 7: eorum. - Juven. X 192: sui. - Apul. met. III p. 196: sui.

---

4. cf. Plaut. Capt. 99. - Terent. Adel. 526; 338; 944; Heaut. 77; Hec. 158; 658; Phorm. 545. - Tib. Gracch. ap. Gell. VI 19, 7. - Cicero in orationibus hoc adiectivum coniungit semper c. abl. aut. dat. aut c. praepos. a; qua de re cf. Merquet. - Nep. Them. 4, 5. - Sall. Cat. 51, 17; 56, 5. - Horat. sat. I 9, 50. - Liv. XXIX 29, 8; XXXV 49, 13; XLII 43, 3. - Ovid. met. IX 326. - Valer. Max. IV 1, 8. - Colum. VIII 6, 1. - Senec. vit. beat. extr.; quaest. nat. 4 pr. - Quintil. pr. 5; II 2, 10; 5, 21; VI 3, 29; 33; XI 1, 75. - Tacit. a. II 2; h. II 74.
5. cf. Cicer. fam. XI 2, 2. - Horat. ep. I 16, 20; II 1, 240.
6. cf. Cicer. Verr. III 27; omnino in Ciceronis orationibus nullum structurae c. genet exemplum exstat.
7. cf Accius tr. 156. - Cicer. off. I 109. - Lucret. II 738. - Horat. ep. I 18, 3; 19, 20. - Ovid met. XV 329. - Curt. VII 7, 4; VIII 4, 8.
8. cf. Cicer. Verr. III 5; IV 77; Sull. 49; fin. IV 15; acad. pr. II 105; Brut. 204; 287; fin. V 62; de or. II 29; III 25. - Lucret. II 380; 409; 697; 721; 783; V 153; VI 776; 982. - Sall. Jug. 85, 37. - Verg. Aen. IX 281. - Horat. s. I 6, 49; II 8, 28. - Liv. I 22, 2; XXXVI 9, 6. - Ovid. met. I 252. - Sil. I 511. - Quintil. II 4, 31; 17, 4; IV 5, 7; V 10, 74; etc. - Tacit. h. II 11. - Juven. III 18; XV 68. - Claud. IV cons. Honor. 354.

§ VII: Adiectiva qualitatis; a: animi.

abiectus Livius IX 6, 11: multos sibi moestiores et abiectiores animi visos. - Ex Apul. I 9 citat. Despauterius p. 293: abiectiores animi.

amens Verg. Aen. IV 203: isque amens animi.

anxius[1]) Sall. hist. IV 72: animi. - Liv. XXV 40, 12: gloriae eius [ita Kreizner; Weissenb. „gloriâ."] - Ovid. her. 20, 198: vitae tuae [Burm. pro genet. habet]; met. I 623: furti. - Albinov. I 398: mentis. - Senec. ep. 98: futuri; cons. ad. Liv.: mentis. - Plin. n. h. XV 74: securitatis. - Silius IX 349: fati; XII 492: adventûs. - Tacit. h. III 38; a. II 75; IV 59: sui; IV 12: potentiae.

atrox[2]) Sall. hist. II 92 D: animi. - Tac. a. XII 22, 1: odii.

credulus[3]) Horat. c. IV 1, 30: animi mutui. - Silius X 478: adversi [alii „adversis"]. - Buchan. psal. 18: pravi credulus error (citat Ruddim. II p. 76).

dignus[4]) Cicer. Attic. VIII 15 A. 1: tuae virtutis; Balb. II 5: rei [sic Orelli, cui assentitur Frotscher ad Quintil. X excurs. II p. 242; Merguet vero auctore Garatonio lectionem „re publica" a magni nominis criticis probatam in textum recipi vult.]. - Inscr. parietaria Pompeiana (p. 243 Wordsw.) P. 222: poculum duovirum bonum dignum rei publicae (Wordsw. in comment. p. 494 adnotat: Note that we have always „dignum rei publicae", not the ablative when the formula is written fully. Js it an imitation of the use of ἀξίως?). - Livius IV 37, 1: memoriae (Weissenb. memoriâ; cf. Drakenb.). - Ovid. met. V 344: deae (ita auctore Heinsio Bachius); VI 182; a. a. III 117: consilii tui (Merkel „consilio"); trist. IV 3, 57: probae; fast. I 678: sui. - Phaedr. III 21, 3: memoriae

---

1. cf. Sall. Jug. 55, 4: animo.
2. cf. Plin. n. h. IX 48. - Tac. a. IV 50; XIV 61; XVI 10; h. I 2, 1.
3. cf. Hor. c. I 11, 8. - Verg. ecl. 9, 34. - Tacit. h. II 23.
4. cf. Plautus semper ponit aut c. ablat. (Amph. 185; 857; Asin. I2, 23; Aul. 43; Bacch. 620; 1055 etc.) aut c. accus. (Capt. 969; Mil. glor. 968); Trin. 1153: „salute" scribendum est; „salutis" enim Ritschelius postea ipse improbavit (opusc. V p. 340) his verbis: nullam fidem habet a Nonio prodita constructio „dignus salutis" exemplo in tot milibus prorsus singulari. Natum illud inde, quod cum verus ordo „salute dignus: immo" casu turbatus in „dignus salute: immo" transisset, tollendus esse hiatus videbatur. - Terent. Eun. 865; Phorm. 376; 519. - Lucil. 127; 137; 733; 1068; 1155. - Sisen. hist. IV n. 113. p. 292 P. - Lex Cornel. de XX quaest I 33. - Cicero in orationibus semper i. e. 129 locis c. ablat. construxit; qua de re cf. Merguet. - Caes. b. g. VII 25. - Lucret. III 13; 322; 420; VI 69. - Nep. Ar. 1; Chabr. 1; Epam. 1; prf. I 8. - Sall. Cat. 4, 2; 51, 6; 54, 4; 55, 6. etc. - Catull. 56, 2; 68, 131. - Verg. ecl. 3, 109; 4, 3; 8, 10 etc. - Horat. c. III 11, 34; IV 8, 27; etc. - Liv. IV 3 etc. - Ovid met. III 254; IV 109; 678 etc. - Phaedr. III prol. 19; 21, 3; etc. - Curt. IV 1, 16; 22; 4, 11; 15, 8 etc. - Silius I 664; X 363 etc. - Valer. Fl. II 421; 471 etc - Juven. 6, 50; 8, 67 etc. - Stat. sil. I 2, 251; III 1, 33; IV 6, 59 etc. - Petron. s. 81; 91. - Tacit. a. XIII 14. etc. - Plin. pan. 7. - Quintil. I 1, 24; 2, 9; 5, 6 etc. - Gell. VII 27. - Suet. A. 43; Ner. 19; 22; 23. - Justin. I 10, 13; II 13, 10; XXXI 7, 7. - Eutrop. IX 16. - Claud. IV cons. Hon. 47; b. Gild. 287; etc.

(Dressler: memoriâ). - cf. Munk ad Hygin. astron. II 5 - Silius XI 294: deûm. - Stat. silv. I 2, 147: deae; Ach. II 371: coeli. - Senec. Herc. 917: Alcidae. - Tacit. a. XV 14: Arsacidarum. [sed cf. Her. 1859 Hamm p. 14] - Suet. Oth. 4: successionis; [quod recepit Burm.; ceteri autem „successione", et iam Oudend. uno loco genetivum intrudendum iure negat] - Apul. met. IV 13 p. 267: fortunae suae. (cf. Hildebr.) - Claud. fescen. 4: mentis arduae; 5: formae igneae; Eutr. I 157: iniqui consilii. - Carm. sepulcr. ap. Fabrett. p. 190: o quam longinquae fuerat dignissima vitae.

dulcis [5]) Horat. sat. I 9, 4: rerum. - Gell. XVI 3, 1: fandi.

exterritus Sall. hist. IV 49 D.: tetrarchas regesque exterritos animi.

facilis [6]) Liv. XXVI 15, 1: impetrandae veniae [Forcellini „veniae" pro genet. habet, cui opinioni nil obstat; Weissenb. pro dativo; v. facilis h. l. certe eandem vim habet atque pronus, promptus.]. - Valer. Fl. V 407: adloquii aequi. - Claud. laud. Seren. 54: Hispania dives equis, frugum facilis, pretiosa metallis.

fallax [7]) Verg. ecl. 4, 24: fallax herba veneni [Heyne: exquisitior usus poetae ut audax animi]. - Livius XXV 41, 3: gens fallax promissi [ita Kuehnast; aliter Weissenb. et Draeger]. - Tacit. a. XVI 32, 4: amicitiae [ita Forcell., Klotz, Gerber et Greef, Seelisch p. 7; alii „specie amicitiae" conectunt.].

ferox [8]) Ovid. met. VIII 613: mentis. - Tacit. h. I 35: linguae; a. I 32, 5: animi; IV 12, 3: scelerum. - Vopisc. Aur. 32: animi.

firmatus [9]) Sall. hist. III 17 D.: perrexit firmatus animi.

fortunatus Verg. Aen. XI 416: laborum. - Stat. Theb. I 638: animi.

indignus [10]) Lex Julia municipal. a. c. 45 [Bruns p. 112] tab. II cp. CV: si quis quem decurionum indignum loci aut ordinis decuriona-

---

5. cf. Livius XXIV 21, 3: dulce auditu nomen crebro usurpatum.
6. cf. Terent. Hec. 296; Phorm. 270. - Cicer. Brut. 85; 180; fin. II 20; Verr. II 182; leg. agr. II 6; Tull 21; Sest. 39. - Nep. Dion. 9. - Sall. Cat. 3, 2; 14, 1; Jug. 95, 3; 98, 7; 113, 5; hist. III 32. - Verg. Aen. I 144; III 621; Geor. II 223. - Liv. 32, 12; 33, 17; 40, 58; 45, 30. - Tib. I 3, 37. - Prop. I 11, 11; II 20, 15; IV 8, 40. - Ovid. am. II 3, 5. - Lucan. I 500; II 314; 460; 656; 683; IV 506; VI 20. - Sil. I 225; IV 753; VI 36; VII 199; VIII 58; XI 6; XII 163; 464 etc. - Stat. Theb. I 606; V 44; VIII 217; sil. I 6, 67. - Valer. Fl. IV 723. - Senec. Herc. Oct. 2; Thyest. 301. - Quintil. I 1, 1; 2, 4; II 3, 1; 3, 8; IV 2, 26; VI 3, 71; 4, 20; VII 1, 34 etc. - Tacit. Agr 21; Ger. 5; a. II 27; V 11; h. II 17; IV 39. - Plin. n. h. XIII 7; XIX 4. - Auson. prof. 21, 25. - Pacat paneg. 21, 2. - Ammian. 16, 9; 21, 16; 31, 2. - Claud. IV cons. Hon. 515; cons. Mall. 243; Eutrop. I 363; 426; II 155; 276 etc.
7. cf. Plin. n. h. III 6, 12, 80: Planasia navigiis fallax.
8. cf. Plaut. Mil. 1323; 1390; Asin. 468. - Cicer. Vatin. 4. - Sall. Jug. 14, 21; 94, 4; Cat. 43, 4; hist. II 81. - Hor. c. I 15, 13; 32, 6. - Liv. I 7, 5; VII 5, 6; XXXVIII 13, 11. - Ovid. met. III 68. - Valer. Fl. V 549. - Curt. VI 11, 2; VII 4, 3; 4, 19. - Sil. XI 8. - Tacit. a. I 3; h. III 69; 77. - Flor. I 13, 4.
9. cf. Tacit. a. I 6: quamvis firmatus animo centurio.
10. cf. Plaut. Poen. V 3, 21; Curc. 23; Trin. 213. - Terent. Adel 165; 408; Phorm. 376. - Accius tr. 340. - Cicer. Pis. 54; Vatin. 19; 39; Planc. 9;

tûs esse dicet. - Verg. Aen. XII 649: magnorum haud unquam indignus avorum. - Valer. Max. IX 2 ext. 8: gloriae suae. - Silius VIII 385: avorum. - Capitol. Maxim. et Balb. 15, 1: vitae.

infelix Verg. Geor. III 498: studiorum [alii falso „studiorum immemor"]; Aen. IV 529: animi. - Silius II 682: obitûs; IV 506: animae; VIII 119: tori; IX 627: ausi; X 630: culpae; XII 432: fidei.

insignis [11]) Livius VI 1, 11: rei nullius publice privatimque agendae. [lectionem „rei nulli" improbat Weissenb. et ait: „insignis wird selten mit dem Genet. des Gerund. verbunden." Kuehnast p. 73 „diem" supplendum esse dicit.] - Tertull. Pall. 4 med.: qui nisi insignes libidinum, alias reges nemo nosset.

interritus Ovid. met. X 616: leti. - Vellei. II 45, 3: cupiti.[12])

metuendus [13]) Ovid. met. II 765: belli metuenda virago.

moderatus [14]) Livius IV 7, 6: fore ut postmodo gaudeant se irae moderatos [hanc lectionem Weissenb. scripturae codicis Ver. praeferendam esse censet.]. - Kreizner praeterea affert Liv. VIII 9, 3: „moderatus irae"; sed vereor, ne errore ille deceptus sit: neque enim illic haec verba inveniuntur.

notus [15]) Caes. b. Hisp 3, 3: eius provinciae. - Horat. c. II 2, 6: animi paterni; IV 13, 21: artium gratarum. - Silius XVII 148: fugarum. - Stat. Theb. II 274: operum. - Dictys VI 7: eius domûs.

piger [16]) Horat. ep. II 1, 124: militiae. - Silius XIV 264: non Naulocha pigra pericli sederunt; XV 504: serpit Arar pigerrimus undae.

probatus Cicer. de or. I 27: ceterarum artium. - Colum. XI 1, 6: operum probatissimi. - Claud. IV cons. Hon. 487: fortes in Marte viros animique probatos [alii legi volunt: animisque paratos.].

31; 81; Verr. V 171; 178; Sest. 110; Balb. 36; Rabir. 16; Piso 71; 82. - Caes. b. G. V 35; VII 17. - Lucret. V 123. - Nep. Dat. 5, 5. - Sall. Jug. 63, 7; hist. I 48, 5; II 23, 5; 41, 8. - Verg. Geor. I 491; Aen. IX 595; Cir. 5. - Hor. s. II 3, 39; ep. I 3, 35; II 2, 112; A. P. 231. - Ovid. am. II 3, 14; a. a. I 681. - Curt. IV 1, 16; VII 5, 37. - Sil. II 111; XI 12. - Quintil. I 8, 19; III 8, 57; VI 1 37; VIII 4, 21; X 1, 90; XII 11, 29. - Lucan. VIII 95. - Juven. 8, 31. - Stat. Theb. XI 304. - Justin. XI 15, 14. - Claud. IV cons. Hon. 18.

11. cf. „Insignis furtorum" profert Vechner p. 285 ex Silio, Jani p. 116 ex Plauto; neutro autem loco haec verba invenias. - „Insignis aliorum" i. e. ob alias res affert Despauterius omisso auctore; ne Ruddimannus quidem scivit, ubi haec inveniantur. - Ceteris locis haec vox c. ablat. coniungi solet.

12. cf. Hanc corruptissimi loci coniecturam proposuit Heinsius; alii aliter legendum esse volunt; vide de h. r. Kritzium.

13. cf. Bach ad h. l. adnotat: Gewähltere Fügung nach griechischer Art für bello.

14. cf. Kuehnast p. 76 ait: Kreizner nennt „moderatus" irrig mit dem Genetiv; moderatus steht nach der gesicherten Lesart c. accusat.; wäre aber auch „irae" richtig, so wäre damit nicht bewiesen, dass es c. genet. stehe.

15. cf. Cicer. Verr. II 83; Cluent. 46. - Sall. Jug. 63, 4. - Catull. 64, 339. - Verg. Aen. I 379. - Horat. ep. I 7, 56. - Ovid. met. I 198; IX 330. - Phaedr. V 5, 8. - Silius VIII 147. - Statius silv. II 2, 1.

16. cf. Cicer. fam. VII 17, 1; VIII 1, 1. - Horat. s. I 4, 12. - Liv. XXI 25, 6. - Ovid. met. II 174. - Senec. de ira 3, 3; benef. I 1, 12. - Silius XII 299. - Tacit. G. 14.

utilis [17]) Ovid. her. 5, 147: radixque medendi utilis in toto nascitur orbe [ita Merkel; Heinsius autem et Burmann „medenti“ scribunt.].
victus [18]) Verg. Geor. IV 491: victusque animi respexit. - Claud. Ruf. I 170: ergo animi victus, sequimur - ait.

§ VII b: corporis.

durus [1]) Ovid. am. II 9, 30: rapit in praeceps durior oris equus.
grandis [2]) Ovid. trist. IV 10, 43: volucres legit mihi grandior aevi.
ingens [3]) Sall. hist. III 13: ingens ipse virium atque animi. - Tacit. a. I 69, 2: femina ingens animi; h. IV 66, 6: ingens rerum Civilis.
laetus [4]) Sall. hist. II 91: frugum pabulique. - Verg. Aen. I 441: umbrae; XI 73: laborum [cf. Weidneri comment. ad Aen. I 275]. - Vellei. II 42, 3: nocturnae expeditionis; 93, 2: animi et ingenii. - Silius VII 338: acris incepti; VIII 548: rectoris; XIII 33: opum; XIV 279: tumultûs; XV 569: laboris; XVII 308: irae. - Stat. Theb. V 118: dolorum. - Valer. Fl. III 659: opum pacisque meae. - Tacit. a. II 26, 1: animi et ingenii. - Auson. Mosell. 162: operum. - Claud. IV cons. Hon. 203: augurii (ita Heinsius); 394: laborum.
maturus [5]) Cicer. Att. XV 4, 3: scribendi; sen. 76: mortis. - Verg. Aen. V 73: aevi; IX 246: animi. - Livius II 5, 3: messis [Drakenb. restituit „messi“; cf. Kuehnast p. 77]; XLII 52, 2: militiae [Forcellini pro genet. habet.]. - Silius XIV 495: laudum. - Stat. Theb. V 90: aevi. - Claud. Stil. II 348: aevi. - Pacat. paneg. 8: aevi.
medius [6]) Caes. b. G. I 34, 1: utriusque; IV 19, 3: regionum. - Hor. c. II 19, 28: pacis eras mediusque belli. - Liv. V 54, 4: regionum; X 2, 15: oppidi; XXVIII 6, 2: urbis; XLII 58, 9: omnium [cf. Kuehnast p. 76]. - Ovid. met. V 409: Cyanes et Pisaeae Arethusae;

---

17. Prisci scriptores h. v. absolute ponunt aut conectunt cum praepositionibus ad, in etc.; cf. Plaut. Epid. II 2, 107; Terent. Andr. 287; itemque Cicer. off. III 6, 29; Sall. Jug. 111, 4; Verg. Geor. II 150; Hor. A. P. 204; Ovid met. III 212.
18. cf. Silius V 551; VI 142: victus limosas extendere latius undas.
1. cf. Horat. s. I 4, 8: Lucilius durus componere versus.
2. cf. Plaut. Aul. II 1, 37. - Cicer. Verr. V 128; Rosc. Am. 44; sen. 10; inv. I 35; Brut. 29. - Hor. ep. I 7, 49. - Ovid. met. VI 321. - Tacit ann. XVI 30. - Suet. Aug. 53; 89; Ner. 34. - Plin. ep. VIII 23, 7.
3. cf. Verg. Aen. VII 483; XI 124; 641. - Silius III 262; X 216. - Stat. silv. I 4, 71. - Tacit. a. XI 10; XV 53; h. I 53; 61; II 81; G. 37. - Gratian cyneg. 68. - Auson. parent. 17, 13.
4. cf. Terent. Ad. 252; 340; Eun. 392 - Pacuv. 409. - Sall. Jug. 6, 2. - Vergilius ceteris locis, Horatius, Livius, Ovidius, Curtius ablativum ponunt. - Silius c. infinit. III 575; VI 462; IX 223; 453; XVI 564. - Senec. ep 92; provid. 5. - Valer. Fl. et Justin. c. ablat. - Mart. IV 77, 2.
5. cf. Liv. I 3, 1; XXII 43, 5; XXVIII 43, 13. - Ovid. met. VIII 617; XIV 617. - Cels. IV 11. - Sil. XVI 657. - Stat. silv. II 1, 40. - Curt. III 6, 19. - Quintil. II 1, 7. - Valer. Fl. I 54. - Tacit. a. I 4. - Plin. n. h. XII 27. - Auson. parent. 15, 12.
6. cf. Ovid. met. XV 211: Inter iuvenemque senemque medius.

564: fratrisque sui moestaeque sororis; 644: coeli terraeque; VI 409: iuguli summique lacerti; VIII 182: nixique tenentis; X 174: venientis et actae noctis; 233: mortisque fugaeque; fast. V 67: iuvenum. - Manil. V 82: turbae. - Senec. ad Marc. 16. - Silius I 307: exacti teli; II 108: iuvenum; IV 230: pugnae; XIV 484: alni. - Stat. Theb. I 118: coeli; II 708; IV 683; V 85: operum; VI 323. - Auson. prof. 6, 36: aevi. - Eumen. rest. schol. 9: Camenarum.

minor[7]) Horat. c. III 5, 42: capitis. - Livius XXXVIII 38, 15: octonum annorum. - Lex Salpens. [intra a. 81-84, ap. Bruns p. 123] cp. 28 l. 27: viginti annorum. - Lex Malacit. [ap. Bruns p. 125] cp. LIV l. 61 et l. 64: annorum XXV. - Tacit. a. IV 63: quadringentorum milium. - Plin. ep. X 83, 1: annorum triginta. - Digest. L 2, 6: minores vinginti quinque annorum.

secundus[8]) Cicer. or. 4: horum vel secundis vel etiam infra secundos.

superior[9]) Vitruv. V 1: superiora inferiorum fieri contractiora. - Tacit. h. V 1, 2: ut superior sui iam crederetur.

superstes[10]) Cicer. Q. fr. I 3, 1: non solum vitae, sed etiam dignitatis meae; fam. VI 2, 3: rei publicae. - Livius II 7, 8: gloriae suae; XL 8, 18: alterius. - Plin. n h. VII 49: omnium. - Quintil. pr. VI 4: omnium meorum. - Senec. ep. 30: sui. - Stat. Theb. XI 155: gentis Argolicae. - Tacit. Agr. 3: non modo aliorum, sed etiam nostri; G. 6: bellorum; a. I 61: cladis eius; II 71: bellorum; III 4: iniquorum. - Flor. IV 2, 51: dignitatis suae. - Suet. Tib. 62: omnium suorum. - Pacat. paneg. 25: fortunarum.

surdus[11]) Ovid. Pont. II 6, 32: officii tui. - Colum. III 10, 18: veritatis. - Silius I 692: pactorum; X 553: votorum meorum; XI 354: timoris [ita Heinsius; Ruperti „timori."]

territus Liv. VII 34, 4: consuli territo animi inquit.

timidus[12]) Horat A. P. 28: procellae. - Ovid. met. V 100: deorum. - Senec. ira III 24, 3: offensarum; vit. beat. 21, 1: lucis; epist. 22, 11: mortis. - Lactant. III 26, 6: doloris ac mortis.

---

7. cf. Caes. b. G. V 13. - Hor. s. II 3, 312; ep. I 10, 43; II 1, 40; A. P. 189. - Ovid. pont. II 10, 37. - Silius III 42; V 76. - Lucan. II 17. - Valer. Fl. I 582. - Juven. sat. 8, 4. - Digest. XXX 99, 1.
8. cf. Cicer. fin. III 16. - Caes. b. Alex. 66. - Verg. Aen. XI 441.
9. Pro hac tam vetusta scriptura et ab Acidalio Scioppioque defensa iam Lipsius substituit verisimillimam coniecturam: „ut supra fortunam crederetur," quae postea ab editoribus in textum est recepta.
10. cf. Plaut. Asin. 16; 21; Casin. IV 4, 2; Trin. 57. - Terent. Andr. 487; Heaut. 1030. - Cicer. n. d. II 72. - Nep. Ep. 10; Attic. 19. - Horat. c. s. 42; c. II 2, 8. - Liv. I 34, 3. - Ovid. a. a. III 127; met. XI 552. - Valer. Max. VI 2 ext. 2. - Mart. X 48, 17. - Curt. VIII 2, 5; IX 6, 9; X 5, 25. - Senec. ep. 84. - Stat. Theb. VI 95. - Lucan. VII 660. - Tacit. G. 14; a. V 8. - Suet. Cal. 7; Oth. 4; Vit. 14; Vesp. 3; Aug. 4. - Justin. XXII 8, 14. - Claud. IV cons. Hon. 234.
11. cf. Liv. XXIV 32, 6. - Ovid. her. VII 27. - Quintil. decl.: votis. - Mart X 13, 8.
12. cf. Cicer. fam. VII 17; fin. II 63. - Hor. c. III 19, 2; IV 9, 52. - Sil. XVI 575.

trepidus[13]) Verg. Aen. XII 589: rerum. - Liv. V 11, 4; XXXVI 31, 5: rerum suarum. - Silius II 234; IX 584: rerum; XII 13: salutis. - Stat. Theb. XI 325: tubarum. - Tacit. a. VI 21, 4: admirationis ac metûs. - Apul. met. IV 11 p. 261: religionis.

Cap. III.

Adiectiva apud argenteae insequentisque latinitatis scriptores cum genetivo obvia.

§ I a: Adiectiva copiae.

anhelus Silius XV 721: longi laboris anhelos. [(ita vult Hildebrand).

beatus Apul. met. IV 2, 239: quas rubi felices beatae spinae generant.

effusus[1]) Vellei. II 41, 1: munificentiae effusissimus.

erectus Silius XIII 188: animi. - Tacit. a. IV 59, 5: animi.

eximius[2]) Stat. silv. II 6, 97: eximius licet ille animi.

expletus[3]) Apul. flor. XV p. 793: expletus animi.

festinus Stat. silv. V 3, 135: laudum; Theb. VI 75: voti. - Apul. met. I 19: animi. - Claud. IV cons. Honor. 166: voti.

fetus[4]) Silius XVII 380: belli [Ruperti „bello"]. - Claud. b. Get. 25: Martis. - Macrob. sat. I 2: commodi.

frequens[5]) Stat. silv. V 3, 138: palmae. - Tacit. a. IV 65, 1: talis silvae.

locuples[6]) Plin. n. h. XVIII 3: locupletes dicebant loci i. e. agri plenos. - Apul. met. VIII 1 p. 506: pecuniae simul satis locuples.

madidus[7]) Apul. met. IV 52: rosas madidas divini roris et nectaris.

munificus[8]) Apul. apol. I 318: omnis gloriae munifica paupertas. - Claud. IV cons. Hon. 500: munificus largi auri [alii „laudis"].

---

13. cf. Sall. Jug. 55, 2; 97, 5. - Verg. Aen. IX 169. - Liv. II 24, 3. - Gratius 13. - Silius III 198; XVI 474. - Lucan. VII 297.

1. Kritzius contra cod. Amerb. et edit. princ. secutus editorem Basileensem „munificentiâ" restituit, quod genetivum orationis aequalitati ac tenori, in quo soli regnant ablativi, prorsus repugnare dicat. - cf. Cic. Cael. 13: in largitione. - Quintil. II 2, 6: in laudandis dictionibus.

2. cf. Vellei. II 29, 3; Lucan. III 697; [Stat. Theb. VI 15; cf. Heinsium et Burm.]

3. cf. Plaut. Asin. 405; Cicer. Sull. 90; fin. V 37; Verg. Aen. III 630.

4. cf. Verg. Aen. I 51; II 238; Ovid. met. XIV 103; pont. I 7, 13; Silius X 14; XI 203; XIII 592; XVII 448.

5 cf. Verg. Geor. II 185; Liv. I 9; XXXI 23; XXXV 11; Ovid. met. IV 620; VIII 329; IX 106; XV 715; her. 16, 54; Colum. VIII 16, 4; Senec. Herc. fur. 1233; Plin. n. h. V 10; 11; Stat. Theb. VII 706; Tacit. a. IV 3; XIV 34; h. IV 69. [s. II 3, 93; ep. I 6, 39; II 1, 137.

6 cf. Plaut. Rud. 293; Cicer. fin. V 13; Sall. Jug. 84, 4; Horat. c. II 18, 22;

7. cf. Plaut. Aul. III 6, 36; Cicer. Q. fr. II 12; Ovid. met. II 198; III 555; V 53; XI 145; XIV 708; Rutil. Lup. II 7; Lucan. I 621; Plin. n. h. XXV 30; Mart. IV 14, 12; V 23, 5.

8. cf. Cicer. off. II 64: conveniet in dando munificum esse.

nobilis[9]) Valer. Max. V 6, 2: et animi et generis nobilissimus adulescens [Halm „nobilissimi.“]. - Auson. prof. 4, 2: Patera fandi nobilis.
ornatus[10]) Pallad. de insit. V 1: ornatus fidei.
perfecundus Mela I 9: hominum aliorumque animalium.
plurimus Silius XVI 363: plurimus idem ludentis per colla iubae.
praelargus Persius I 14: quod pulmo animae praelargus anhelet.
recreatus Apul. met. XI 22: animi. (cf. Deder. ad Dict. Cretens. V 9).
tantus Apul. apol. I 321: utinam tantus animi forem.
validus[11]) Tacit. h. II 19, 3: virium et opum; a. IV 21, 4: orandi; XV 53, 2: animi. - Aurel. Vict. Caes. 16, 12: aevi validior.
viridis[12]) Silius V 569: viridissimus irae ibat.

§ I b: Adiectiva inopiae.

brevis[1]) Vopisc. Bonos. 15, 8: brevis munerum fuit.
desolatus[2]) Silius VIII 590: desolatae virorum Eridani gentes.
exiguus Claud. Eutr. II 381: abundans corporis exiguusque animi.
immaturus Nazar. paneg. Constantin. 16: adhuc aevi immaturus.
indiguus[3]) Apul. de deo Socr. I p. 118: alienae lucis indigua. - Paul. Nol. carm. 27, 4: quos magis indiguos opis; 16, 196.
insanus Apul. apol. p. 418: insanus animi.
irritus Vellei. II 63, 2: consilii. - Valer. Max. IV 3 ext. 3; IX 15 ext. 1: propositi. - Curt. VI 5, 31: spei. - Silius VII 131: incepti. - Stat. Theb. VII 314; XI 511: voti. - Tacit. h. IV 32, 7: legationis. - Nazar. pan. Const. 2: cupitorum. - Ammian. XX 11: propositi.
levis[4]) Sil. II 102: opum; IV 542: dextrae [ita Heinsius; Ruperti: „dextra“]; V 363: famae [Ruperti „fama“]; VIII 515: belli [Heinsius]. - Stat. Theb. VII 84: irae [alii „ira“].

9. cf. Plaut. Rud. 619; Cicer. leg. agr. II 40; Hor. c. I 8, 12; 12, 27: superare; IV 3, 12; epd. 9, 29; s. II 3, 243; Liv. II 5, 9; Ovid. met. VI 416; Propert. IV 10, 42: fundere; Vellei. II 25, 3; Curt. IV 9, 9; V 1, 11.
10. cf. Plaut. Poen. I 2, 88; Cicero semper c. ablativo conectit; Sall. h. IV 46; Verg. ecl. 6, 69; G. III 21; Hor. c. IV 8, 33.
11. cf. Cicer. Cat. 6; Horat. ep. I 8, 7; Liv. I 15; 48; II 21; 39 etc. Quintil. X 1, 62; Plin. n. h. XVI 42: sustinere; Tacit. h. I 57; a. III 10; IV 37; XIII 3; Plin. ep. III 9, 12; Claud. Eutr. I 134: servare.
12. cf. Ovid. met. XIII 959; Senec. ep. 66; Sil. I 187; III 255; Quintil. declam. X 5; Stat. Theb. III 212; Auson. Mosell. 21.
1. cf. Sall. Jug. I 1; Horat. sat. II 6, 97 [his duobus locis „aevi brevis“ sine dubio habendum est pro genetivo qualitatis, quippe qui simplicitati linguae quotidianae sit aptissimus; alii tamen analogiae certe non refragante ratione „brevis“ nominativum esse eumque regere genetivum „aevi“ existimaverunt.]; Ovid. met. II 517; XIV 329; Quintil. II 3, 8.
2. cf. Stat. Theb. IX 672; Tacit. ann. XII 26; Suet. Cal. 12: subsidiis.
3. cf. Apul. met. IX 12 p. 615: refectione virium vehementer indiguus.
4. cf. Horat. c. II 4, 10: tolli; Silius IV 549: discurrere; 708; X 604: exsultare; XII 563; XIII 214; XVI 487: ire; Claud. IV cons. Hon. 514: moveri.

modicus[5]) Vellei. I 12, 4: virium. - Silius V 14: voti. - Persius 5, 109: voti. - Tacit. a. II 73, 3: voluptatum; III 72, 2: pecuniae; IV 52, 2: dignationis; VI 39, 3: orginis. - Apul. apol. 77 p. 559: rei.
negatus Silius I 393: dives pecoris famaeque negatus.
obscurus Stat. silv. V 3, 109: famae obscura iaceres.
siccus[6]) Silius VII 213: sanguinis; VIII 19: cruoris.
sinister Silius I 56: fideique sinister is fuit [i. e. fidem non praestans].
sterilis[7]) Vellei. I 18, 3: liberalium studiorum. - Curt. VII 3, 8; 5, 17: materiae; [Vogel utroque loco ablat. praefert „materia"]. - Persius 5, 75: veri. - Plin. n. h. XV 39: bacarum; XXXIII 40: plumbi. - Tacit. h. I 3, 1: virtutum sterile saeculum.
tenuis[8]) Silius VI 19: tenuis opum, non patre nitens lingua.
vecors[9]) Apul. met. II cp. 6 p. 99; III cp. 17 p. 204: animi.

§ II a: Adiectiva peritiae.

acer[1]) Vellei. I 3, 1: belli [Gellenius malebat sine iusta causa „bello"]. - Tacit. h. II 5, 1: militiae. - Claud. Eutr. II 380: linguae; Rufin. I 354: voti [hoc ingeniose coniecit Heinsius pro „voto."].
bonus[2]) Claud. IV cons. Hon. 492: militiae.
callidus[3]) Colum. II 2, 1: rusticarum rerum; VII 3, 12: naturae. - Tacit. a. IV 33, 2: temporum; h. II 32, 1: militaris rei. - Claud. rapt. Pros. II 11: Venus dolo gaudens et tanti callida voti.
catus[4]) Auson. Mosell. 400: agricolas legumque catos.
cautus[5]) Macrob. sat. I 15: rei divinae. - Fulgent. Myth. II 1: rapiendi.
celer[6]) Silius IV 587: ille celer nandi.
clarus[7]) Vellei. II 5, 4: disciplinae [ita vulgatam sequens scripturam coniungit Heinsius; Janius vero et Draeger aliique hunc locum aliter

5. cf. Cicer. or. 69: in delectando; Tacit. Agr. 40, 4: cultu; a. VI 30: severitate; Plin. ep. I 22: in cultu; paneg. 83: cultu.
6. cf. Verg. Aen. IX 64: sanguine; Propert. IV 10, 12; Quintil. II 4, 8.
7. cf. Plaut. Truc. II 1, 30; Lucret. II 844; Manil. IV 413; 498; Senec. Med. 956; Silius XV 785; Plin. paneg. 56, 1; Apul. met. I p. 18.
8. cf. Horat. A. P. 46: in verbis etiam tenuis cautusque serendis.
9. cf. Tacit. a. I 39; IV 29; XIII 44; hist. II 23: scelere et metu.
1. cf. Cicer. or. 172; de or. III 90; Brut. 86; fam. VIII 15, 1. - Verg. Geor. III 8; Aen. IX 176; X 411; XII 938. - Vellei. II 18, 1. - Curt. VII 2, 33. - Silius III 338. - Lucan. I 146. - Tacit. hist. IV 1. - Claud. IV cons. Honor. 540.
2. Praeterea Johnson citat „bonus fati" auctore non addito. - cf. Verg. ecl. 5, 1; Liv. IV 2, 2; 3, 16; Silius XIV 453; Valer. Fl. I 438; Tacit. Agr. 3.
3. cf. Plaut. Asin. 186; 257; Epid. III 3, 47; Truc. II 4, 63. - Cicer. Sext. Rosc. 49; Cluent. 140; 183. - Horat. c. I 10, 7; III 11, 4. - Ovid. her. 20, 25. - Pers. 1, 118; 5, 14. - Quintil. XII 2, 14. - Tacit. a. II 57, 3. - Juven. I 123. - Gell. IX 9, 12: in legendis pensitandisque veteribus scriptis.
4. cf. Hor. c. III 12, 10: iaculari; Apul. flor. 3: canere; Auson. parent. 17, 15.
5. cf. Cicer. leg. agr. I 27; Q. fr. III 9, 3; Att. X 9, 3: in credendo. - Hor. sat. I 6, 51: assumere. - Pers. 5, 22: dignoscere.
6. cf. Verg. Aen. IV 180; IX 178. - Hor. c. I 15, 18; III 12, 11; IV 6, 39; ep. I 20, 25. - Vellei. II 73, 1; 118, 2. - Plin. n. h. XIV 42; XXXV 56.
7. cf. Quare quis clarus exsistit, ceteris locis ablativo casu vel praepositione „in" addita significari solet.

intellegi volunt, qua de re vide Kritzium.]. - Plin. n. h. XXXVII 8: scalpi a Pyrgotele clarissimo artis eius [non assentior eis, qui „artis" pro genet. partit. (= eorum artificum) habent.]. - Apul. met. VIII 1, p. 506: loci clarus (ita Oudend.; Hildebr. „loco").

eminentissimus[8]) Vellei. I 12, 3: ingenii ac studiorum.

experientissimus Nazar. paneg. 25: Ruricius experientissimus belli.

melior[9]) Silius V 333: fati; VII 619: dextrae; X 76: plantae [cf. Heinsium]. - Tacit. a. III 74, 2: furandi. - Apul. met. VIII 27: sui.

optimus[10]) Silius XIV 169: militiae [Ruperti pro genetivo habet].

rectus Senec. vit. beat. 6, 2: beatus est iudicii rectus.

scius Lactant. II 14, 6: rerum. - Macrob. sat. VI 9, 11: linguae.

semidoctus et **semiperitus** } Fronto ad M. Caes. IV 3 init.: omnium artium.

strenuus[11]) Tacit. hist. III 43, 1: militiae. - Capitol. Clod. Alb. 13, 2: armorum [ita Draeger et Klotz; Peter autem et Georges: „sciens"].

suetus[12]) Tacit. a. I 31, 4: lasciviae; XIII 42: imperitiae; XV 31: externae superbiae. [Vossius de constr. LX dubitat, sintne hi casus dativi an genetivi; eodem pacto Draeger in dubio relinquit.]

tutus[13]) Lucan. IX 345: pars ratium maior secuta est tuta fugae.

versutus[14]) Plin. n. h. VII 56: respondit versutus ingenii mango.

vetus[15]) Jnscript. pariet. Pompei. p. 250 Wordsw. P. 2599: LVN· VET· A· IIII· R i. e. Lunense vetus annorum quatuor rubrum. - Silius IV 532: laborum; VI 616: bellandi; XI 26: doloris; XVI 201: militiae; XVII 293: armorum. - Tacit. h. IV 20, 4: militiae; 76, 4: belli; a. I 20, 4: operis ac laboris; VI 12, 3: scientiae caerimoniarumque; 44, 1: regnandi.

§ II b: Adiectiva inscitiae.

ambiguus Tacit. h. II 83, 2; IV 21, 1: consilii; III 43, 4: futuri; a. I 7, 4: imperandi; II 40, 2: pudoris. - Claud. Eutr. I 52: vitae.

---

8. cf. Stat. silv. I praef.: iuvenis optime et in studiis nostris eminentissime.
9. cf. Res qua quis melior est alterique praestat, fere in ablativo ponitur; cf. praeterea Sil. I 681: producere; XVI 359: parere; Pers. 4, 16: sorbere; Lucan. VIII 380: cessisse; Claud. IV cons. Hon. 541: flexisse.
10. cf. Liv. XXXVIII 15, 9; Lucan. VII 218; Stat. silv. II 3, 70: comere.
11. cf. Terent. Phorm. 476; Nep. Dat. 1; Sall. Jug. 7, 5; Liv. VIII 22, 8; Ovid. met. IX 307; Quintil. XII 3, 5; Tacit. h. III 6; 57.
12. cf. Lucret. II 903; Sall. h. II 67; 80; Verg. Aen. III 541; V 414; Hor. s. I 8, 17; Liv. V 43; Lucan. I 325; Tacit. a. II 52; XIV 27; XV 12; h. V 6; 14; Claud. Eutr. II 339.
13. cf. Cicer. fam. X 31, 2; Caes. b. g. VII 4, 9; b. Alex. 1, 3; Liv. XXXVI 2, 6; Ovid. met. I 144; VIII 316; XIII 498; her. 11, 44; 16, 344; Propert. I 20, 51; Phaedr. I 31, 9; Cels. V 23, 3; Tacit. h. II 6.
14. cf. Cicer. Brut. 236: in reprehendendis verbis; Vellei. II 118, 1.
15. cf. Liv. IV 17, 10: rectissime Weissenborn et Kuehnast genet. „belli" non ex „veteres", sed ex „periti" pendere existimant; Silius V 565: bellare; Tacit. a. II 66: stipendiis.

attonitus [1]) Silius VI 231: serpentis; X 369 et XIV 246: visûs coeli [ita Heinsius; cf. Drakenb. et Rupert.]. - Apul. met. III 46: animi.
caecus [2]) Silius II 206: fati. - Quintil. I 10, 29: animi. - Lucan. II 14: fati futuri. - Stat. Theb. V 718: futuri. - Gell. XII 13, 4: animi. - Claud. Eutr. II 429: profundi; 545: futuri; Rapt. Pros. I 138.
incapax [3]) Prudent. peristephan. X 588: incapacem te sacramenti.
inconsuetus [4]) Silius XI 282: inconsuetus opimae Sidonius mensae.
indocilis [5]) Plin. n. h. XVIII 60: indocilis coeli agricola. - Silius XII 726: pacisque modique. - Frontin. strateg. I 2: rationis.
inexpertus [6]) Tacit. a. XVI 5: lasciviae [Nipperd. ablat. substituit.]
novus [7]) Silius VI 254: impatiens dare terga novusque doloris.
profanus [8]) Apul. de deo Socr. 287: literarum. - Minuc. Fel. Octav. 5, 5. - Macrob. somn. Scip. I 18: non solis literarum profanis.
recens [9]) Stat. Theb. VII 285: alumnos bellorum recentes.

§ III a: Adiectiva studii.

constans [1]) Tacit. h. III 57: Claudius Apollinaris neque fidei constans.
continuus [2]) Tacit. a. VI 26: Cocceius Nerva continuus principis.
curatus [3]) Apul. met. V 2 p. 323: corporis curatae regales epulae.
curiosus [4]) Senec. (?): iuvenis omnis officii curiosus; ibique: deus nec nostri curiosus. - Plin. n. h. XXV 3 ext.: medicinae. - Capitol. Ant. Phil. 20: famae suae. - Aurel. Vict. Caes. 20: memoriae.
exsequentissimus Gell. X 12, 9: memoriarum veterum.

---

1. cf. Verg. Aen. III 172; V 659; Liv. I 47; III 68; VII 36; XXXIX 15; Ovid. met. VII 614; VIII 682; XI 127; Curt. V 10, 13; Juven. 7, 66.
2. cf. Cicer. har. resp. 48; Cluent. 199; Quint. 83; fin. IV 64; Lucret. IV 1145; Sall. Jug. 25, 7; 37, 4; 80, 5; Catull. 64, 197; Verg. Aen. I 353; II 244; Livius V 51; XXI 54, 3; Quintil. 8 pr. 17; Silius II 299.
3. cf. Prudent peristephan. X 348: aedem condidit solvi incapacem posse.
4. Ita Ruddimann, Klotz, alii; ceteri in dubio relinquunt, num forma „mensae" hic potius pro dativo habenda sit; certe genetivi structura analogiae ratione optime defenditur.
5. cf. Horat. c. I 1, 18; Silius I 237; XI 11; XIII 310; Lucan. V 538; Stat. Theb. VI 313; Senec, Troad. 82; Juven. 14, 40.
6. cf. Liv. VI 18, 4; XXIII 18, 10; Stat. silv. praef. 1; Tacit. h. I 8; II 75.
7. Sunt qui malint „dolori"; genetivus optime ferri potest, cum Silius et „vetus" saepius c. genet. coniungat et ad genetivi structuram inclinet. - cf. Ovid. her. 11, 48; Silius XVI 332; Tacit. Agr. 16.
8. cf. Lactant. II 15, 2; 16, 13; VII 24, 10.
9. Ita Anonymus ad Vechn. p. 281; sed editores illo loco „resides" praebent. - cf. Cicer. Her. II 7, 10; Verg. Aen. VI 674; IX 455; Tacit. h. III 19; 77; a. I 41; III 1; IV 52; XV 59.

1. cf. Horat. sat. II 7, 18: in vitiis; Ovid. trist. V 8, 18: in levitate.
2. Ita Goebel: „de poetico Tacitei stili colore" Berl. 1869 p. 25; „principis" retinet etiam Draeger; recentes autem editores Heinsii coniecturam „principi" in textum receperunt; qua de re vide Ritter ad h. l.
3. Hildebrand h. l. ait: Graecorum constructio, quos constat verba curandi cum genetivo eius rei, cui cura habetur, coniungere.
4. cf. Cicer. n. d. I 35; pr. dom. 39; fam. IV 13, 5; Tusc. I 108.

firmus[5]) Paterc. II 63, 3: Asinius Pollio firmus propositi [genetivum Acidalius praetulit dativo, quem Kritzius probat.]
illex[6]) Apul. apol. cap. 31 p. 467: illex animi Venus. [cf. Hildebrand.]
insatiatus Stat. Theb. VI 305: eundi. - Prudent. psychom. 478: habendi. - Fulgent. myth. II 1: vita activa est, quae habendi insatiata geritur.
insaturabilis Orosius III 18 extr.: sanguinis.
intrepidus[7]) Claud. III cons. Hon. 31: pressit intrepidum ferri.
libidinosus Tertull. apol. 48: eloquentiae et gloriae; resurr. carn. 32: suae sapientiae; virg. vel. 13: gloriae.
periclitabundus[8]) Apul. met. III 21 p. 213: sui periclitabunda terra.
pertinax[9]) Valer. Max. VI 3, 3: irae. - Apul. mag. 102 p. 601: iustitiae. - Auson. prof. Burd. 6, 33: nec docendi pertinax.
pervicax Tacit. h. IV 5, 5: recti; a. IV 53, 1: Agrippina pervicax irae.
petax Fulgent. myth. II 1: ornatûs; II 3: vita potentiae petax.
praecupidus Suet. Aug. 70: pretiosae supellectilis Corinthiorumque.
procax[10]) Tacit. a. XIII 46, 5: sancte egit procax otii.
pronus[11]) Lucan. I 461: ruendi. - Stat. Theb. II 558: nocendi. - Suet. Galb. 22: libidinis [ita c. vulg. Burmann; alii: „pronioris"]. - Apul. met. III 49 et VIII 131: pronus spei. - Claud. Ruf. II 400: audendi.
properus[12]) Tacit. a. IV 59, 5: apiscendae potentiae; XI 26, 4: irae; XII 66, 2: oblatae occasionis; XIV 7, 2: vindictae properam.
retinax Symmach. ep. I 41: retinax advenarum lotos arbor.
sordidus Trebell. Poll. trig. tyr. 12, 11: feminarum omnium.
vigil Silius II 443: omnia Poenum armenti vigilem sequuntur.

§ III b: Adiectiva negligentiae.

discors[1]) Vellei. II 37, 3: filius sed discors patris [Bötticher in lex. Tacit. p. 158 conicit „patri", quae coniectura plerisque placet].
exosus Boet. cons. II pros. 4: exosa huius vitae.
fugitivus[2]) Valer. Max. II 7, 12: patriae; Plin. n. h. XVIII 41: illius loci; Plin. alt. epist. IX 28, 4: rei familiaris; Flor. III 1, 12: finium suorum regnique; 22, 2: feralis illius tabulae; Cyprian. 177: coeli; Lactant. IV 4, 5: suae maiestatis ac nominis; Pacat. pan. 31: patriae.
ignavus[3]) Tacit. ann. XI 18: legiones operum et laboris ignavas. [Coniectura a quibusdam proposita „ignaras" haud opus est, cum Tacitus similia adiectiva ut „impiger, segnis" c. genet. conexerit.]

---

5. cf. Cicer. fam X 15: ab equitatu; Horat. ep. I 17, 46: pascere.
6. cf. Plaut. Poen. III 4, 35; Buenem. ad Lactant. inst. VII 27, 1.
7. cf. Senec. Troad. 1096: vultus tulit intrepidus animo.
8. cf. Apul. met. V 23 p. 363; apol. 72 p. 546.
9. cf. Hor. c. III 29, 50: ludere; Liv. XXIX 33, 7: in repugnando; Senec. ira I 1.
10. cf. Cicer. fam. VII 13; Colum. VII 3, 4; Tacit. h. II 23; III 62; a. I 16; XIV 15.
11. Ceteris locis c. dativo aut. c. praepositt. „ad" vel „in" conectitur.
12. cf. Tacit. a. IV 52: quoquo facinore properus clarescere. [XIV 38; h. I 2.
1. cf. Liv. II 23; Ovid. am. II 12, 11; trist. V 5, 35; Tacit. a. III 42; XI 6;
2. cf. Cicer. Verr. IV 112: fugitivi illi a dominis, ab iure et ab legibus.
3. cf. Tacit. h. II 23: ut quisque animo ignavus, procax ore.

incuriosus[4]) Tacit. a. II 88, 5: recentium; IV 32, 3: proferendi imperii; XV 31, 1: fratris; h. I 49, 4: famae; III 56, 4: summi discriminis; Agr. 1, 1: suorum. - Plin. ep. VIII 20, 1: proximorum. - Gell. VI 5, 1: rerum antiquarum. - Apul. met. V 17: periculi tui.
indiligens Gell. XV 28, 1: Cornelius Nepos rerum memoriae non ind.
inofficiosus[5]) Tertull. apol. 40: humana gens inofficiosa dei.
instudiosus Apul. apol. 40 p. 491: medicinae neque instudiosus.
lentus[6]) Silius III 176: dum lentus coepti terra cunctaris Ibera.
pavidus[7]) Lucan. VIII 811: pavidos Cilicas maris. - Senec. Herc. fur. 293: lucis; 1076: leti. - Tacit. h. V 14, 4: nandi; a. IV 38, 2: offensionum. - Pseudo-Hegesipp. bell. Jud. I 33: proelii.
perfidus Silius I 5: sacri perfida pacti gens Cadmea certamina movit.
profugus[8]) Plin. n. h. VII 104: vinculorum. - Tacit. a. XV 1, 5: regni. - Flor. III 22, 2: profugus feralis illius tabulae. - Minuc. Fel. 35, 6: suae religionis. - Cyprian. van. 6: soli aut caeli sui.
reses Stat. Theb. VII 285: armatis alumnos bellorum resides.
segnis[9]) Tacit. a. XIV 33: aliorum; XVI 14: occasionum haud segnis. - Claud. Eutr. I 275: tu segnes operum sollers urgere puellas.
spernax[10]) Silius VIII 465: Piso viros spernaces mortis agebat.
spernendus Tacit. a. XIV 40, 3: morum spernendus habebatur.
tardus[11]) Valer. Fl. III 547: fugae.

§ IV a: Adiectiva participationis.

alternus Silius IX 295: alternus animae mutato Castore Pollux [i. e. particeps alias vitae, alias mortis].
confinis[1]) Gellius I 2, 4: officia earum (virtutum) confinia.
oriundus Boet. consol. I pros. 5: cuius patriae oriundus sit.

§ IV b: Adiectivâ privationis.

exterminatus Apul. met. III 22 p. 214: exterminatus animi.

---

4. cf. Tacit. a. IV 23; XIV 38; h. II 17. - Suet. Aug. 79: in capite comendo.
5. cf. Cicer. Att. XIII 27, 1: in hos. - Ulpian. Digest.: deo inofficiosus.
6. cf. Lucil. XI 3 Gerl.; Cicer. Brut. 178; Colum. VI 2, 14; Silius V 19.
7. cf. Silius I 406: mulcere. - Tacit. h. II 68: ad omnes suspiciones.
8. cf. Liv. I 1; 8; XXI 5, 7; XXVIII 7, 12; XXXIV 60; Tacit. h. II 46; III 56; IV 49; Flor. III 19, 7; IV 2, 85 et 86; Auson. prof. 10, 28.
9. cf. Cicer. Font. 3; fin. I 34; Nep. Thras. 2; Verg. Aen. XI 736; Hor. c. III 21, 22: solvere; Liv. I 4, 8; XXIV 13, 11; XLIV 12; Ovid. pont. III 4, 50; IV 8, 75; trist. V 7, 19; Lucan. 8, 296: tendere; Stat. silv. I 2, 218; Quintil. decl. III 4: eruere; Tacit. a. XIV 23; Agr. 21; Suet. Claud. 10; Justin. VII 6, 15; XXIX 1, 9; Claud. Eutrop. I 78.
10. cf. Sidon. ep. 4, 9: spernax in admittendo consilio.
11. cf. Cicer. Att. IX 13, 4; Brut. 216; 247; Silius III 233: nectere dolos.
1. cf. Caes. b. g. VI 3; Nep. Dat. 4, 1; Sall. Jug. 41, 3; Ovid. met. I 718; XIII 924; pont. II 5, 71; Curt. VI 5, 11; Plin. n. h. VIII 31; XIII 91; Senec. ep. 120, 8; Quintil. V 11, 21; VI 3, 88; VIII 3, 89 etc.; Digest. VIII 3, 20 § 2; Symmach. ep. 10, 1; Ammian. XXII 8, 44.

extorris[2]) Stat. Th. IX 578: nemoris; XII 262: regni. - Pacat. pan. 31: orbis.
exutus[3]) Silius VIII 441: formae [Ruddimanni nota pag. 76: „nisi formae hic forsan dativus sit“ minime mihi probabilis videtur].
inexpers Avien. descr. orb. 920: Bacchi; 1391: famae.

§ V a: Adiectiva nocentiae.

damnandus[4]) Silius VI 191: facti. - Tacit. a. IV 8: imbecillitatis.
increpitus[5]) Apul. apol. 77 p. 559: ipse levitatis et inconstantiae increpitus reportat. - Jul. Valer. de reb. Alex. I 17: ignaviae.
noxius[6]) Senec. clem. I 13, 1: omnium rerum. - Tacit. a. V 11: coniurationis. - Apul. met. IX 10 p. 612: religionis. - Auson. carm. Pasch. 8: scelerum. - Ulpian. Dig. XXIX 5, 3: facinoris noxius.

§ V b: Adiectiva innocentiae.

innocens[7]) Tacit. a. IV 34: factorum. - Flor. IV 1, 6: parricidii.

§ VI a: Adiectiva similitudinis.

compar[8]) Gellius VII 11, 1: tantisper similis et compar eorum fias.

§ VI b: Adiectiva dissimilitudinis.

devius[9]) Silius I 57: devius aequi; VIII 318: fer, Paulle, in devia recti pectora. - Martian. Capell. III init. carm.: devius promissi es.
dissors Paul. Nol. carm. 17 ad Nicet. episc. 247: dissors sui.
diversus Tacit. a. XIII 26: sententiae; XIV 19: morum; h. IV 84: animi.

§ VII: Adiectiva qualitatis; a: animi.

admirandus Senec. ad Marc. 2: frugalitatis continentiaeque admirandum [Recentiores num „admirandae“ iure receperint dubito.].
aequus[1]) Tacit. a. VI 36, 6: Parthos absentium aequos [i. e. contentos].
audax[2]) Stat. silv. III 2, 64: ingenii; V 3, 135; Theb. X 495: audax animi. - Claud. Rapt. Pros. II 4: iamque audax animi Proserpina.

---

2. cf. Sall. Jug. 14, 11: hist. II 94 D.; Verg. Aen. IV 616; Livius VII 4, 4; IX 34, 2; XXVII 37, 6; XXXII 13; XLII 50, 8 etc.; Stat. Theb. XI 167; Tacit. a. VI 36; Flor. III 13, 2: aris ac focis; Suet. Aug. 12.
3. cf. Flor. III 1, 12: tunc urbibus exutum regem sequebatur.
4. cf. Valer. Max. II 2, 3: non es damnandus rustici rigoris crimine.
5. cf Buenem. ad Lactant. institt. IV 14 § 17 p. 482; Deder. ad Dict. Cret. VI 9.
6. cf. Livius VII 20, 9: Faliscos eodem noxios crimine.
7. cf. Cicer. Verr. III 162: in omnibus rebus; Vellei. II 2, 2: vita.
8. cf. Lucret. IV 1257; Livius VIII 6; 10; XXVIII 42; Valer. Max. IX 14 ext. 2.
9. cf. Claud. Eutrop. I 14: Nilusne meatu devius se rubro miscere tentat.
1. cf. Terent. Andr. 429; Cicer. Deiot. 2; Nep. Milt. 5; Liv. 25, 13; 27, 7; Horat. c. III 18, 4; s. I 3, 118; II 1, 70; ep. I 17, 24; A. P. 38; Curt. VI 1, 6.
2. cf. Cicer. Cat. II 9; Verg Geor. IV 565; Aen. V 67; Horat. c. I 3, 25: perpeti; Propert. IV 5, 13: imponere; Silius I 409; III 320; XIV 416; Stat. Theb. II 44: scandere; Senec. Herc. fur. 547; ire; Lucan. VII 246.

augustus Apul. flor. 15 p. 59: augustior animi.
aversus[3]) Tacit. a. XIV 26, 1: aversos animi cognoverat.
blandus[4]) Stat. Ach. II 236: blandus precum compellat Ulysses.
condignus[5]) Apul. met. X 12: providentiae divinae condignum exitum.
confirmatus Apul. met. IX 22 p. 635: confirmatum animi amatorem.
consolabilis Gellius XVI 19, 12: carmen casûs illius sui consolabile.
contentus[6]) Vellei. II 88, 2: angusti clavi [hanc vulgatam Heinsius retinendam censet acriter pro genet. ex „contentus" apto pugnans; qua scriptura ceteri omnes non acquiescentes varias emendationes proposuerunt, de quibus vide Kritzium ad h. l.]; Justin. XLII 2, 1: Scythae contenti victoriae [cf. Benecke ad h. l.]; Apul. met. IV 9 p. 257: manûs unicae [ita Oudend.; Hildebr. „concepta"]; Claud. J. C. I 37: partis dimidiae dotis; Scaev. Dig. XXXII 37; Paull. J. C. VIII 1, 2: unius contentus esse debet; Dict. Cret. II 17: Achilles haud contentus eorum, quae gesserat, Cilicas aggreditur.
despectus Silius VIII 54: despectus taedae regnis se imponit Hiarbas.
disiectus Lactant. p. 9, 6: disiectus (deiectus?) animi.
efficax[7]) Apul. met. X 11 p. 698: dedi venenum soporis efficax.
fatigatus[8]) Apul. met. II 32 p. 171: Geryoneae caedis; IV 5 p. 246: postumae spei; IV 21 p. 285: asperae viae [nisi haec pendeant ex voce „onere"]; Sulpic. Sever. dial. I 4 extr.: edacitatis.
ferus Silius XVII 641: bellorum fera Pyrene [citat Johnson p. 19; nescio an rectius Ruperti „bellorum" ad vocem „mater" referat.).
fervidus[9]) Silius XVII 414: fervidus ingenii et fervidus aevi.
fractus[10]) Silius XIII 876: ubi fractus opum pertulerit vinci.
gravis[11]) Claud. Eutrop. I 350: aliquis gravior morum inquit.
impavidus Silius VII 128: i. somni pastor; Claud. idyll. L (VII) 14: sui.
impiger[12]) Tacit. h. I 87: urbanae militiae; a. III 48, 2: militiae.

3. Hanc dubiam lectionem citat (cum Johnsono) Seelisch in dissert. supra laud.; sed nunc illo loco exstant haec verba: „quosque nobis adversantes cognoverat" (Nipperd). aut: „adversos aut ambigere animis cognoverat" (Haase).
4. cf. Hor. ep. II 1, 134; c. I 12, 11; Stat. Theb. V 456; IX 155; XI 103; XII 534.
5. cf. Plaut. Capt. 107; Gellius III 7, 1; Cod. Theodos. IX 28, 1.
6. Ceteris omnibus locis scriptores latini coniungunt h. v. aut c. ablativo [ita semper in Ciceronis orationibus, itemque apud Plautum, Terentium, Vergilium, Horatium etc.) aut c. infinitivo (ita apud Ovidium, Claudianum etc).
7. cf. Horat. c. IV 12, 20; Livius X 39, 11; Plin. paneg.; Mela: ad tingendum.
8. cf. Hildebr. ad Apul. met. IV 21, ubi adnotat: puto graecam esse constructionem ad analogiam verborum satiandi, implendi et taedii.
9. cf. Verg. Aen. VIII 230; IX 736; XII 325; Hor. A. P. 115; Ovid. met. XIV 485.
10. Johnsonus citat auctoris nomine non addito praeterea „fractus animi. - cf. Cicer. Att XI 12, 4: me audis fractiorem esse animo.
11. cf. Silius XVII 160: gravis curis; itemque ceteris locis ablativus exstat.
12. Suo summoque iure Forcellini, Bötticher, Nipperdey, Klotz, alii „militiae" pro genetivo habent; quare est reiciendum quod ait Ruddimannus: „nisi forte «militiae» dativus sit." - cf. Cicer. Font. 43; fam. II 1, 1; Horat. c. IV 14, 22; Lucan. IV 798; Tacit. a. III 20; Claudian. in Ruf. I 240; vide Heins. et Burm. ad Claudian. bell. Getic. 583. - Huc non referendus est Flor. III 2: impiger fluminis Rhodanus; hic enim positivus impiger vim superlativi habet (= velocissimus omnium fluviorum).

improbatus Apul. met. VIII 2 p. 508: morum tamen improbatus.
improbus Stat. Theb. VII 300: cupido violavit improba conubii.
inclutus[13]) Silius XIII 821: inclita leti fert frontem Lucretia.
incontinens Senec. qu. nat. III 30, 5: nihil est tam incontinens sui.
indignantissimus Colum. VIII 17, 2: mulonum genus i. servitutis.
inefficax Senec. de ira I 3, 5: vox inefficax verborum.
infaustus[14]) Tacit. a. XII 10: socors domi, belli infaustus.
invictus[15]) Silius III 326: Cantaber hiemisque aestusque famisque; Tacit. a. I 20, 4: operis ac laboris [recentiores „vetus"].
laudandus[16]) Silius I 395: vitae opacae; V 561: laudande laborum.
mactus[17] Silius XII 257: virtutis avitae [ita Pareus, Vechner, Ruperti, Klotz, Kühner; aliter coniungunt Ruddimann, Heinse, Drakenb.]; XV 247; Martial. XII 6, 7; Statius silv. V 1, 37; Theb. II 495: animi.
mutabilis Silius VIII 17: vaniloquum genus ac mutabile mentis.
mutatus Apul. apol. cp. 74 p. 549: derepente animi mutatum.
perinfamis[18]) Apul. met. III 16 p. 202: maleficae disciplinae.
refectus Dictys Cretens. V 9: refectum animi ad se deducit.
sublimis Apul. met. IV 11 p. 261: vir sublimis animi virtutisque praecipuus [et totius loci symmetriâ et Apuleii proprio genere scribendi verisimillimum est „sublimis" nominativum esse].
turbatus [19]) Silius XIV 678: nec turbatum animi miles peremit.
turbidus[20]) Silius XII 417: irae; XIII 214: ausi; Tacit. h. IV 48, 3: animi.

§ VII b: corporis.

clamosus Silius XIV 269: Drepane atque undae clamosus Helorus.
deformis[1]) Silius I 166: vidit deformem leti famulus.
discolor[2]) Colum. VII 3, 2: neutra pars esse debet discolor lanae.

---

13. cf. Sall. hist. I 62; 80; II 21; Verg. Aen. II 82; 241; VI 479 etc.
14. Plerique alii legunt: „bellis"; analogiâ vero genetivus „belli" optime defenditur (vide felix, infelix etc). - cf. Tacit. h. I 6: omine.
15. cf. Cicer. off. I 68; leg. agr. II 95; Sall. Jug. 31, 20; 43, 5; Verg. Aen. VI 394; 878; Liv. IX 16; XXXIX 40; Ovid. VII 792; VIII 311; XII 167; Plin. n. h. VII 16; VIII 37; Justin. XII 15, 3; XXV 4.
16. cf. Silius VIII 462: et armis vel rastris laudande Camers.
17. cf. Cato r. r. 132; 134; 139; 141; Pacuv. 146; Lucil. ap. Non. p. 341, 32; Cicer. Tusc. I 40; Attic. XII 6, 2; Verg. Aen. IX 641; Hor. s. I 2, 31; Liv. II 12· IV 14; VII 10; 36; X 40; XXIII 15; Curt. IV 1, 18; Silius IV 477; X 278; Plin. n. h. II 55; Senec. ep. 66; Mart. IV 13, 2; Stat silv. I 2, 201; 3, 101; II 2, 95; III 1 166; V 2, 97; Theb. VII 280; etc.
18. cf. Ascon. ad Cicer. Mil. 49: qui locus latrociniis fuit perinfamis.
19. cf. Livius VII 26, 5: oculis simul ac mente turbatum Valerius obtruncat.
20. cf. Verg. Geor. II 137; Aen. VI 296; XI 876; Silius II 619; IX 23; Stat. silv. III 1, 39; Tacit. h. IV 38; 68; a. IV 23.
1. Ceteris locis, qua re quis deformis sit, ablativo significatur.
2. Ruddimann II p. 75 h. l. „lanae" pro dativo haberi mavult; assentiuntur ei Klotz et Georges; rectius tamen Johnson mihi videtur iudicare „lanae" esse genetivum relationis; facile enim patet longe aliter se habere huius loci rationem atque exemplorum structurae cum dativo: Horat. ep. I 18, 4: meretrici; Ovid. trist. V 5, 8: fatis; Stat. Theb. IX 339: pelago.

enuntiativus Senec. ep. 117, 12: motus animorum enuntiativi corporum.
extremus Tacit. Agr. 30: nos terrarum et libertatis extremos.
famosus Apul. met. X 11: venenum gravedinis compertae famosum.
flavus[3]) Silius IX 414: fons Varro mali flavusque comarum Curio.
floridus Silius XII 482: aevi floridior Fabius rapida arma ferebat.
fluxus[4]) Silius IV 50: morum. — Apul. flor. I 6 p. 19: vestium.
formidolosus[5]) Tacit. a. I 62, 3: exercitum formidolosiorem hostium.
fortis[6]) Vellei. II 27, 1: vir animi bellique fortissimus.
indecorus[7]) Tacit. a. IV 3, 3: indecora formae femina.
infirmus Apul. met. V 22 p. 360: Psyche et corporis et animi infirma.
inglorius Silius XII 39: ausi. — Tacit. h. III 59, 4: militiae.
lugendus Silius III 424: lugendam formae reliquit Pyrenen.
maior[8]) Suet. Octav. 38: annorum. — Apul. met. III 11: mei. — Tertull. apol. 40: Asiae et Africae [Improbanda est Perizonii interpretatio in Sanctii Minerv. II 10 p. 214]. — Sidon. Apoll. carm. 11, 52: magnorum avorum. — Gaius instit. I 20: annorum.
maximus[9]) Silius X 140: Lucam, qui maximus aevi, transadigit.
memorandus[10]) Silius XV 747: ante omnes belli memorandus Hamilcar.
memoratus Apul. flor. IV 18: ex illis sapientiae memoratis viris.
mollis[11]) Apul. met. IX 38 p. 665: nec sui molliorem provocaverat.
natus[12]) Titul. sepulcr. Aurel. I. 9 [ap. Wordsw. p. 235; Momms. inscr. ant. p. 1011]: septem me naatam annorum gremio ipse recepit.
occultus Tacit. ann. IV 7, 3: non occultus odii; VI 36, 3: consilii.
pertaesus[13]) Phaedr. VII 2: vitae; Tacit. a. XV 51: lenitudinis.
praecipuus[14]) Tacit. a. VI 4, 1: praecipuus circumveniendi Titii Sabini. - Apul. met. IV 11 p. 261 H.: vir virtutis praecipuus.
praeclarus[15]) Stat. Theb. VII 340: praeclarum formae Narcissum; Tacit. a. IV 34, 4: Livius eloquentiae ac fidei praeclarus.
pravus Silius III 253: fidei; VIII 260: togae; IX 636: favoris; XII 464: audendi.

---

3. cf. Ovid. met. VI 118; IX 307: flava comas.
4. cf. Sall. Cat. 14, 5: aetate; Silius VIII 16: ingenio; Tacit. h. II 22: aevo.
5. Boetticher in lex. Tacit. p. 205: c. genetivo nusquam invenitur praeter Tacitum.
6. c. infinit. Horat. c. I 37, 26; III 3, 50; sat. II 7, 85; Stat. Theb. X 906.
7. Hunc locum citat Johnson; iam pridem autem „indecorae" legitur.
8. cf. Horat. ep. I 10, 48; Mart. IX 31, 4; Suet. Caes. 42; Capitol. Pertin. 4, 8.
9. cf. Vellei II 34, 3; Cicero. ut vita clarus, ita ingenio maximus.
10. Hanc lectionem praetulerim vulgatae „bello", praesertim cum Silius hanc dicendi formulum saepe libenterque usurpaverit; vide adiectiva verbalia „damnandus, laudandus, lugendus, venerandus"; cf. Ruperti ad. h. l.
11. cf. Livius XXII 2, 4: ad talia. - Claud. nupt. Hon. 38: rogari mollior.
12. cf. ibid. l. 10: quadraginta annos nata; varia huius adiectivi structura in uno eodemque titulo linguae vulgaris licentiarum admonet; quam inscriptionem exeunti saeculo septimo attribuendam esse docent indicia complura; qua de re vide annal. philol. 1881.
13. cf. Valer. Max. III 3 extr.; Suet. Caes. 7; Aug. 62: Justin. XXXVIII 9, 4.
14. cf. Vellei. II 29, 2; Quintil. VI 3, 3; X 1, 65 et 81; Tacit. a. XII 40; Flor. III 1.
15. cf. Cicer. de or. I 11, 46; Sall. Jug. 14, 21; 39, 1; Verg. Aen VIII 480; XII 347; Stat. Theb. III 284; Claud. b Get. 583. (cf. Heins. et Burmann.)

pulcher[16]) Silius XI 365: pulcherrimus irae.
saucius[17]) Apul. met. II 15 p. 124: fatigationis hesternae; IV 32 p. 310: animi. - Auson. prof. 6, 18: clientes famae et salutis.
senior Apul. dogm. Plat. I 9 p. 199: omnium gignentium seniorem.
significativus Gai. Dig. L 16, 28, 2: quantitatis et aestimationis; Ulp. Dig. XLV 1, 75, 2: certi. - Prisc. 781 P.: et agendi et patiendi.
spretus Silius XII 28: Parthenope non dives opum, non spreta vigoris.
stabilis[18]) Boet. consol. III metr. 2 ult.: stabilis sui orbis.
summus Tacit. a. I 46, 2: severitatis et munificentiae; Apul. flor. I 7, 25 H: imaginum summus esset [Hildebr. „similis" scribit].
tenellus Apul. met. V 18 p 354 H.: animi tenella rapitur.
tremendus[19]) Claud. VI cons. Honor. 176: Oriona gladii tremendum.
unicus Silius X 274: cape quaeso hunc unice rerum fessarum.
venerandus Silius II 409: senectae; VI 574: curae; XVI 249: sceptri.

---

16. cf. Verg. ecl. 4, 31; Geor. II 534; Ovid. met. VIII 49; Flor. IV 4.
17. cf Ennius trag. 288; Cicer. fam. VIII 8; Lucr. IV 1040; Verg. Aen. IV 1; XII 5; 651; Horat. c. I 14, 5; Tib. I 6, 49; Propert. I 16, 5; II 8, 22; Ovid. met. I 102; II 808; X 373; XII 206; Mart. IV 66, 12; Quintil. IX 3, 17; Stat. Theb. IX 766; Apul. met. IV p. 144 et 152; Justin. XXIV 5, 5; 8, 1; Prudent. cath. IX 90; Claud. epithal. Pall. 122; IV cons. Hon. 425; Prob. et Olybr. 102.
18. Shaw huc referendum putavit Horat. c. s. 26; at iam Ruddimann p. 77 hunc locum aliter intellegendum esse et genetivum „rerum" ex voce „terminus", non ex voce „stabilis" pendere recte dixit. - cf. Tacit. a. I 43; Livius XLIV 5, 10.
19. cf. Hanc lectionem, utpote quae a codice Oxoniensi venuste exhibeatur, Heinsius vulgatae „gladio" praeferri mavult.

Tabula I, continens adiectiva cum genetivo constructa

1	abiectus	II 7 a	51	commodus	I 2 a	101	doctus	II 2 a
2	absolutus	I 1 b	52	communis	I 4 a	102	dubius	II 2 b
3	absonus	II 6 b	53	compar	III 6 a	103	dulcis	II 7 a
4	abstemius	II 3 b	54	compertus	II 5 a	104	durus	II 7 b
5	acer	III 2 a	55	completus	II 1 a	105	edax	II 3 a
6	admirandus	III 7 a	56	compos	I 4 a	106	effetus	II 1 b
7	adversus	II 6 b	57	condemnatus	I 5 a	107	efficax	III 7 a
8	aeger	I 7 a	58	condignus	III 7 a	108	effusus	III 1 a
9	aemulus	II 3 a	59	confinis	III 4 a	109	egenus	II 1 b
10	aequalis	II 6 a	60	confirmatus	III 7 a	110	egregius	II 2 a
11	aequus	III 7 a	61	confusus	II 2 b	111	eminentissimus.	III 2 a
12	affinis	I 4 a	62	consanguineus	II 4 a	112	enuntiativus	III 7 b
13	alienus	II 6 b	63	conscius	I 2 a	113	erectus	III 1 a
14	alius	II 6 b	64	consimilis	I 6 a	114	eruditus	II 2 a
15	alternus	III 4 a	65	consolabilis	III 7 a	115	exactus	II 2 a
16	altus	II 1 a	66	consors	II 4 a	116	exercitus	I 7 b
17	ambiguus	III 2 b	67	constans	III 3 a	117	exheres	I 4 b
18	amens	II 7 a	68	consultus	II 2 a	118	exiguus	III 1 b
19	anhelus	III 1 a	69	contentus	III 7 a	119	exilis	I 1 b
20	anxius	II 7 a	70	continuus	III 3 a	120	eximius	III 1 a
21	argutus	I 5 a	71	contrarius	II 6 b	121	exosus	III 3 b
22	aspernatus	II 3 b	72	convictus	II 5 a	122	experientissimus.	III 2 a
23	assimilis	I 6 a	73	copiosus	II 1 a	123	expers	I 4 b
24	assuetus	II 2 a	74	copis	I 1 a	124	expertus	II 2 a
25	atrox	II 7 a	75	credulus	II 7 a	125	expletus	III 1 a
26	attonitus	III 2 b	76	cumulatus	I 1 a	126	exsequentissimus.	III 3 a
27	audax	III 7 a	77	cupidus	I 3 a	127	exsors	II 4 b
28	augustus	III 7 a	78	curatus	III 3 a	128	exspes	I 1 b
29	avarus	II 3 a	79	curiosus	III 3 a	129	exsul	II 4 b
30	aversus	III 7 a	80	daedalus	II 1 a	130	exterminatus	III 4 b
31	avidus	I 3 a	81	damnandus	III 5 a	131	exterritus	II 7 a
32	beatus	III 1 a	82	damnatus	II 5 a	132	extorris	III 4 b
33	benignus	II 1 a	83	deformis	III 7 b	133	extremus	III 7 b
34	bibulus	II 3 a	84	degener	II 2 b	134	exutus	III 4 b
35	blandus	III 7 a	85	desolatus	III 1 b	135	facilis	II 7 a
36	bonus	III 2 a	86	despectus	III 7 a	136	fallax	II 7 a
37	brevis	III 1 b	87	devius	III 6 b	137	falsilocus	I 3 b
38	caecus	III 2 b	88	dignus	II 7 a	138	falsus	I 7 a
39	callidus	III 2 a	89	discolor	III 7 b	139	famosus	III 7 a
40	capax	II 3 a	90	discors	III 3 b	140	fastidiosus	II 3 b
41	captus	II 4 b	91	disertus	II 2 a	141	fatigatus	III 7 a
42	cassus	II 1 b	92	disiectus	III 7 a	142	fecundus	II 1 a
43	catus	III 2 a	93	dispar	II 6 b	143	felix	II 1 a
44	cautus	III 2 a	94	dissimilis	II 6 b	144	ferax	II 1 a
45	celer	III 2 a	95	dissolvendus	II 1 b	145	ferox	II 7 a
46	certus	I 2 a	96	dissors	III 6 b	146	fertilis	II 1 a
47	clamosus	III 7 b	97	diversus	III 6 b	147	ferus	III 7 a
48	clarus	III 2 a	98	dives	II 1 a	148	fervidus	III 7 a
49	coctus	I 2 a	99	divinus	II 2 a	149	fessus	II 1 a
50	cognitus	II 2 a	100	docilis	II 2 a	150	festinus	III 1 a

ordine literarum disposita additis capite et paragrapho.

151	fetus	III 1 a	201	indignantissimus	III 7 a	251	levis	III 1 b
152	fidus	II 3 a	202	indignus	II 7 a	252	liber	I 1 b
153	firmatus	II 7 a	203	indigus	I 1 b	253	liberalis	II 1 a
154	firmus	III 3 a	204	indiguus	III 1 b	254	libidinosus	III 3 a
155	flavus	III 7 b	205	indiligens	III 3 b	255	locuples	III 1 a
156	floridus	III 7 b	206	indissimilis	II 6 a	256	lugendus	III 7 b
157	fluxus	III 7 b	207	indocilis	III 2 b	257	mactus	III 7 a
158	formidolosus	III 7 b	208	indoctus	II 2 b	258	madidus	III 1 a
159	fortis	III 7 b	209	inefficax	III 7 a	259	maior	III 7 b
160	fortunatus	II 7 a	210	iners	I 2 b	260	manifestus	I 5 a
161	fractus	III 7 a	211	inexpers	III 4 b	261	maturus	II 7 b
162	frequens	III 1 a	212	inexpertus	III 2 b	262	maximus	III 7 b
163	frustratus	II 4 b	213	inexplebilis	II 3 a	263	medius	II 7 b
164	fugax	II 3 b	214	infaustus	III 7 a	264	melior	III 2 a
165	fugitivus	III 3 b	215	infelix	II 7 a	265	memor	I 2 a
166	gnarus	I 2 a	216	infirmus	III 7 b	266	memorandus	III 7 b
167	grandis	II 7 b	217	infrequens	II 2 b	267	memoratus	III 7 b
168	gravidus	II 1 a	218	ingens	II 7 b	268	mendax	I 3 b
169	gravis	III 7 a	219	inglorius	III 7 b	269	metuendus	II 7 a
170	ieiunus	II 3 a	220	ingratus	II 3 b	270	minor	II 7 b
171	ignarus	I 2 b	221	innocens	III 3 b	271	miser	I 7 a
172	ignavus	III 3 b	222	innoxius	II 5 b	272	moderatus	II 7 a
173	ignotus	I 2 b	223	inofficiosus	III 3 b	273	modicus	III 1 b
174	illex	III 3 a	224	inopiosus	I 1 b	274	mollis	III 7 b
175	immaturus	III 1 b	225	inops	II 1 b	275	mortuus	II 4 b
176	immemor	I 2 b	226	insanus	III 1 b	276	munificus	III 1 a
177	immodicus	II 3 a	227	insatiabilis	II 3 a	277	mutabilis	III 7 a
178	immunis	II 4 b	228	insatiatus	III 3 a	278	mutatus	III 7 a
179	impatiens	II 3 b	229	insaturabilis	III 3 a	279	natus	III 7 b
180	impavidus	III 7 a	230	inscius	II 2 b	280	negatus	III 1 b
181	imperitus	I 2 b	231	insignis	II 7 a	281	nescius	II 2 b
182	impiger	III 7 a	232	insimulatus	I 5 a	282	nimius	II 1 a
183	impos	I 4 b	233	insolens	II 2 b	283	nobilis	III 1 a
184	impotens	II 4 b	234	insolitus	II 2 b	284	notus	II 7 a
185	improbatus	III 7 a	235	insons	II 5 b	285	novus	III 2 b
186	improbus	III 7 a	236	instudiosus	III 3 b	286	noxius	III 5 a
187	improvidus	II 2 b	237	insuetus	II 2 b	287	nudus	II 1 b
188	imprudens	I 2 b	238	integer	I 7 a	288	nuntius	I 4 a
189	inanis	I 1 b	239	interritus	II 7 a	289	oblitus	I 2 b
190	incapax	III 2 b	240	interrogatus	II 5 a	290	obnoxius	II 5 a
191	incautus	II 2 b	241	intrepidus	III 3 a	291	obscurus	III 1 b
192	incertus	I 2 b	242	invictus	III 7 a	292	occultus	III 7 b
193	inclutus	III 7 a	243	invidus	II 3 a	293	oneratus	I 1 a
194	inconsuetus	III 2 b	244	irritus	III 1 b	294	onustus	I 1 a
195	incontinens	III 7 a	245	iudicatus	I 5 a	295	operosus	II 3 a
196	increpitus	III 5 a	246	laetus	II 7 b	296	opimus	II 1 a
197	incupidus	I 3 b	247	largus	I 1 a	297	oppletus	I 1 a
198	incuriosus	III 3 b	248	lassus	I 7 b	298	optimus	III 2 a
199	indecorus	III 7 b	249	laudandus	III 7 a	299	opulentus	II 1 a
200	indiges	I 1 b	250	lentus	II 3 b	300	orbus	I 1 b

Tabula I, continens adiectiva cum genetivo constructa ordine literarum disposita additis capite et paragrapho.

301	oriundus	III 4 a	349	propior	II 4 a	397	spectatus	II 2 a
302	ornatus	III 1 a	350	proprius	II 4 a	398	spernax	III 3 b
303	otiosus	II 3 a	351	prosper	II 1 a	399	spernendus	III 3 b
304	par	I 6 a	352	providus	II 2 a	400	spretus	III 7 b
305	parcus	II 1 b	353	prudens	II 2 a	401	stabilis	III 7 b
306	particeps	I 4 a	354	pulcher	III 7 b	402	sterilis	III 1 b
307	pauper	II 1 b	355	purgatus	II 4 b	403	strenuus	III 2 a
308	pavidus	III 3 b	356	purus	II 4 b	404	studiosus	I 3 a
309	percupidus	II 3 a	357	rapax	II 3 a	405	sublimis	III 7 a
310	perfecundus	III 1 a	358	rapidus	II 1 a	406	suetus	III 2 a
311	perfidus	III 3 b	359	recens	III 2 b	407	summus	III 7 b
312	pergnarus	II 2 a	360	recreatus	III 1 a	408	superior	II 7 b
313	periclitabundus	III 3 a	361	rectus	III 2 a	409	superstes	II 7 b
314	perinfamis	III 7 a	362	refectus	III 7 a	410	supplex	II 3 a
315	peritus	I 2 a	363	refertus	II 1 a	411	surdus	II 7 b
316	persimilis	I 6 a	364	repandus	I 7 b	412	suspectus	II 5 a
317	perstudiosus	II 3 a	365	repletus	II 1 a	413	suspensus	II 2 b
318	pertaessus	III 7 b	366	reses	III 3 b	414	tantus	III 1 a
319	pertinax	III 3 a	367	retinax	III 3 a	415	tardus	III 3 b
320	pervicax	III 3 a	368	reus	I 4 a	416	tenax	II 3 a
321	petax	III 3 a	369	rudis	II 2 b	417	tenellus	III 7 b
322	piger	II 7 a	370	sacer	I 4 a	418	tenuis	III 1 b
323	plenus	I 1 a	371	sagax	II 2 a	419	territus	II 7 b
324	plurimus	III 1 a	372	sanus	I 7 a	420	timidus	II 7 b
325	potis	I 4 a	373	satiatus	II 1 a	421	tremendus	III 7 b
326	praeceps	II 3 a	374	satur	I 1 a	422	trepidus	II 7 b
327	praecipuus	III 7 b	375	saucius	III 7 b	423	truncus	II 1 b
328	praeclarus	III 7 b	376	scitus	II 2 a	424	turbatus	III 7 a
329	praecupidus	III 3 a	377	scius	III 2 a	425	turbidus	III 7 a
330	praelargus	III 1 a	378	secretus	II 4 b	426	tutus	III 2 a
331	praenuntius	II 4 a	379	secundus	II 7 b	427	uber	I 1 a
332	praepotens	II 4 a	380	securus	II 3 b	428	unicus	III 7 b
333	praesagus	II 2 a	381	segnis	III 3 b	429	utilis	II 7 a
334	praescius	II 2 a	382	semidoctus	III 2 a	430	vacuus	I 1 b
335	pravus	III 7 b	383	semiperitus	III 2 a	431	vafer	II 2 a
336	prehensus	I 5 a	384	semiplenus	II 1 a	432	vagus	II 2 b
337	primus	I 2 a	385	senior	III 7 b	433	validus	III 1 a
338	privus	II 4 b	386	serus	II 3 b	434	vanus	II 1 b
339	probatus	II 7 a	387	servantissimus	II 3 a	435	vecors	III 1 b
340	procax	III 3 a	388	siccus	III 1 b	436	venerandus	III 7 b
341	prodigus	I 1 a	389	significativus	III 7 b	437	versatus	III 2 a
342	profanus	III 2 b	390	similis	I 6 a	438	vetus	III 2 a
343	profugus	III 3 b	391	sinister	III 1 b	439	victus	II 7 a
344	profusus	II 1 a	392	socors	I 3 b	440	viduatus	II 1 b
345	promptus	II 3 a	393	sollers	II 2 a	441	viduus	II 1 b
346	pronus	III 3 a	394	sollicitus	II 2 b	442	vigil	III 3 a
347	properus	III 3 a	395	solutus	II 4 b	443	viridis	III 1 a
348	propinquus	II 4 a	396	sordidus	III 3 a			

Tabula II, continens adiectiva cum genetivo constructa ordine temporum digesta addito huius dissertationis paginae numero.

	Adiectiva copiae.		inopiae.		peritiae.		inscitiae.	
Aetate Antecicerониana.	copis	p. 20	absolutus	p 22	certus.	p. 24	ignarus	p. 28
	cumulatus	—	exilis	23	coctus	25	ignotus	29
	largus	—	exspes	—	commodus	—	immemor	—
	oneratus	—	inanis	—	conscius	—	imperitus	—
	onustus	—	indiges	—	gnarus	26	imprudens	30
	oppletus	21	indigus	—	memor	—	incertus	—
	plenus	—	inopiosus	—	peritus	27	iners	—
	prodigus	22	liber	—	primus	28	oblitus	—
	satur	—	orbus	24				
	uber	—	vacuus	—				
Aetate Ciceroniana et Augustea.	altus	p. 41	cassus	p. 45	assuetus	p. 47	confusus	p. 50
	benignus	42	dissolvend.	—	cognitus	48	degener	—
	completus	—	effetus	—	consultus	—	dubius	—
	copiosus	—	egenus	—	disertus	—	improvidus	—
	daedalus	—	inops	46	divinus	—	incautus	—
	dives	—	nudus	—	docilis	—	indoctus	51
	fecundus	—	parcus	—	doctus	—	infrequens	—
	felix	43	pauper	47	egregius	—	inscius	—
	ferax	—	truncus	—	eruditus	49	insolens	—
	fertilis	—	vanus	—	exactus	—	insolitus	—
	fessus	—	viduatus	—	expertus	—	insuetus	—
	gravidus	44	viduus	—	pergnarus	—	nescius	—
	liberalis	—			praesagus	—	rudis	52
	nimius	—			praescius	—	sollicitus	—
	opimus	—			providus	—	suspensus	—
	opulentus	—			prudens	—	vagus	—
	profusus	—			sagax	50		
	prosper	—			scitus	—		
	rapidus	—			sollers	—		
	refertus	—			spectatus	—		
	repletus	45			vafer	—		
	satiatus	—						
	semiplenus	—						
Aetate argentea et insequenti.	anhelus	p. 68	brevis	p. 69	acer	p. 70	ambiguus	p. 71
	beatus	—	desolatus	—	bonus	—	attonitus	72
	effusus	—	exiguus	—	callidus	—	caecus	—
	erectus	—	immaturus	—	catus	—	incapax	—
	eximius	—	indiguus	—	cautus	—	inconsuetus	—
	expletus	—	insanus	—	celer	—	indocilis	—
	festinus	—	irritus	—	clarus	—	inexpertus	—
	fetus	—	levis	—	eminentis.	71	novus	—
	frequens	—	modicus	70	experientis.	—	profanus	—
	locuples	—	negatus	—	melior	—	recens	—
	madidus	—	obscurus	—	optimus	—		
	munificus	—	siccus	—	rectus	—		
	nobilis	69	sinister	—	scius	—		
	ornatus	—	sterilis	—	semidoctus	—		
	perfecundus	—	tenuis	—	semiperitus	—		
	plurimus	—	vecors	—	strenuus	—		
	praelargus	—			suetus	—		
	recreatus	—			tutus	—		
	tantus	—			versutus	—		
	validus	—			vetus	—		
	viridis	—						

Tabula II, continens adiectiva cum genetivo constructa ordine

studii.		neglegentiae.		participationis.		privationis.	
avidus . .	p. 31	falsiloquus	p. 33	affinis . . .	p. 33	exheres . .	p. 36
cupidus . . .	—	incupidus . .	—	communis . .	—	expers	—
studiosus . .	32	mendax . . .	—	compos . . .	—	impos	37
		socors	—	nuntius . . .	34		
				particeps . .	—		
				potis	35		
				reus	—		
				sacer	36		
aemulus . .	p. 52	abstemius .	p. 55	consanguin.	p. 56	captus . .	p. 58
avarus . . .	53	aspernatus .	—	consors . . .	57	exsors	—
bibulus . . .	—	fastidiosus .	—	praenuntius .	—	exsul	—
capax	—	fugax	—	praepotens .	—	frustratus . .	—
edax	—	impatiens . .	—	propinquus .	—	immunis . .	59
fidus	—	ingratus . .	56	propior . . .	—	impotens . .	—
ieiunus . . .	—	securus . . .	—	proprius . .	—	mortuus . .	—
immodicus .	54	serus	—			privus	—
inexplebilis .	—					purgatus . .	—
insatiabilis .	—					purus	—
invidus . . .	—					secretus . . .	—
operosus . .	—					solutus . . .	—
otiosus . . .	—						
percupidus .	—						
perstudiosus.	—						
praeceps . .	—						
promptus . .	—						
rapax	—						
servantissimus	55						
supplex . . .	—						
tenax	—						
constans .	p. 72	discors . .	p. 73	**participationis:**		**similitudinis:**	
continuus . .	—	exosus	—	alternus . .	p. 74	compar . .	p. 75
curatus . . .	—	fugitivus . .	—	confinis . . .	—	**dissimilitudinis:**	
curiosus . . .	—	ignavus . . .	—	oriundus . .	—	devius	75
exsequentissim.	—	incuriosus .	74	**privationis:**		dissors . . .	—
firmus	73	indiligens . .	—	exterminatus	74	diversus . . .	—
illex	—	inofficiosus .	—	extorris . . .	75		
insatiatus . .	—	instudiosus .	—	exutus	—		
insaturabilis	—	lentus	—	inexpers . . .	—		
intrepidus . .	—	pavidus . . .	—	**nocentiae:**			
libidinosus .	—	perfidus . . .	—	damnandus. .	75		
periclitabundus	—	profugus . .	—	increpitus . .	—		
pertinax . . .	—	reses	—	noxius	—		
pervicax . .	—	segnis . . .	—	**innocentiae:**			
petax	—	spernax . . .	—	innocens . . ,	75		
praecupidus .	—	spernendus .	—				
procax . . .	—	tardus . . .	—				
pronus . . .	—						
properus . .	—						
retinax . . .	—						
sordidus . .	—						
vigil	—						

temporum digesta addito huius dissertationis paginae numero.

nocentiae.	similitudinis.	qualit. animi et corporis.	
argutus . . p. 37	adsimilis . p. 38	aeger . . . p. 40	exercitus . p. 41
condemnatus —	consimilis . . —	falsus 41	lassus . . . . —
insimulatus. —	par . . . . . —	integer . . . —	repandus . . —
iudicatus . . —	persimilis . . 39	miser . . . . —	
manifestus . 38	similis . . . —	sanus . . . . —	
prehensus . —			

compertus. p. 59	aequalis . . p. 61	abiectus . p. 63	durus . . . p. 66
convictus . . 60	indissimilis . —	amens . . . —	grandis . . . —
damnatus . . —		anxius . . . —	ingens . . . . —
interrogatus. —		atrox . . . . —	laetus . . . . —
obnoxius . . —		credulus . . —	maturus . . . —
suspectus . . 61		dignus . . . —	medius . . . —
		dulcis 64	minor 67
		exterritus . . —	secundus . . —
innocentiae:	**dissimilitudinis:**	facilis . . . —	superior . . . —
innoxius . . 61	absonus . p. 61	fallax . . . . —	superstes . . —
insons . . . . —	advorsus . . —	ferox . . . . —	surdus . . . . —
	alienus . . . 62	firmatus . . —	territus . . . —
	alius . . . . —	fortunatus . —	timidus . . . —
	contrarius . —	indignus . . —	trepidus . . 68
	dispar . . . —	infelix 65	
	dissimilis . . —	insignis . . . —	
		interritus . . —	
		metuendus . —	
		moderatus . —	
		notus . . . . —	
		piger . . . . —	
		probatus . . —	
		utilis 66	
		victus . . . . —	

qualitatis animi:		qualitatis corporis:	
admirandus p. 75	impiger . . p. 76	clamosus . p. 77	mollis . . . p. 78
aequus . . . —	improbatus . 77	deformis . . —	natus . . . . —
audax . . . . —	improbus . . —	discolor . . . —	occultus . . —
augustus . . 76	inclutus . . . —	enuntiativus. 78	pertaesus . . —
aversus . . . —	incontinens . —	extremus . . —	praecipuus . —
blandus . . . —	indignantissim. —	famosns . . . —	praeclarus . —
condignus . . —	inefficax . . . —	flavus . . . . —	pravus . . . —
confirmatus . —	infaustus . . —	floridus . . . —	pulcher . . . 79
consolabilis . —	invictus . . . —	fluxus . . . . —	saucius . . . —
contentus . . —	laudandus . . —	formidolosus —	senior . . . —
despectus . . —	mactus . . . —	fortis . . . . —	significativus —
disiectus . . —	mutabilis . . —	indecorus . . —	spretus . . . —
efficax . . . —	mutatus . . . —	infirmus . . —	stabilis . . . —
fatigatus . . —	perinfamis . —	inglorius . . —	summus . . —
ferus . . . . —	refectus . . . —	lugendus . . —	tenellus . . —
fervidus . . . —	sublimis. . . —	maior . . . . —	tremendus . —
fractus . . . —	turbatus . . —	maximus . . —	unicus . . . —
gravis . . . . —	turbidus . . —	memorandus —	venerandus . —
impavidus . —		memoratus . —	

Vita.

Natus sum Ernestus Alfredus Julius Haustein a. d. IV Non. Octobr. anni MDCCCLV Merseburgi patre Ernesto, matre Augusta e gente Leonhardt, quos adhuc vivere valde gaudeo. Fidem profiteor evangelicam. In eodem oppido literarum rudimentis imbutus anno h. s. LXVIII gymnasium adii florens tum Scheelii, nunc Assmusii auspiciis. Vere anni LXXVII testimonio maturitatis instructus civibus universitatis Fridericianae Halensis ascriptus sum philologiae, geographiae, historiae studiis operam navaturus. Ibi per septem semestria scholas audivi professorum illustrissimorum: Credner, Dittenberger, Droysen, Duemmler, Erdmann, Haym, Hertzberg, Heydemann, Hiller, Keil, Kirchhoff, Kramer, J. Schmidt, Ulrici, Zacher. Ut per tria semestria exercitationibus seminarii philologici interessem Dittenberger, Hiller, Keil benigne permiserunt, neque minus ut seminarii geographici per tria semestria sodalis essem Kirchhoff, seminarii historici Duemmler et Droysen benevolenter concesserunt. Quibus viris cum omnibus, qui studiis meis praefuerunt, tum maxime Henrico Keil, quem totius operis auctorem atque instigatorem habui, gratiam profiteor ex animi sententia quam maximam.